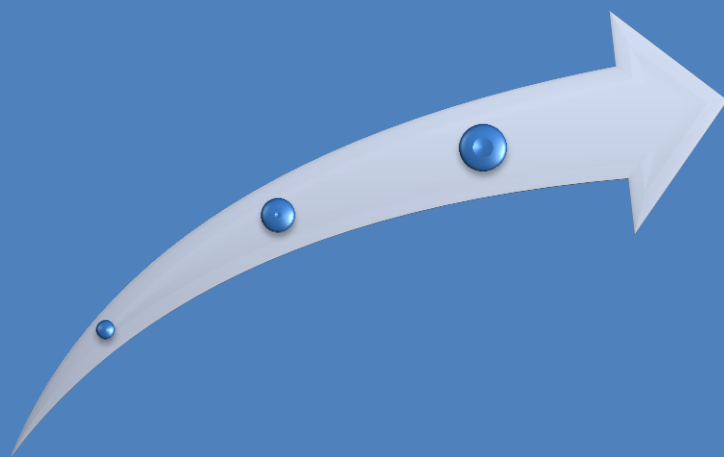


STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŻAGAŃ NA LATA 2015-2020



Żagań, 2015



Spis treści	
Spis wykresów	2
Wstęp	4
Uchwała Rady Miasta Żagań.....	4
I. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŻAGAŃ – PRZESŁANKI BUDOWY STRATEGII	4
1. Metodologia opracowania. Istota Strategii	4
2. Organizacja procesu tworzenia Strategii	5
2.1 Elementy Strategii.....	5
2.2 Zakres prac.....	6
II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	7
1. Podstawowe dane charakteryzujące miasto	7
1.1 Lokalizacja miasta	7
1.2 Charakter miasta.....	9
1.3 Miasto na tle wydarzeń historycznych	10
2. Potencjał rozwojowy miasta	11
2.1 Ludność i procesy demograficzne.....	11
2.2 Uwarunkowania przyrodnicze	15
2.3 Zasoby kulturowe	16
2.4 Zagospodarowanie przestrzenne	28
2.4.1 Infrastruktura techniczna	28
2.4.2 Infrastruktura społeczna.....	45
2.5 Gospodarka i przedsiębiorczość	54
2.5.1 Podmioty gospodarcze	54
2.5.2 Turystyka.....	58
2.5.3 Rolnictwo	59
3. Sytuacja finansowa miasta	59
III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU O CHARAKTERZE WEWNĘTRZNYM I ZEWNĘTRZNYM.....	62
IV. WIZJA I MISJA MIASTA.....	71
V. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE.....	71
1. Gospodarka i przedsiębiorczość	72
2. Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego	76
3. Edukacja i kapitał ludzki.....	82
4. Usługi publiczne	88
5. Zarządzanie rozwojem gminy	95
VI. FINANSOWANIE STRATEGII	99
VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU STRATEGII ORAZ ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIAMI: KRAJOWĄ, WOJEWÓDZKĄ I POWIATOWĄ.....	106
Załącznik – ŻAGAŃ W OCZACH MIESZKAŃCÓW – Wyniki ankiety społecznej	121
1. Wzór ankiety dystrybuowany wśród mieszkańców.....	121

2. Analiza zebranych wyników (ocena, jakości życia mieszkańców miasta Żagań oraz preferowane kierunki rozwoju w świetle badań ankietowych)	126
--	-----

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Żagania w Polsce	8
Rysunek 2 Mapa Żagania	9
Rysunek 3 Proponowany monitoring Strategii w założonych obszarach rozwoju	107

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności wg płci zamieszkałej na terenie miasta Żagań w latach 2008-2013	12
Tabela 2 Struktura wiekowa ludności, wg stanu z 2013	13
Tabela 3 Migracje - napływ, wg stanu z 2013	13
Tabela 4 Migracje - odpływ, wg stanu z 2013	14
Tabela 5 Saldo migracji, wg stanu z 2013	14
Tabela 6 Pomniki przyrody na terenie miasta Żagań (wg stanu na 12 lutego 2014 r.)	15
Tabela 7 Wykaz dróg miejskich	30
Tabela 8 Zużycie wody w roku 2013	37
Tabela 9 Odprowadzanie ścieków	39
Tabela 10 Aktualny stan techniczny zasobu mieszkaniowego Miasta Żagań (2013)	43
Tabela 11 Liczba oddziałów i uczniów w placówkach oświatowych w Żaganiu	45
Tabela 12 Komputeryzacja w miejskich szkołach w latach 2010-2014	46
Tabela 13 Wykaz bazy sportowej w miejskich szkołach	47
Tabela 14 Udział wydatków w latach 2009-2013	61
Tabela 15 Sytuacja finansowa miasta w latach 2009-2013	62
Tabela 16 Analiza SWOT	63
Tabela 17 Ogólny stopień zadowolenia z życia w Żaganiu	126

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik feminizacji	12
Wykres 2 Struktura wiekowa ludności, wg stanu z 2012	13
Wykres 3 Udział procentowy migracji w ogólnej liczbie ludności	14
Wykres 4 Ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenie miasta Żagań	54
Wykres 5 Podmioty gospodarcze w roku 2012	55
Wykres 6 Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Żaganiu wg sekcji w 2011 roku	56
Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej oraz os. fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Żaganiu wg sekcji w 2011 roku	56
Wykres 8 Dochody budżetu gminy Żagań o statusie miejskim w latach 2009-2012 w mln zł	60
Wykres 9 Dochody budżetu Żagania z podziałem na kategorie	60

Wykres 10 Wydatki budżetu Żagania w latach 2009-2012 w mln zł.....	61
Wykres 11 Udział procentowy wydatków Żagania w latach 2009-2012.....	62
Wykres 2 Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych .	105
Wykres 3 Stosunek zadłużenia na koniec poszczególnych lat do dochodów ogółem	105
Wykres 12 Ocena warunków życia przez mieszkańców Żagania	127
Wykres 13 Główne problemy społeczne, które należy rozwiązać w mieście Żagań	127
Wykres 14 Opinie na temat działań na rzecz walki z bezrobociem i wspierania przedsiębiorczości..	128
Wykres 15 Działania, które winny być realizowane, według ważności w opinii badanych	129
Wykres 16 Najważniejsze inwestycje w opinii badanych.....	130
Wykres 17 Stopień zadowolenia z obsługi w Urzędzie Miasta.....	130
Wykres 18 Ocena warunków lokalowych Urzędu przez klientów.....	131
Wykres 19 Przyjazność Urzędu dla klientów niepełnosprawnych	131
Wykres 20 Opinie dotyczące organizacji obsługi klientów w Urzędzie.....	132
Wykres 21 Opinie dotyczące elektronicznego kontaktu z Urzędem	132
Wykres 22 Postrzeganie przez respondentów oznakowania Urzędu	133
Wykres 23 Opinie nt. działania POI w Urzędzie Miasta Żagań.....	133
Wykres 24 Postrzeganie pracowników urzędu w zakresie kultury obsługi klienta	134
Wykres 25 Opinie respondentów nt. wiedzy i kompetencji pracowników Urzędu	134
Wykres 26 Skuteczność komunikacji pracowników Urzędu w opinii respondentów	135
Wykres 27 Opinie respondentów dotyczące działań w zakresie skuteczności rozpatrywania spraw klientów przez Urząd.....	135

Wstęp

Uchwała Rady Miasta Żagań

I. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŻAGAŃ – PRZESŁANKI BUDOWY STRATEGII

1. Metodologia opracowania. Istota Strategii

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem programowym dla danej jednostki samorządu terytorialnego, dokumentem określającym ścieżkę rozwoju, która została wyznaczona w nowym horyzoncie czasowym. Jest również dokumentem kluczowym dla planowania rozwoju lokalnego i długofalowego zarządzania gminą. Strategia Rozwoju Miasta Żagań powstała z inicjatywy władz lokalnych, które dostrzegły potrzebę rozwoju miasta, w różnych aspektach życia jej mieszkańców. Strategia to także swego rodzaju odpowiedź na nieustannie zmieniające się warunki w otoczeniu zewnętrznym, jak i wewnętrznym oraz wzrost konkurencyjności tego otoczenia. Wykazuje, określone w jasny sposób, kierunki w jakich powinno zmierzać miasto, by zapewnić sobie zrównoważony rozwój, a jej mieszkańcom poprawę jakości warunków w jakich funkcjonują w życiu codziennym.

Strategia Rozwoju Miasta konkretyzuje sposób osiągnięcia wyznaczonych w niej celów zaplanowanych w nowym horyzoncie czasowym (uwzględniając swoje możliwości i dostosowując je do panujących warunków), który jest również nowym okresem finansowania Unii Europejskiej. Ponadto zawiera szczegółowe działania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia pożądanego stanu założonego w wizji rozwoju miasta, będącej jednym z kluczowych elementów opracowanego dokumentu.

Podstawą do określenia celów priorytetowych, którymi władze Żagania będą się kierowały w najbliższym horyzoncie czasowym, obejmującym okres 7 lat, było przygotowanie diagnozy społeczno-gospodarczej. Była ona nie tylko zbiorem ogólnodostępnych danych o podstawowych zasobach gminy, ale także wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych będących oceną warunków życia w mieście oraz określeniem głównych obszarów problemowych. Wspomniane problemy zostały określone w takich obszarach tematycznych jak: Gospodarka i przedsiębiorczość, Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego, Edukacja i kapitał ludzki, Usługi publiczne, Zarządzanie rozwojem gminy. To właśnie na podstawie tych danych określono misję i wizję, a także cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne, które w zamierzeniu mają doprowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców miasta, co jest głównym celem opracowanego dokumentu.

Dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Miasta stanowi podstawę do ubiegania się o dofinansowanie ze środków unijnych w ramach funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Fundusze te stanowią dla jednostek samorządu terytorialnego szansę na realizację

zarówno przedsięwzięć infrastrukturalnych, jak i projektów związanych z rozwojem społeczności lokalnych. Wszelkie działania, zaplanowane w ramach niniejszego dokumentu, pozwalają na zmniejszenie dysproporcji w dostępie do infrastruktury, co stwarza warunki do długoterminowego wzrostu poprzez wzrost aktywności społeczno-gospodarczej. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Strategia jest także podstawą do opracowywania programów operacyjnych, planów rozwoju lokalnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów inwestycyjnych czy budżetów gminy. Nowy okres finansowania w Unii Europejskiej jest dużą szansą dla Żagania w pozyskaniu środków na realizację poszczególnych celów zawartych w ramach opracowanego dokumentu.

Przygotowywana Strategia jest tylko i wyłącznie dokumentem kierunkowym. Przede wszystkim nie powinno się go traktować jako dokument wykonawczy, czyli konieczność realizacji wszystkich w nim zawartych celów i związanych z nimi działań. Zarówno wspomniane działania jak i założony czas realizacji są określane z perspektywy dnia (okresu) w którym zostały one opracowane oraz na mocy ówczesnie obowiązujących regulacji prawnych, a także dostępnych zasobów. W związku z tym uchwalona Strategia jest dokumentem, w którym można dokonywać zmiany, poddawać konsultacjom społecznym oraz dostosowywać do nowych, pojawiających się możliwości w otoczeniu miasta. Konieczność aktualizacji, czyli właśnie dokonywania zmian w opracowaniu wynika przede wszystkim z uregulowań prawnych zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym oraz ustawie o prowadzeniu polityki rozwoju. To właśnie w konsekwencji prowadzenia przez gminę polityki rozwoju, posiada ona obowiązek opracowania i realizowania Strategii Rozwoju. Narzędziem jej realizacji są przede wszystkim programy lub instrumenty finansowe pochodzące ze środków publicznych, w tym również z budżetu UE.

2. Organizacja procesu tworzenia Strategii

2.1 Elementy Strategii

Strategia Rozwoju Miasta Żagań ma charakter wieloaspektowy i wielopodmiotowy, ponieważ obejmuje wiele dziedzin życia mieszkańców miasta przy udziale przedstawicieli władz, pracowników Urzędu, mieszkańców miasta, organizacji pozarządowych oraz lokalnych przedsiębiorców. Sformułowana została tak, aby określała scenariusz przyszłych działań przy wykorzystaniu swoich największych atutów oraz wykorzystaniu pojawiających się szans w otoczeniu. Dokument w pierwszej części zawiera diagnozę stanu obecnego, natomiast w drugiej zbiór powiązanych potrzeb i kierunków działań z nimi związanych. Podczas prac o charakterze planistycznym określono stan w jakim powinno znaleźć się miasto w związku z realizacją wyznaczonych kierunków działań.

Określono cele strategiczne, które mają za zadanie przybliżyć miasto do osiągnięcia pożądanego stanu. Celami tymi są:

1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego,

2. Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta,
3. Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy,
4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój,
5. Sprawne i efektywne zarządzanie miastem.

Strategia Rozwoju Miasta Żagań jest spójna z dokumentami programowymi na szczeblu powiatowym (Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego na lata 2015-2023), wojewódzkim (Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku), krajowym (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie) oraz europejskim (Europa 2020). Wynika to z zasady spójności, która jest gwarantem tego, że osiągnięte skutki będą w jak najwyższym stopniu synergiczne ze ścieżką rozwoju całego regionu, natomiast z formalnego punktu widzenia stanowi to podstawę o ubieganie się środków finansowych z funduszy unijnych oraz innych źródeł zewnętrznego finansowania.

2.2 Zakres prac

Prace nad Strategią Rozwoju Miasta Żagań rozpoczęto od przygotowania diagnozy społeczno-gospodarczej, w której badaniom poddano sytuację społeczną i gospodarczą na podstawie ogólnodostępnych danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych pochodzących z Urzędu Miasta Żagań. Diagnozę skonstruowano na podstawie m.in. takich zagrożeń, jak: zjawiska demograficzne, środowisko przyrodnicze, infrastruktura drogowa, gospodarka, edukacja, rynek pracy, pomoc społeczna, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, kultura i sport. Analizie poddano słabe i mocne strony, szanse i zagrożenia związane z wyszczególnionymi dziedzinami. W następnej kolejności określono wizję, misję oraz cele strategiczne i operacyjne rozwoju miasta w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Strategia będzie wymagać konsultacji społecznych, których wyniki zostaną uwzględnione w ostatecznej wersji dokumentu.

Określona ścieżka rozwoju pozwala na racjonalne gospodarowanie posiadanymi przez miasto zasobami w kierunku realizacji jej głównych zamierzeń, a przede wszystkim skoncentrowanych na realizacji misji, która brzmi: **Żagań - miasto bezpieczne i z przyszłością!**

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

1. Podstawowe dane charakteryzujące miasto

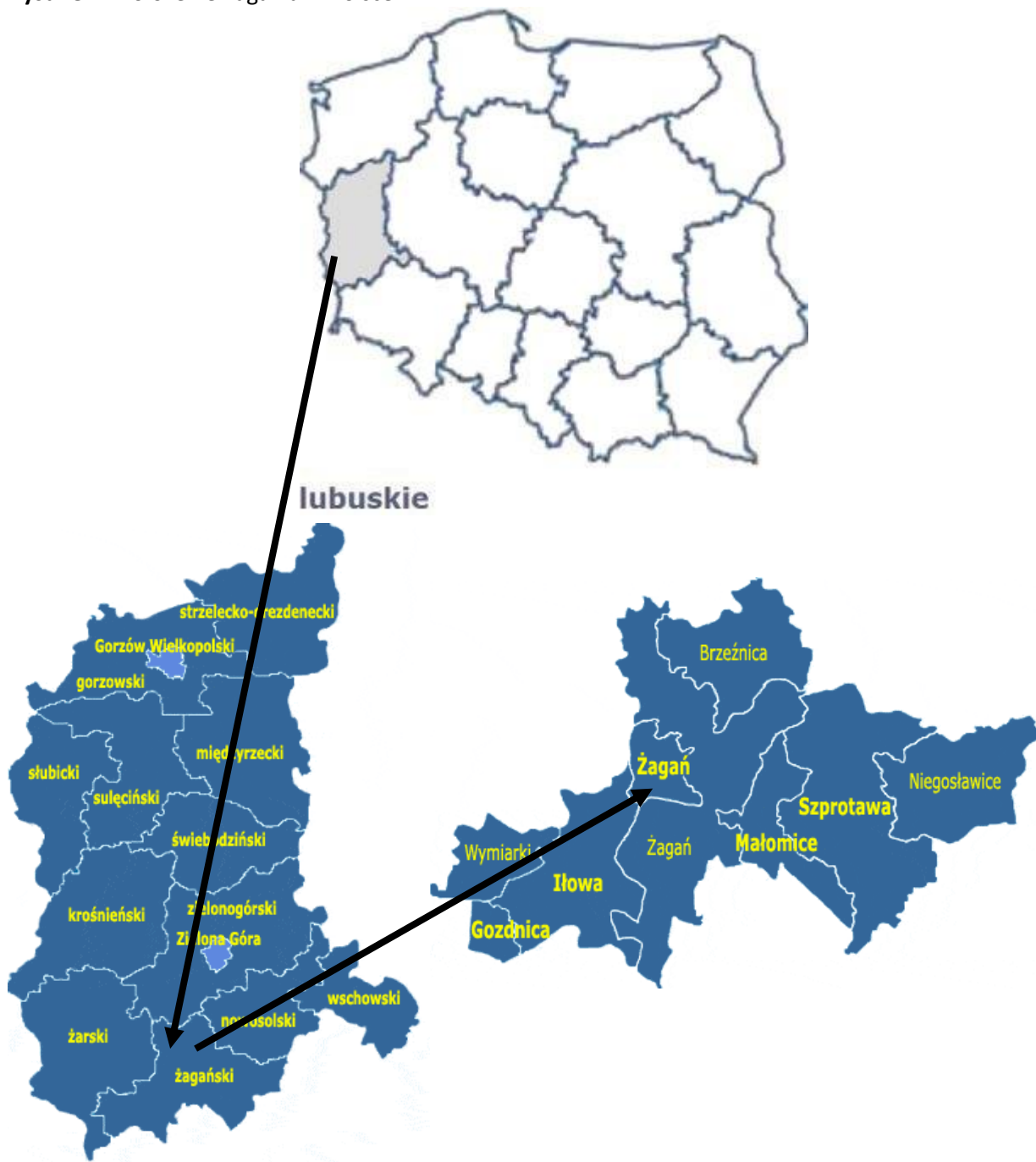
1.1 Lokalizacja miasta

Żagań położony jest w pobliżu międzynarodowych szlaków komunikacyjnych, 45 km od granicy niemieckiej i ok. 80 km od granicy czeskiej. Z biznesowego i turystycznego punktu widzenia miasto położone jest bardzo atrakcyjnie. Dobre połączenie drogowe z Berlinem i pobliskimi lotniskami (ok. 2h), podobnie w kierunku Wrocławia (1,5h) i dalej Krakowa (do 5h), gwarantują szybki dostęp do większych aglomeracji i ośrodków gospodarczo-biznesowych. Bliskość tych ośrodków i komfort szybkiej podróży stanowią element atrakcyjności turystycznej miasta i sprzyjają rozwojowi gospodarczemu. Ok. 80 km od Żagania w Babimoście znajduje się lotnisko z połączeniami krajowymi, które zostanie zmodernizowane i dostosowane do ruchu międzynarodowego. W odległości 160 km znajduje się lotnisko we Wrocławiu, a w odległości 190 km lotnisko w Poznaniu, komunikujące region z wieloma miastami w Europie.

Żagań położony jest w południowej części województwa lubuskiego, na pograniczu Niziny Śląskiej i Gór Kocich. Na południe od miasta rozciągają się Bory Dolnośląskie, skąd wypływają i wpadają do Bobru jego lewostronne dopływy: Kwisa i Czerna. Bóbr przepływający przez Żagań jest rzeką górską, ma swoje źródło 2,5 km za granicą czeską na wysokości 864 m n.p.m. w Karkonoszach. Lewobrzeżna część miasta wznosząca się od koryta Bobru na zachód to początek wzniesień Żarskich, zaś prawobrzeżna wznosząca się na wschód to początek Wzgórz Dalkowskich. W północnej części miasta Bóbr zasila płynąca z południa rzeka Czerna, będąca lewobrzeżnym jego dopływem.

Żagań od zachodu graniczy z gminą wiejską Żary, od południowego-zachodu z gminą Łłowa a na pozostałych kierunkach z terenami gminy wiejskiej Żagań. Powierzchnię miasta liczącą około 40 km² prawie w 50% zajmują tereny leśne, kolejne 13% to użytki rolne natomiast pozostałą część zajmują tereny zabudowane, nieużytki i wody.

Rysunek 1 Położenie Żagania w Polsce



Źródło: www.gminy.pl

Gmina Żagań o statusie miejskim zajmuje powierzchnię ok. 40 km² (4038 ha) i liczy 26 653 (wg stanu z 2012 roku) mieszkańców. Miasto Żagań jest siedzibą gminy o statusie miejskim i pełni funkcję ośrodka lokalnego o pełnym wyposażeniu w zakresie: usług zdrowia, szkolnictwa średniego i zawodowego, obsługi ogólnej ludności.

Rysunek 2 Mapa Żagania



Źródło: www.mapy.google.pl

1.2 Charakter miasta

Żagań i jego okolice to urozmaicona rzeźba terenu jak: wzgórza, doliny, równiny, łąki, pola, sieć rzek i strumieni. Dzięki położeniu na tak pięknym i bogatym krajobrazowo terenie nad Bobrem, miasto Żagań jest bardzo atrakcyjnym regionem pod względem turystycznym, gdzie czystość wód, powietrza, otaczające lasy i wyjątkowo łagodny klimat tworzą idealne miejsce na spędzenie urlopu. Koryto rzeki wpływającej od południowo-wschodniej strony miasta rozdwa się i tworzy dwie wyspy. Większą z nich zajmuje rozległy kompleks Parku Pałacowego. Rzeka Bóbr stała się również granicą oddzielającą Stare Miasto i część współczesną. Spacer nadbrzeżnymi promenadami wzdłuż średniowiecznych murów miejskich daje okazję podziwiania panoramy miasta, która widziana z tego miejsca stała się tematem zarówno starych, jak i współczesnych pocztówek. Obecnie część terenu nad Bobrem objętych jest ochroną krajobrazu (Dolina Bobru), podobnie jak część terenów leśnych należących do Borów Dolnośląskich. Przypałacowy Park Książęcy objęty jest ochroną konserwatora zabytków.

1.3 Miasto na tle wydarzeń historycznych

Miasto posiada bardzo bogatą, przeszło 800-letnią historię. Według legendy Żagań w 700 roku założyła księżniczka Żaganna z rodu Kraka, córka Wandy. Lokalizacja grodu nie została dotychczas naukowo ustalona. Przyjmuje się, że położony był nad Bobrem w odległości około 1,5 km na północ od powstałego później miasta. Strzegł on przeprawy, przez którą wiódł ważny szlak handlowy zwany Niskim Traktem, łączącym Wielkopolskę z południowymi Niemcami.

W 1140 r. Bolesław III Kędzierzawy przenosi Żagań na obecne miejsce. W pobliżu grodu powstała, zapewne już w XIII w., osada typu targowego. Położona była na terenie obecnej wsi Stary Żagań, gdzie zachowany jest do dziś romański kościół. Niedogodne w warunkach gospodarczych XIII wieku usytuowanie osady, w stosunku do głównego traktu handlowego, stało się przyczyną translacji traktu, który w roku 1228 przeniesiony został w pobliże przeprawy na terenie obecnego śródmieścia.

Słowiańskie pochodzenie nazwy miasta założonego na prawie magdeburskim ok. 1230 roku wywodzi się od polskiego słowa „zagon”. Pierwotnie nazwę Żagań nosiła wieś położona na północ od obecnego miasta (obecnie Stary Żagań), w pobliżu której ulokowany był bród przez rzekę Bóbr i prawdopodobnie przedlokacyjna osada typu targowego. Założona pod koniec XII wieku przez polskich władców na wzniesieniu zamkowym (na północny - zachód od obecnego miasta) kasztelania nazwana została tak jak położona w jej pobliżu polska wieś - Żagań. Kasztelan żagański Stefan (Stephanus de Sagan castelanus) wymieniony został po raz pierwszy w charakterze świadka w dokumencie wystawionym przez Henryka Brodatego dla klasztoru w Lubiążu w 1202 roku. Dokument lokacyjny miasta nie zachował się do naszych czasów, ale wiadomo, że lokowana w 1260 roku Szprotawa otrzymała prawa miejskie na wzór Żagania. Przedlokacyjna osada targowa znajdowała się zapewne w rejonie kościoła parafialnego. W nowej sytuacji topograficznej osada posiadała dogodne warunki dla gospodarczego i przestrzennego rozwoju. Lokacyjny ośrodek rozplanowany został według rozpowszechniających się wówczas nowych zasad urbanistycznych, w oparciu o regularny układ ulic wybiegających pod kątem prostym czworobocznego rynku. Obszar miasta był niewielki, ograniczając się do rynku i przyległych ulic. Od wschodu granica biegła wzdłuż dzisiejszej ulicy Długiej, z pozostałych stron określała ją linia zachowanych fragmentarycznie murów miejskich. Miasto otoczone zostało drewniano-ziemnymi obwarowaniami łączącymi się zapewne z położonymi w zachodnim krańcu książęcym zamkiem, usytuowanym na obszarze powstałego później klasztoru augustianów. Około roku 1280 nastąpiło poszerzenie miasta w kierunku wschodnim. Część nowego obszaru przeznaczona została pod zabudowę miejską, druga zaś część, południowo-wschodnia, pozostała w gestii księcia jako teren przynależny do zamku. Na obrzeżach nowej części miasta stanęły monumentalne założenia architektoniczne - książęcy zamek i klasztor Franciszkanów. Cały poszerzony obszar miasta otoczony został kamiennymi murami, w linii których znajdowały się trzy bramy: Żarska od zachodu, Szprotawska od wschodu i Szpitalna od północy. Ukształtowany w XIII wieku układ przestrzenny był przez całe stulecia podstawą rozplanowania miasta i zachował się bez zasadniczych zmian do czasów współczesnych. Stanowi on, wraz z monumentalnymi założeniami

architektonicznymi pałaców i budowli sakralnych, zespół urbanistyczny o dużych wartościach zabytkowych.

Szybki rozwój miasta spowodował, że już w XIV wieku jego zabudowa wyszła poza linie obwarowań. Poza bramami wzdłuż dróg rozwinęły się przedmieścia. Wcześniej też (1318 rok) potwierdzone zostało istnienie osady rybackiej. Intensywny rozwój przestrzenny Żagania rozpoczął się w końcu XVIII wieku, a w XIX stuleciu miasto rozrosło się we wszystkich kierunkach od średniowiecznego ośrodka.

Na terenach położonych poza Bobrem powstała dzielnica przemysłowa, gdzie stanął dworzec kolejowy i liczne fabryki. Od końca XIII wieku do roku 1472 Żagań był stolicą odrębnego księstwa rządzonego przez Piastów Śląskich z linii Głogowskiej. W roku 1472 sprzedano dziedzictwo księżtom saskim. Kolejnymi właścicielami od roku 1649 byli Habsburgowie, a następnie Luksemburgowie. W roku 1627 cesarz Ferdynand II sprzedał księstwo dowódcy swych wojsk, Albrechtowi Wallensteinowi, zaś w dziewiętnaście lat później (1646 r.) nabył je książę Wacław Lobkovic. W roku 1785 drogą zakupu przeszło księstwo na rzecz Piotra Birona, księcia kurlandzkiego, a w roku 1844 nabyła je księżna Dorota Talleyrand-Perigord.

Z Żaganiem związanych jest wiele wybitnych postaci ze świata kultury i sztuki. Wśród architektów, rzeźbiarzy i malarzy wymienić należy m.in. takich mistrzów jak: Antonio della Porta, Jan Urbański, Walenty Schultze, Jerzy Neunhertz. W latach 1628-1630 mieszkał w Żaganiu słynny astronom Johannes Kepler, przebywał też Henry Beyle (Stendhal) znany pisarz francuski, opat Johann Ignaz von Felbiger pedagog i reformator oświaty, który zasłużył się również tym, że jako pierwszy na Śląsku w 1769 r. zainstalował na wieży kościoła parafialnego odgromnik (piorunochron).

2. Potencjał rozwojowy miasta

2.1 Ludność i procesy demograficzne

Demografia jest nauką o prawidłowościach rozwoju ludności w konkretnych warunkach gospodarczych i społecznych badanego terytorium, natomiast struktura demograficzna gminy decyduje o wielu istotnych aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Wpływa również na potencjał ekonomiczny jej rozwoju, podział pracy, zasoby sił roboczych oraz stosunki własnościowe. Na podstawie danych demograficznych można określić zmiany jakie zachodzą w społeczeństwie, jak również sporządzić prognozy dotyczące potrzeb oraz ich hierarchię.

Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować niewielkie zmiany w liczbie ludności miasta. Ilość mieszkańców Żagania od 2008 do 2012 roku zmieniła się o 157 osób, co stanowi wzrost o jedyne 0,6 %. Najwięcej mieszkańców 26 859 miasto liczyło w 2010 roku, po czym nastąpił znaczny spadek aż o 195 osób w roku 2011, by w 2012 wynieść ostatecznie 26 653. Dane liczbowe z podziałem na płeć przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 Liczba ludności wg płci zamieszkałej na terenie miasta Żagań w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	26496	26346	26859	26664	26653	26492
Kobiety	13846	13748	13892	13797	13768	13704
Mężczyźni	12650	12598	12967	12867	12885	12788

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Biorąc pod uwagę udział kobiet i mężczyzn w populacji, można zaobserwować spadek ilości kobiet i znaczny wzrost ilości mężczyzn. W 2008 roku udział kobiet w populacji stanowił 52,26 %, podczas, gdy w 2013 już tylko 51,72. W związku z tym współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w 2008 był na poziomie 109,45, by w 2013 roku spaść do 107,16. Należy jednak zaznaczyć, że wg danych Urzędu Statystycznego jest on w dalszym ciągu wyższy od średniej województwa, który wynosi 105 i nieznacznie niższy od średniej krajowej 107.

Wykres 1 Współczynnik feminizacji



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Analizując strukturę wiekową ludności Żagania według ekonomicznych grup wieku to nie odbiega ona zdecydowanie od średniej, obserwowanej dla podobnej wielkości miast.

Wykres 2 Struktura wiekowa ludności, wg stanu z 2013



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Tabela 2 Struktura wiekowa ludności, wg stanu z 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe						
Ogółem	282	305	291	213	255	227
Kobiety	136	135	144	99	114	115
Mężczyźni	146	170	148	114	141	112
Zgony ogółem						
Ogółem	227	272	268	234	252	288
Kobiety	99	137	127	112	125	135
Mężczyźni	128	135	141	122	127	153
Przyrost naturalny						
Ogółem	55	33	23	-21	3	-61
Kobiety	37	-2	17	-13	-11	-20
Mężczyźni	18	35	7	-8	14	-41

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Tabela 3 Migracje - napływ, wg stanu z 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	286	328	286	298	319	302

Kobiety	147	174	142	147	173	168
Mężczyźni	139	154	144	151	146	136

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Tabela 4 Migracje - odpływ, wg stanu z 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	348	392	382	431	392	401
Kobiety	180	208	206	202	199	211
Mężczyźni	168	184	176	229	193	190

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

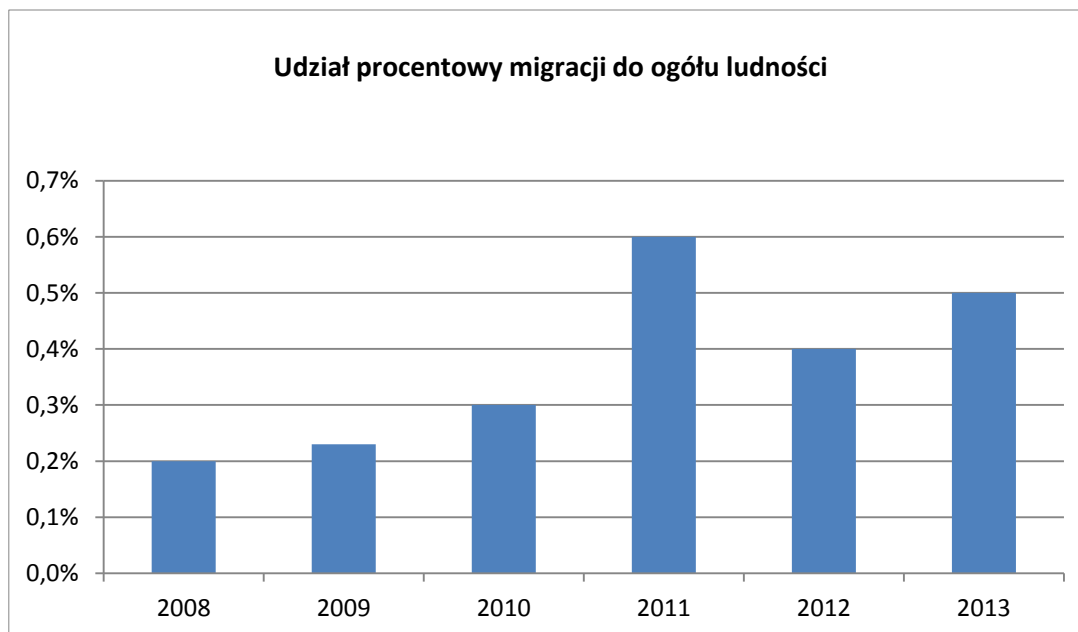
Tabela 5 Saldo migracji, wg stanu z 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	-62	-64	-96	-133	-73	-99
Kobiety	-33	-34	-64	-55	-26	-45
Mężczyźni	-29	-30	-32	-78	-47	-54

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

W analizowanych latach można zauważyć, że migracja ludności nie miała większego wpływu na ilość ludności w mieście. Niemniej jednak, co może niepokoić, wynik we wszystkich latach jest ujemny. W prawie wszystkich latach to kobiety częściej niż mężczyźni się meldowały i wymeldowywały. Wyjątkowym rokiem był rok 2011 kiedy to znacząco wzrosła ilość mężczyzn opuszczających Żagań. Również w tym roku zanotowano najwyższy wskaźnik ujemny migracji i wynosił on aż 78 osób, czyli prawie 250% więcej niż średnia za trzy poprzednie lata, co jednak stanowiło jedyne 0,6 % ogółu ludności w roku 2011.

Wykres 3 Udział procentowy migracji w ogólnej liczbie ludności



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

2.2 Uwarunkowania przyrodnicze

Według podziału fizycznogeograficznego Jerzego Kondrackiego¹ obszar Żagania zawiera fragmenty trzech mezoregionów: Wzniesień Żarskich, Wzgórz Dalkowskich oraz Borów Dolnośląskich. Dwie pierwsze wchodzą w skład Wału Trzebnickiego – pasa wzniesień o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, który uważany jest za granicę zlodowacenia środkowopolskiego w stadiale Warty. Rozpościerające się na południe od miasta Bory Dolnośląskie należą do odrębnej prowincji Niziny Śląsko-Łużyckiej.

Płynący przez Żagań Bóbr daje początek przetomowej dolinie Bobru długości ok. 10 km głęboko wciętej w Wał Trzebnicki. W tym miejscu rzeka dzieli Wał Trzebnicki na dwie części: lewobrzeżną i prawobrzeżną. Lewobrzeżna część miasta wznosząca się od koryta Bobru na zachód to początek Wzniesień Żarskich, zaś prawobrzeżna, wznosząca się na wschód to początek Wzgórz Dalkowskich. W północnej części miasta – Lutni zasila wody Bobru płynąca z południa rzeka Czarna Wielka będąca lewobrzeżnym jego dopływem.

W rejonie Żagania głównie występują lasy sosnowe, ale i także mieszane. Bogatą florę reprezentują w nich m.in. storczyk szerokolistny, wawrzynek wilczełyko, paproć piuropusznik strusi, paproć długosz królewski, wrzosiec bagienny. Miłośnicy przyrody na licznych terenach leśnych wokół Żagania, mogą spotkać wiele gatunków unikatowych i chronionych zwierząt, takich jak: żurawie, cietrzewie, głuszce.

Tabela 6 Pomniki przyrody na terenie miasta Żagań (wg stanu na 12 lutego 2014 r.).

¹ Jerzy Kondracki, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa 2002

	Nazwa pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji	Forma własności
1	Sosna czarna / Pinus nigra/	210 cm	ok. 15 m	Rośnie na terenie parku szpitalnego przy ul. Szprotawskiej.	własność: Gmina Żagań o statusie miejskim
2	Buk zwyczajny odm. purpurowa / fagus silvatica/	427 cm	ok. 26 m	Rośnie przed szpitalem przy ul. Żelaznej.	własność: Gmina Żagań o statusie miejskim
3	Dąb szypułkowy / Quercus robur/	449 cm	ok. 30 m	N-ctwo Żagań, obr. leśny Żary, L-ctwo Żagań, oddz. 188 k.	własność: Skarb Państwa w zarządzie N-ctwa Żagań

Źródło: <http://bip.gorzow.rdos.gov.p>

2.3 Zasoby kulturowe

Żagań, jego historia, dziedzictwo kulturowe, atrakcyjność turystyczna i potencjał społeczno-gospodarczy powodują, że miasto jest miejscem wielu cyklicznych imprez kulturalnych i spotkań naukowych. Do najważniejszych należą:

- imprezy muzyczne: Audycje Muzyczne, Lubuski Młodzieżowy Festiwal Piosenki, Lubuski Dziecięcy Festiwal Piosenki (eliminacje powiatowe), Letnia Akademia Muzyczna, Mini Playback Show „Zostań Gwiazdą”, Międzynarodowe Forum Perkusji, Polsko - Niemiecki Turniej Pianistyczny;
- imprezy taneczne: Wiosenne Spotkania Taneczne o Puchar Burmistrza Żagania, Powiatowe Spotkania Zespołów Tanecznych;
- imprezy teatralne: Powiatowe Spotkania Teatrów Dziecięcych;
- imprezy plastyczne: Konkurs na Kartkę Wielkanocną i Plastykę Obrzędową;
- inne cykliczne imprezy: Żagańska Majówka, Dni Żagania pn. Jarmark Michała, Festyn Parafialny Parafii Wniebowzięcia NMP, Ogólnopolski Konkurs Recytatorski.

Uczestnikami i twórcami żagańskiego programu kulturalnego, który jest jedną z głównych atrakcji turystycznych miasta są różne instytucje i podmioty, które realizują zadania z zakresu kultury we wszystkich jej sferach:

- **Muzea.** W Żaganiu funkcjonuje od 1971 r. Muzeum Obozów Jenieckich obrazujących losy jeńców z 17 narodowości przetrzymywanych podczas II wojny światowej. Obejmuje obszar ponad 11 ha. W okresie II wojny światowej w Żaganiu i okolicach istniał kompleks hitlerowskich obozów jenieckich, w skład którego wchodziły: Stalag VIII C oraz jego filie - Stalag w Koninie Żagańskim i Stalag VIII E (308) w Świętoszowie. Stalag Luft III był obozem przeznaczonym wyłącznie dla lotników z USA i walczących w brytyjskim RAF (Royal Air Force). Istniał tu obóz jeniecki Stalag VIII C oraz Stalag Luft III, skąd 24/25 marca 1944 r. miała miejsce brawurowa ucieczka 80 lotników alianckich. Od 2005 roku funkcjonuje tunel „Harry” – wierna

kopia tunelu, który posłużył do ucieczki lotników; pod **patronatem Muzeum Obozów Jenieckich** funkcjonują w Żaganiu również ciekawe ekspozycje i obiekty :

- **Sala Regionalna w Wieży Ratuszowej** - Od 24.06.2008 w Wieży Ratuszowej prezentowana jest wystawa poświęcona Johannesowi Keplerowi, który był wybitnym niemieckim matematykiem, fizykiem i astronomem. W ekspozycji prezentowanej w wieży znajdują się zdjęcia przedstawiające Keplera i Żagania z którym związana była jego osoba , w którym mieszkał i pracował przez ostatnie dwa lata swojego życia (1628-1630). Wystawa zawiera również przedmioty użytku codziennego. Można zapoznać się również z prezentacją multimedialną „Miasta Keplera” ,która zainstalowana jest na samoobsługowym panelu komputerowym.
- **Wieża widokowa** - Udostępniona dla zwiedzających od 2 listopada 2004 roku ceglana wieża to pozostałość po ewangelickim kościele łaski. Wzniesiona w stylu neogotyckim posiada żeliwną ażurową iglicę. Została ona odlana w hucie w Ławie w 1846 roku. Kościół ewangelicki powstały w 1710 roku nie przetrwał do dnia dzisiejszego. Z tarasu wieży można podziwiać po pokonaniu ponad 200 schodów panoramę miasta prezentującą się znakomicie zarówno w dzień jak i po zmroku, kiedy miasto ogarnia feeria świateł. Wewnątrz wieży znajduje się stała wystawa poświęcona nieistniejącemu już kościołowi p.w. Świętej Trójcy. Znajdują się tam również zdjęcia z prac remontowych, dzięki którym można zauważyć zmianę w wyglądzie wieży.
- **Szkoła muzyczna.** W Żaganiu funkcjonuje Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia oraz Społeczne Ognisko Artystyczne. Łącznie kształcą się w nich ponad 300 uczniów. Przy szkołach funkcjonują: Młodzieżowa Orkiestra „Jeunesses Musicales”, Mała Orkiestra Symfoniczna i zespoły kameralne. Koncertuje w nich ponad 80 uczniów. Szkoły żagańskie współorganizują Letnią Akademię Muzyczną, Mistrzowskie Kursy Muzyczne- fortepian i zespoły kameralne; Międzywojewódzki Konkurs Gitary Klasycznej, Międzynarodowe Forum Perkusji i inne.
- **Centrum Kultury.** Samorządowa instytucja kultury oferuje mieszkańcom miasta możliwość uczestnictwa w pracach następujących sekcji: astronomicznej, fotografii cyfrowej, muzycznej, plastycznej, teatralnej, wokalne, tańca młodzieżowego i capoeiry. Ponadto Centrum jest organizatorem wielu cyklicznych imprez kulturalnych.
- **Miejska Biblioteka Publiczna.** Zlokalizowana jest w Żagańskim Pałacu Kultury, zarówno dział zgromadzenia zbiorów, wypożyczalnia jak i czytelnia. Biblioteka posiada 4 filie, zaś jej zbiory liczą 120 tys. woluminów. Dodatkowo w Żaganiu funkcjonują biblioteki wojskowe i Biblioteka Pedagogiczna;
- **Pozostałe placówki kulturalne:** Pałac Książęcy Sp. z o.o., klub garnizonowy Kasyno „Las” przy ul. Żarskiej (sale widowiskowe – 300 miejsc, biblioteka – 30 tys. woluminów), Społeczne Ognisko Artystyczne na ul. Pomorskiej,

Na terenie miasta istnieją 73 obiekty wpisane w rejestr zabytków. Wszystkie wymagają inwestycji w zakresie odbudowy, renowacji oraz podniesienia standardu w zakresie wyposażenia w infrastrukturę. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- **Barokowy Zespół Pałacowo - Parkowy**

Pałac Książęcy (zwany także Pałacem Wallensteina) - obecnie Pałac Kultury i Sportu (ul. Szprotawska 4), usytuowany jest na południowo-wschodnim obrzeżu miasta, na miejscu średniowiecznego piastowskiego zamku, który książę żagański Przemko wzniósł przy przeprawie przez Bóbr, a jego następca – Konrad III Garbaty, w 1299 roku przekazał zakonowi augustianów. W roku 1628 właścicielem Żagania został Albrecht von Wallenstein, który nakazał zburzyć zrujnowany zamek i na tym samym miejscu w latach 1630 - 1634 rozpoczął budowę nowej renesansowej siedziby, którą zaprojektował Wincenty Boccaccio. W roku 1630 Wallenstein nakazał zburzyć 75 domów, aby otworzyć oś widokową na pałac. Po jego nagłej śmierci wznoszony pałac został zniszczony podczas wojny prusko-szwedzkiej. Prace budowlane podjęto ponownie w 1670 roku według projektu architekta włoskiego Antonio Della Porta.

W roku 1786 księstwo kupił książę kurlandzki Piotr Biron, który nie wprowadził żadnych zmian w elewacjach, natomiast jego córka, księżna Dorota Talleyrand - Perigord skoncentrowała się na przeprojektowaniu i zmianie wystroju wnętrz, tworząc z nich małe galerie sztuki. Księżna zajęła się także upiększaniem zewnętrznym miasta i rozbudowała żagański park z bogatym uzupełnieniem małą architekturą.

Początkowo pałac posiadał formę czteroskrzydłowego założenia otoczonego fosą z niskim skrzydłem parawanowym, zamykającym dziedziniec od strony południowej. W końcu lat czterdziestych XIX stulecia rozebrano południowe, parawanowe skrzydło pałacu, a wjazd na dziedziniec poprzedzono dwoma podjazdami, między którymi usytuowano nową oranżerię, wzniesioną w 1847 roku. Od strony północnej i zachodniej wjazd do pałacu poprzedzają mury murek mosty.

Obecny wygląd pałacu ukształtowany został w okresie baroku. W rezultacie powstał obiekt jedyny w swoim rodzaju, nie mający w architekturze polskiej odpowiednika, o układzie przestrzennym łączącym cechy właściwe barokowym pałacom francuskim (skrzydło parawanowe) oraz włoskim (skierowanie dziedzińca w kierunku parku).

Zdjęcie 1 Pałac Książęcy w Żaganiu



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

Założenie parkowe stanowi cenny przykład sztuki ogrodowej baroku. Rozległy park krajobrazowy otacza pałac od południa i wschodu. Założony został w XVII wieku. Po przejęciu księstwa przez Dorotę Talleyrand-Perigord podjęto starania mające na celu uporządkowanie parku i przekształcenie w wspaniałe założenie krajobrazowe, zaprojektowane przez Friedricha Teicherta. Przepływająca rzeka Bóbr w naturalny sposób podzieliła park na 3 części:

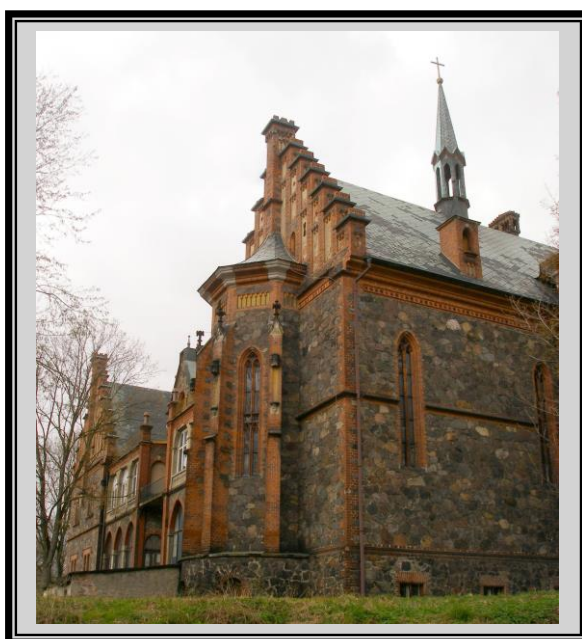
- park przedni (pałacowy) wraz z zespołem szpitalno-kościelnym,
- park środkowy (tzw. bażanciarnia) położony pomiędzy dwoma odnogami Bobru (na wyspie Parkowej),
- park górny, usytuowany pomiędzy nurtem rzeki, Osiedlem Moczyń oraz dworcem kolejowym.

W czasach świetności park żagański zaliczany był do najwspanialszych założeń nie tylko Śląska, ale i całych Niemiec. O bogactwie jego układu kompozycyjnego stanowiły liczne miejsca widokowe, z których roztaczała się panorama poszczególnych fragmentów parku i miasta. Z pierwotnego wystroju architektonicznego parku zachowało się niewiele obiektów. Spośród licznych stojących tu niegdyś budowli (stajnia i ujeżdżalnia koni, dom kawalerski, kaplica grobowa, oranżeria i cieplarnia) do dziś przetrwały jedynie Domek Portiera (1848); Domek wędkarski (1853); kościół p.w. św. Krzyża (1847-49) i szpital (1851-59). Inne obiekty po roku 1945 rozebrano, a parkowe rzeźby zniszczono bądź rozkradziono. Na terenie zaniedbanego obecnie parku znajdują się liczne pomniki przyrody, należą do nich m.in: dąb szypułkowy (600 lat), pięć dębów szypułkowych (około 320 lat), płatany klonolistne: cztery - około 490, cztery – około 420 lat i sześć około 270 lat, buk zwyczajny odm. purpurowa (370 lat), lipa drobnolistna (około 270 lat).

- **Szpital św. Doroty**

Powstał w latach 1851-59 z fundacji księżnej Doroty Talleyrand-Perigord niedaleko kościoła p.w. św. Krzyża – dawniej dom dla chorych i ubogich. Architektem całego założenia szpitalno-kościelnego był Leonard Dorst von Schatzberg, który projektował także domek dzwonnika, ogrodnika, mosty przy pałacu i ogrodzenie. Szpital wybudowany w stylu neogotyckim, w skrzydle zachodnim znajduje się kaplica bogatym wyposażeniem.

Zdjęcie 2 Szpital św. Doroty



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Zespół Poaugustiański**

Zespół, złożony z kościoła parafialnego, dawnego klasztoru i konwiktu oraz spichlerza klasztornego, usytuowany jest w północno - zachodniej części starego miasta. Kościół źródłowo potwierdzony w 1272 r. posiada prawdopodobnie wcześniejsze pochodzenie. Poważna przebudowa miała miejsce w 1515 r., gdy wzniesiono nową wieżę i wielki zachodni szczyt oraz podwyższono nawę główną. W roku 1602 od zachodu dobudowano dwukondygnacyjną loggię. Zewnętrzna architektura mimo przebudów zachowała charakter gotycki. Loggia od strony zachodniej świątyni jest renesansowa. W roku 1769 na wieży kościoła zainstalowano pierwszy na Śląsku piorunochron. Wyposażenie wewnątrz jest barokowe. W obrębie znajduje się biblioteka klasztorna z XVIII-wiecznym wystrojem. Wnętrza biblioteki zdobią freski wykonane przez wybitnego artystę śląskiego Georga Wilhelma Neunherza. Średniowieczny księgozbiór biblioteki wywieziony został w 1810r. do Wrocławia (sekularyzacja). Przetrwiał ostatnią wojnę i jest obecnie najbogatszym zachowanym średniowiecznym zbiorem bibliotecznym w Polsce obecnie nie użytkowany.

Zdjęcie 3 Zespół Poaugustiański



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Wieża kościoła poewangelickiego - widokowa - pl. Królowej Jadwigi**

Pierwotny kościół ewangelicki zbudowany został w 1709 r. Wzniesiony na jego miejscu w drugiej połowie XIX w. murowany, został rozebrany w 1968 r. Do dzisiejszych czasów przetrwała 70 metrowa wieża ceglana zwieńczona żeliwną ażurową iglicą (zbudowana w 1845 r.) Obecnie przebudowana na wieżę widokową. Wyremontowana w 2004 roku z udziałem dofinansowania z Unii Europejskiej w ramach programu PHARE BRIPF.



Zdjęcie 4 Wieża kościoła poewangelickiego - widokowa - pl. Królowej Jadwigi

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Pałac - tzw. Dom Wdowi (pl. Słowiański 17)**

Zbudowany na polecenie księcia Piotra Birona dla jego małżonki. W XIX wieku mieścił się tu m.in. Sąd Powiatowy oraz urząd książęcych dóbr ziemskich, obecnie siedziba Urzędu Miasta. Klasycystyczny, zbudowany w 1793 roku według projektu Christiana Walentego Schultze, wielokrotnie remontowany i przekształcany we wnętrzach.

Zdjęcie 5 Pałac – Dom Wdowi



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Pałacyk późno-klasycystyczny - ul. Jana Pawła II 7**

W roku 2006 przeprowadzona została adaptacja budynku pod potrzeby Centrum Informacji Gospodarczej Urzędu Miasta. Inwestycja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach programu PHARE SIPF. Klasycystyczny, zbudowany na przełomie XVIII/XIX wieku według projektu Christiana Walentego Schultze.

Obecnie mieści się tu Inkubator Przedsiębiorczości i Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp., z o.o. – podmiot powołany z inicjatywy samorządu.

Zdjęcie 6 Pałacyk ul.

Jana Pawła II 15

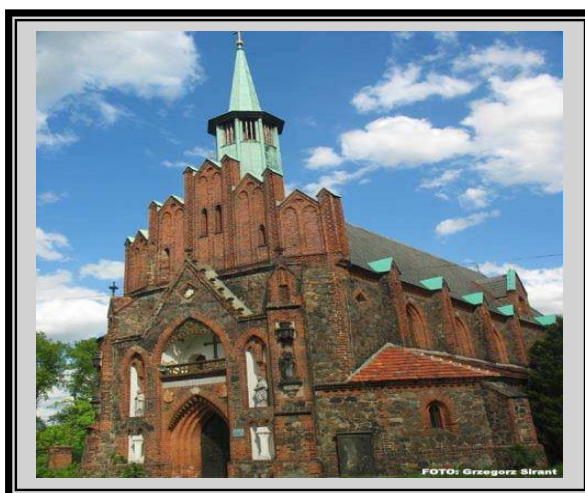


Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Kościół Św. Krzyża - ul. Szpitalna**

Wzniesiony z fundacji księżnej Doroty Talleyrand w 1849 r. według projektu Leonarda Schatzberga z wykorzystaniem reliktów gotyckiej kaplicy. Wnętrze z bogatym wyposażeniem stolarsko-rzeźbiarskim i kowalskim (kraty) posiada jednolity neogotycki charakter o dużych wartościach artystycznych. W kościele miejsce ostatniego spoczynku znaleźli katolicy członkowie rodziny książęcej: księżna Katarzyna Wilhelmina (+ 1839), Dorota Talleyrand (+ 1862) i jej syn Ludwik Napoleon (+1898).

Zdjęcie 7 Kościół Św. Krzyża



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Mury miejskie**

Miasto otoczone zostało murami i fosą na początku XIV w. W XVIII-XIX w. mury wraz z bramami popadły w ruinę i zostały rozebrane. Zachowane do dziś fragmenty usytuowane są wzdłuż ulicy Wałowej, Jana Keplera, w ścianach zabudowań poaugustiańskich oraz przy ul. Rybackiej. Ten odcinek przetrwał wraz z basztą, w latach 1970-1971 został zakonserwowany i wyeksponowany.

Zdjęcie 8 Mury miejskie



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Wieża Ratuszowa – Rynek.**

Wieża jest pozostałością ratusza usytuowanego pierwotnie w Ryнку, a w XVI w. przeniesionego na zachodnią pierzeję zabudowy mieszkalnej. Neoklasycystyczna, zbudowana w latach 1879-1880 z wykorzystaniem fragmentów ratusza gotyckiego z XIV-XVI wieku. Na I piętrze zachowało się sklepienie kryształowe z pierwszej połowy XVI wieku.

Zdjęcie 9 Wieża Ratuszowa



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r., Foto: Grzegorz Sirant

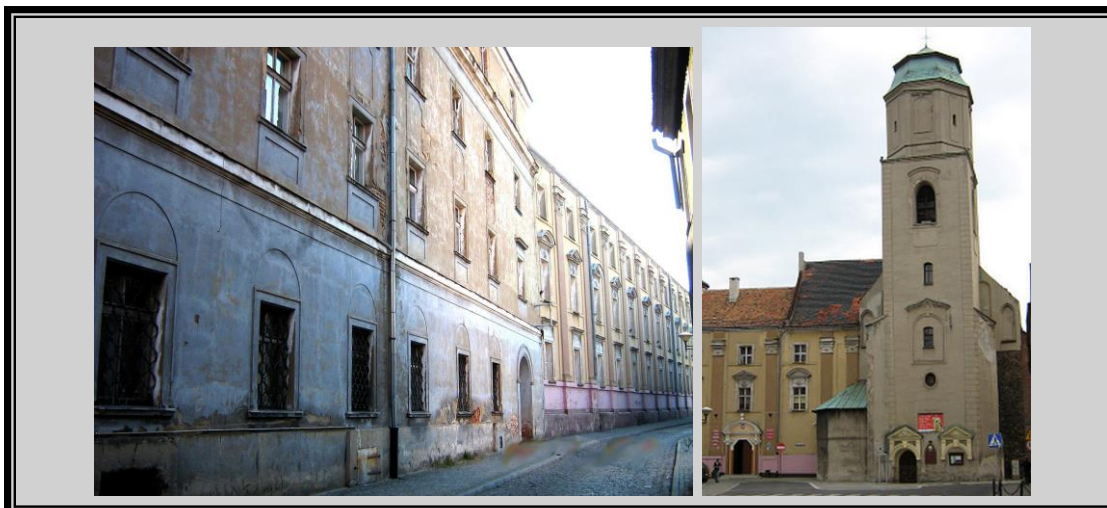
- **Kościół Św. Piotra i Pawła – ul. Gimnazjalna oraz dawne Kolegium Jezuickie – ul. Gimnazjalna**

Kościół Św. Piotra i Pawła ufundowany został przez księcia Konrada Garbatego w 1293 r. Z tego okresu pochodzą obecnie mury korpusu i prezbiterium. W XV wieku dobudowano kaplicę. Po pożarze w 1486 r. odbudowa trwała do początku XVI w., kiedy założono sklepienie kryształowe. Wieżę odbudowali ewangelicy w 1604 roku. Dalsze remonty i przebudowy miały miejsce w latach 1696- 1752 i w końcu XVIII w., gdy przekształcono elewację wieży w duchu klasycystycznym. Mimo przekształceń kościół zachował charakter gotycki. Wyposażenie wnętrza barokowe z około 1730 r.

Pierwszy budynek kolegium jezuickiego, został wzniesiony w 1655 r. Po 13 latach budynek został zniszczony w wyniku pożaru. Na jego miejscu odbudowano południowe skrzydło obecnego barokowego założenia. Twórcą był nadworny architekt Lobkowiców, budowniczy zamku - Antonio

della Porta. W 1733 r. kolegium powiększono o aulę, w drugiej połowie XVIII w. o trzyskrzydłową część północną. Po kasacji zakonu jezuitów oraz sprzedaży ich dóbr w 1787 r., część południową przeznaczono na szkołę, północną po gruntownej przebudowie i podwyższeniu, na więzienie dla kobiet. Obecnie znajduje się tutaj siedziba Komendy Powiatowej Policji. Skrzydło południowe adaptowane zostało w latach 1963-1965 dla potrzeb Zespołu Szkół Tekstylno-Handlowych.

Zdjęcie 10 Kościół Św. Piotra i Pawła oraz dawne Kolegium Jezuickie

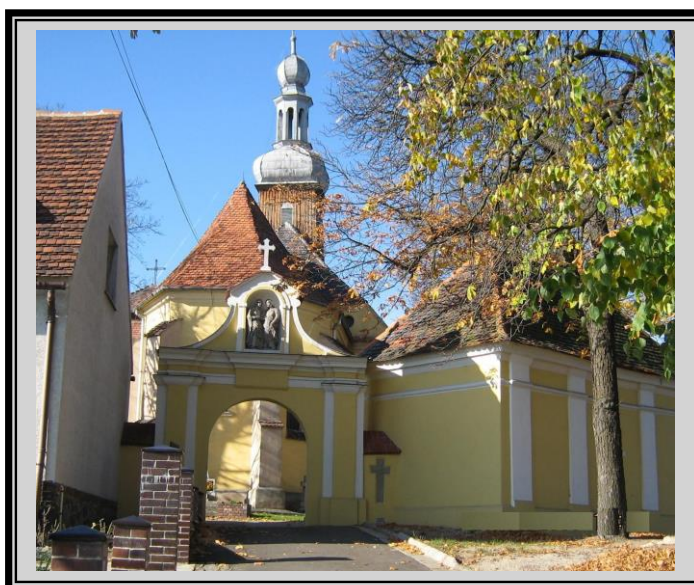


Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Kościół Cmentarny - p.w. Nawiedzenia NMP (parafialny) - ul. Żarska 1**

Zbudowany w 1404 r. (drewniany), murowany w 1444 r., przebudowany (dostawienie kaplicy) w XVII-XVIII wieku. W obecnej postaci barokowy z zachowanymi częściowo cechami gotyku. W późnorenesansowym wnętrzu znajdują się trzy barokowe ołtarze.

Zdjęcie 11 Kościół p.w. N



NMP.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Kaplica Bożego Grobu - ul. Żarska przy kościele p.w. Nawiedzenia NMP.**

Zbudowana w 1598 r. z inicjatywy opata żagańskiego konwentu augustianów - Jakuba II. Budowla jest wierną kopią Kaplicy Grobu Chrystusowego w Jerozolimie, wzorowana na zbudowanej sto lat wcześniej kaplicy w Górlitz. Niedawno odrestaurowana.

Zdjęcie 12 Kaplica Bożego Grobu



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Kościół Św. Ducha – ul. Armii Krajowej.**

Późnobarokowy z lat 1701-1702, zbudowany na miejscu dawnej kaplicy szpitalnej z XIV w. przebudowanej w XV w. na kościół, wieża nadbudowana w 1785 r. Wyposażenie późnobarokowe.

Zdjęcie 13 Kościół św. Ducha



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

- **Muzeum Obozów Jenickich.**

W mieście funkcjonuje Muzeum Obozów Jenickich obrazujących losy jeńców z wielu narodowości przetrzymywanych podczas II wojny światowej. Istniał tu obóz jeniecki Stalag VIIC oraz Stalag Luft III skąd 24/25 marca 1944 r. miała miejsce brawurowa ucieczka 80 lotników alianckich.

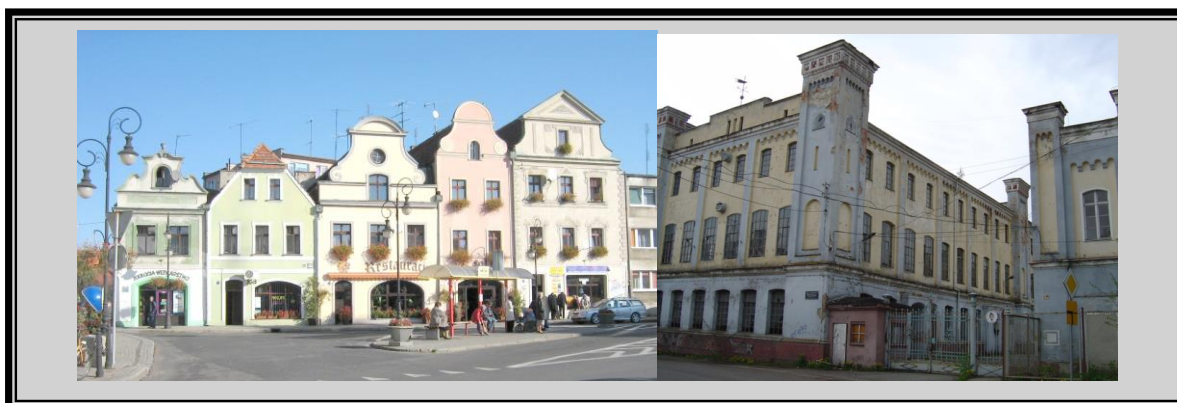
Zdjęcie 14 Muzeum Obozów Jenickich



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

W mieście obok wyżej wymienionych zabytków znajdują się zabytkowe kamieniczki w północnej i południowej pierzei rynku oraz zabudowa przemysłowa z końca XIX wieku przy ul. Chrobrego. Ponadto funkcjonują podmioty o charakterze rekreacyjno – turystycznym.

Zdjęcie 15 Przykład zabytkowych kamieniczek i zabudowy przemysłowej w Żaganiu.



Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2014 r.

Struktura podmiotów o charakterze rekreacyjno -turystycznym przedstawia się następująco:

- 4 hotele, 2 pensjonaty i schronisko młodzieżowe,
- sieć placówek gastronomicznych,
- szereg obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- instytucje i placówki kulturalne (muzea, biblioteki, kino).

Pod patronatem Urzędu Miasta w Żaganiu działa Centrum Informacji Turystycznej. Gromadzone są tu informacje związane z branżą turystyczną. Dotyczą one noclegów, obiektów gastronomicznych, pilotów, przewodników i środków transportu. Centrum rozpowszechnia informacje o mieście i udziela informacji turystom. Pomaga im dotrzeć do miejsc noclegowych i innych obiektów, a także atrakcji turystycznych Żagania. Można zaopatrzyć się tutaj w bezpłatne materiały – ulotki, foldery, jak i odpłatne – mapy, widokówki czy pamiątki.

2.4 Zagospodarowanie przestrzenne

Zagospodarowanie przestrzenne jest stanem przestrzeni, a więc terenów, zabudowy, urządzeń infrastruktury technicznej, społecznej i ekonomicznej, a także środowiska, wynikłym z prowadzonej gospodarki przestrzeni. Gospodarka przestrzenna jest więc działalnością ludzi wywołującą skutki przestrzenne, zarówno pozytywne, jak i negatywne.

2.4.1 Infrastruktura techniczna

Z punktu widzenia połączeń regionalnych i międzynarodowych położenie komunikacyjne miasta jest bardzo korzystne. Już od średniowiecza przebiegał przez Żagań główny szlak handlowy, łączący Brandenburgię (Berlin) ze Śląskiem (Głogów, Legnica, Wrocław) i dalej z Małopolską (Kraków). Natomiast z punktu widzenia połączeń lokalnych położenie komunikacyjne miasta jest również korzystne, ponieważ posiada ono dogodne połączenia drogowe ze wszystkimi pobliskimi miastami:

Żarami, Iłową, Szprotawą, Nowogrodem Bobrzańskim, Kożuchowem, Nową Solą i Zieloną Górą. System głównych dróg i ulic miasta tworzą następujące trasy:

Drogi krajowe

Przez Żagań przebiega droga krajowa nr 12: **Dorohusk (Jahodyn) – Lublin – Radom – Piotrków Trybunalski – Sieradz – Kalisz – Leszno – Głogów – Żagań – Żary – Łęknica (Bad Muskau)**. Droga krajowa nr 12, spinająca Dorohusk na granicy z Ukrainą z Łęknicą na granicy z Niemcami, jest jedną z najważniejszych (poza autostradami A2 i A4), równoleżnikowych tras w obecnym układzie polskiej sieci transportowej. Na terenie miasta Żagań droga nr 12 przebiega w formie obwodnicy, obchodząc miasto od strony wschodniej i północnej na długości 14,3km. Żagański odcinek trasy nr 12 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Zielonej Górze. Najważniejszą jednak drogą krajową, która przebiegać będzie w odległości 13 km na południe od Żagania będzie autostrada A18 relacji: Olszyna – Krzyżowa (europejski korytarz drogowy E36). Autostrada A18 wraz z autostradą A4 to najważniejsza oś komunikacyjna w południowej Polsce i jedna z najważniejszych w centralnej Europie. Docelowo będzie ona łączyć na terenie kraju miejscowość Olszyna (na granicy Polski z Niemcami) z miejscowością Korczowa (na granicy Polski z Ukrainą). Mieszkańcy Żagania będą mogli włączyć się do ruchu na autostradzie poprzez drogowy węzeł, zlokalizowany na skrzyżowaniu dróg nr A18 i 296. Ponadto trasa wpłynie korzystnie na rozwój gospodarczy miasta.

Drogi wojewódzkie

Z dróg wojewódzkich przez Żagań przebiegają:

- **nr 295: Żagań – Nowogród Bobrzański**. Droga nr 295 jest częścią szlaku prowadzącego z Żagania do Zielonej Góry. W Żaganiu droga nr 295 prowadzi ulicą Nowogródzką. Długość drogi nr 295 na terenie miasta wynosi 1,775km. Trasa znajduje się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze.
- **nr 296: Leśna – Lubania – Węglińiec – Iłowa – Żagań – Kożuchów**. Droga nr 296 jest jedną z ważniejszych tras regionalnych o charakterze południkowym w rejonie zachodniej części województwa dolnośląskiego i południowej części województwa lubuskiego. Umożliwia ona między innymi połączenie z Lubania (a wcześniej także z licznych ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych w Karkonoszach i Górach Izerskich) do Żagania i dalej w kierunku Żar i Zielonej Góry. Obecnie na terenie miasta Żagań droga nr 296 prowadzi ulicami: Lotników Alianckich, Przyjaciół Żołnierza, Plac Jana Kilińskiego, Plac Wolności, Jana Pawła II, Armii Krajowej i Kożuchowska. Długość drogi nr 296 na terenie miasta wynosi 4,395km. Trasa znajduje się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze.

Wśród zamierzeń inwestycyjnych na terenie miasta Żagań Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze wymienia:

- przebudowa istniejących skrzyżowań ulic: Armii Krajowej – Piłsudskiego – Keplera – Jana Pawła II – Wojska Polskiego na skrzyżowanie typu „rondo”;
- rozbudowa drogi woj. nr 295 na odc. Nowogród Bobrzański – Żagań (dojazd do węzła autostrady A18) – etap II

Drogi powiatowe i gminne

Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez teren miasta wynosi 30,445km. Wszystkie trasy posiadają nawierzchnię bitumiczną. Wyżej wymienione drogi znajdują się w gestii Powiatowego Zarządu Dróg w Żaganiu. Powiatowy Zarząd Dróg nie planuje aktualnie inwestycji w ulicach na terenie miasta Żagań, które miałyby wpływ na zmiany w ich przebiegu. Łączna długość dróg gminnych przebiegających przez teren miasta wynosi 43,390km. Struktura typów nawierzchni dróg gminnych kształtuje się w następujący sposób:

- bitumiczna – 25,818km (59,9%);
- betonowa – 0,683km (1,6%);
- kostka – 3,527km (8,2%);
- brukowcowa – 0,191km (0,4%);
- gruntowa – 12,903km (29,9%).

Stan dróg

Generalnie stan dróg na terenie miasta jest zadowalający zarówno pod względem jakości nawierzchni (droga krajowa i część wojewódzkich) jak i możliwości obsługi przez nie poszczególnych obszarów zabudowy. Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw (dotyczy to generalnie wszystkich dróg powiatowych i większości gminnych) i rozbudowy w niektórych rejonach miasta, zwłaszcza w jego północno – zachodniej części. Niektóre odcinki dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych i wewnętrznych nie posiadają odpowiedniej wytrzymałości i są w złym stanie technicznym. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych w dużej mierze drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne nie posiadają chodników i ruch pieszy odbywa się na poboczu lub jezdni. Jedną z najważniejszych potrzeb jest modernizacja i rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 296 na odcinku Żagań – droga krajowa nr 18 (budowana autostrada A18).

Tabela 7 Wykaz dróg miejskich

Nazwa ulicy	Długość w km	STAN TECHNICZNY
Akacyjowa	0,236	Dobry
II Armii WP	0,285	Zadowalający
Asnyka	1,094	Zadowalający
Augustynów	0,162	Zadowalający
Bema	0,359	Zły
Bema	0,443	Zły
Bema	1,083	Dobry
Boczna	0,341	Dobry
Bracka	0,190	Zadowalający
Brodatego	0,300	Zadowalający
Browarniana	0,153	Zadowalający
Brzozowa	0,331	Zadowalający

Cecylii Św.	0,122	Zły
Chopina	0,310	Zły
Cicha	0,306	Zły
Dąbrowskiego	0,135	Zły
Dębowa	0,234	Zadowolający
Długa	0,390	Zadowolający
Długosza Jana	0,621	Zadowolający
Dolna	0,201	Dobry
Drzewna	0,461	Zły
Fabryczna	0,169	Zły
Felbigera J. I.	0,120	Dobry
Findera	0,505	Zadowolający
Fornalskiej	0,160	Zły
Fredry	0,276	Zadowolający
Gimnazjalna	0,288	Dobry
Górna	0,170	Dobry
Graniczna	0,525	Zły
Halicka	0,106	Zadowolający
Jagiellońska	0,139	Dobry
Jaśminowa	0,259	Zadowolający
Joselewicza	0,166	Zły
Karpińskiego	0,095	Zadowolający
Kazimierza Wielkiego	0,490	Zły
Keplera	0,395	Zadowolający
Kędzierzawego	0,249	Zadowolający
Klasztorny Plac	0,042	Dobry
Klonowa	0,328	Zadowolający
Konarskiego	0,294	Zadowolający
Konopnickiej do bud. 3a	0,049	Zadowolający
Konopnickiej do bud. 29a	0,038	Zadowolający
Konopnickiej	0,700	Dobry
Konopnickiej od przejazdu do strzelnicy	0,499	Zadowolający
Końcowa	0,101	Zły
Kopernika	0,095	Zadowolający
Kopernika	0,350	Zadowolający
Koszarowa	0,144	Zadowolający
Kożuchowska	0,278	Zły
Kręta	1,500	Dobry
Krótką	0,245	Dobry
Królowej Jadwigi Pl.	0,242	Zadowolający
Księcia H. Wiernego	0,148	Zły

Księcia Poniatowskiego	0,182	Dobry
Księżnej Żaganny	0,465	Zadowolający
Kwiatowa	0,388	Zadowolający
Leśna	0,590	Zły
Libelta	0,475	Zadowolający
Lipowa	0,119	Zadowolający
Łokietka	0,362	Zadowolający
Łukasiewicza	0,178	Zadowolający
Łużycka	0,429	Zadowolający
Mickiewicza Adama	0,333	Zły
Mieszka I	0,543	Zły
Miodowa	0,314	Zadowolający
Młynarska	0,398	Dobry
Moniuszki St.	0,365	Zły
Morelowa	0,148	Zadowolający
Mostowa	0,000	Dobry
Myśliwska	0,197	Zadowolający
Nadobrze	0,170	Zły
Narutowicza	0,312	Zadowolający
Niepodległości	0,084	Zadowolający
Nowa	0,172	Dobry
Nowogródzka	0,123	Dobry
Nowotki Marcelego	0,044	Zły
Okrzei	0,155	Zadowolający
Orląt Lwowskich Pl.	0,303	Zadowolający
Paderewskiego Ignacego	0,311	Zły
Piaskowa	0,182	Dobry
Piłsudskiego	1,232	Zadowolający
Piłsudskiego	0,053	Zły
Plater Emilii	0,267	Zadowolający
Pluty Wilhelma	0,608	Dobry
Podgórna	0,304	Zadowolający
Podmiejska	0,776	Zły
Polna	0,232	Zadowolający
Pomorska	0,218	Zadowolający
Poprzeczna	0,285	Dobry
Porzeczkowa	0,174	Dobry
Północna	0,284	Zadowolający
Prusa Bolesława	0,589	Zadowolający
Pstrowskiego	0,312	Zły
Pułaskiego	0,174	Zły

Reymonta Władysława	0,350	Dobry
Robotnicza	0,228	Zadowolający
Różana	0,047	Zadowolający
Rybacka	0,322	Zadowolający
Rynek	0,600	Dobra
Rzeźnicza	1,873	Dobra
Sienkiewicza Henryka	0,143	Zadowolający
Słoneczna	0,097	Dobra
Słowackiego	0,300	Dobry
Słowiański Pl.	0,180	Zadowolający
Sobieskiego	0,174	Zły
Sosnowa	0,479	Zadowolający
Spokojna	0,122	Dobry
Sportowa	0,217	Dobry
Spółdzielcza	0,346	Zły
Starowiejska	1,038	Zadowolający
Staszica	0,460	Zadowolający
Stroma	0,186	Dobry
Strumykowa	0,479	Zadowolający
Szkolna	1,330	Dobry
Szlachetna	0,130	Dobry
Szpitalna	0,130	Zły
Szprotawska do garaży	0,096	Zadowolający
Szprotawska	1,700	Zadowolający
Środkowa	0,523	Zadowolający
Świerkowa	0,175	Zły
Tartakowa	0,370	Zły
Teatralna	0,045	Dobry
Traugutta	0,000	Zadowolający
Wałowa	0,314	Zadowolający
Warszawska	0,182	Dobry
Waryńskiego	0,692	Zadowolający
Wesoła	1,268	Zadowolający
Węglowa	0,804	Zadowolający
Wiejska	2,144	Dobry
Wiśniowa	0,060	Zły
Wodna	0,202	Zadowolający
Wojska Polskiego	0,424	Zadowolający
X-lecia	0,702	Zadowolający
XXX-lecia	0,261	Dobry
Zacisze	0,172	Dobry

Zamkowa	0,094	Zadowalający
Zielona	0,405	Dobry
Żarska	1,630	Zadowalający
Żwirki i Wigury	0,230	Zadowalający

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM

Komunikacja kolejowa

W przeszłości Żagań stanowił ważny węzeł kolejowy. Z dworca kolejowego w Żaganiu odprawiano pociągi w siedmiu kierunkach. W czasach świetności siedem pociągów o jednej godzinie mogło odjechać w siedmiu kierunkach. Przebiegająca przez miasto linia kolejowa, łącząca Wrocław z Berlinem, przed 1945 rokiem przystosowana była do prowadzenia składów pasażerskich z prędkością do 160km/h trakcją spalinową (Trzywagonowy zespół spalinowy typu „leipzig”), oraz 120 km/h trakcją parową.

Obecnie infrastruktura kolejowa coraz bardziej ulega stopniowej dekapitalizacji. Spowodowane jest to przede wszystkim ograniczeniem, a nawet zawieszeniem ruchu pasażerskiego oraz większą opłacalnością transportu kołowego względem kolejowego (ruch towarowy) odbywającego się ruchu na części tras kolejowych regionu lubuskiego i dolnośląskiego. Niejednokrotnie ruch osobowy jest zależny od ruchu towarowego (utrzymanie linii ze względów komercyjnych).

Zlokalizowany w południowej części Żagania dworzec kolejowy stracił dogodne połączenia z wszystkimi rejonami miasta, komunikacja miejska praktycznie tu nie zagląda podczas przyjazdów i odjazdów pociągów, transport przyjezdnych obsługują jedynie taksówki. Na dzień dzisiejszy dworzec nie odpowiada wymaganiom unijnym i jego stan techniczny pozostaje niewystarczający w stosunku do zwiększających się potrzeb podróźnych, których niestety jest coraz mniej i dlatego wymaga on dość sporych nakładów aby doprowadzić go do stanu choćby z przed wojny.

Linie kolejowe przebiegają przede wszystkim przez zachodnie (Osiedle Bema linia 275) i południowe (Kolonia Laski, Osiedle Moczyń linia nr 14 i 275) obrzeża miasta.

- **nr 275 (Wrocław – Legnica) – Miłkowice – Żagań – Lubsko – Gubin – (Guben)**. Jest to ważna, jednotorowa, niezelektryfikowana (na odcinku Miłkowice – Żagań – Lubsko) linia kolejowa, łącząca się w Miłkowicach z Europejskim Szlakiem Kolejowym nr E30 relacji: Drezno – Zgorzelec – Legnica – Wrocław – Katowice – Kraków – Lwów – Kijów. Obecnie (rozkład jazdy pociągów na rok 2014) z dworca kolejowego w Żaganiu w kierunku Legnicy wyjeżdża codziennie 6 pociągów obsługiwanych przez dwóch przewoźników – Koleje Dolnośląskie i Przewozy Regionalne. Spośród powyższych wszystkie składy (szynobusy) udają się do Legnicy, w tym 3 dalej do Wrocławia. Odcinek od Lubaska do Gubinka nie jest czynny ze względu na rozebrany nasyp pod obwodnicę Lubaska oraz braki w torowisku na całym pozostałym odcinku spowodowany kradzieżami. Od Żagania do Lubaska odbywa się jedynie komercyjny ruch Towarowy.

-**linia nr 14 (Łódź Kaliska – Ostrów Wielkopolski – Leszno – Głogów – Szprotawa – Żagań – Żary – Tuplice– Zasięki – (Forst)**.

Jest to ważna, częściowo dwutorowa (na odcinku Łódź Kaliska – Stare Drzewce i Żagań – Sieniawa Żarska), niezelektryfikowana (od Krotoszyna do niemieckiego Forst) linia kolejowa o znaczeniu krajowym. Obecnie rozkład jazdy pociągów na rok 2014r. nie przewiduje kursowania żadnych pociągów osobowych w kierunku Głogowa, ruch pasażerki pomiędzy Żaganiem a Głogowem został zawieszony. Kursują tam jedynie pociągi towarowe.

Natomiast w kierunku Żar wyjeżdża codziennie 13 pociągów spośród których wszystkie składy udają się do Żar, w tym 3 do Zielonej Góry, 2 do Węglińca, 2 do niemieckiego Forst, a pozostałe kończą bieg w Żarach. Tak jak w poprzednich przypadkach pociągi te są obsługiwane przez dwóch przewoźników - Koleje Dolnośląskie i Przewozy regionalne.

Linia 371 Żagań – Kożuchów – Nowa Sól. Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa. W przeszłości linia ta miała charakter lokalny, nie mający znaczenia w układzie krajowym. Ze względów ekonomicznych nie jest ona eksploatowana i obecnie jest nieczynna i częściowo rozkradziona. Modernizacja i ponowne ożywienie linii głównie o charakterze lokalnym i turystycznym jest pożądane między innymi z ekologicznego punktu widzenia.

linia nr 283 Żagań – Zebrzydowa – Lwówek Śląski – Jelenia Góra. Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa lokalnego znaczenia. W miejscowości Zebrzydowa następuje połączenie z międzynarodowym szlakiem kolejowym E30. Obecnie Polskie Linie Kolejowe (PKP PLK) ze względów ekonomicznych zawiesiły ruch pociągów pasażerskich na odcinku Żagań – Zebrzydowa – Lwówek Śląski. W przeszłości linia ta obsługiwała również tereny wojskowe. Obecnie jest nieczynna i częściowo rozkradziona.

- **nr 389 Żagań – Jankowa Żagańska – (Iłowa – Węglińiec).** Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa, mająca znaczenie w układzie krajowym.

Komunikacja zbiorowa

Od jesieni 2003r. Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o. o. w Żaganiu działa w formie spółki prawa handlowego po przekształceniu z zakładu budżetowego. W spółce 100% udziałów posiada Gmina Żagań o statusie miejskim. Obecnie zakład zatrudnia 62 pracowników, w tym 14 kobiet. Obroty spółki za 2013r. wynosiły ponad 10 mln złotych. Zakład obecnie wykonuje komunikację miejską w Żaganiu oraz komunikację międzymiastową na terenie powiatu żarskiego, żagańskiego i część powiatu bolesławieckiego. Ponadto pięcioma autobusami turystycznymi wykonuje wynajmy turystyczne krajowe jak również międzynarodowe. W 2013r. spółka zmodernizowała stację paliw zgodnie z ustawą wymieniając zbiorniki paliwa na dwu płaszczone za kwotę 120 000,00zł. W 2010r. Zakład zrealizował projekt w ramach którego zakupiono trzy autobusy miejskie typu Midi, przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych oraz zakupiono dwie nowoczesne wiaty przystankowe. Na dzień dzisiejszy spółka dodatkowo obsługuje płatną strefę parkowania.

Trasy rowerowe

Znakowane trasy rowerowe przebiegają ulicami: Żarską, Obwodową, Bema, Piastowską, Fredry, Wodną, Lotników Alianckich, Rybacką, Żelazną, Kożuchowską, X-lecia PL, Moniuszki,

częściowo wzdłuż obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 12 (ul. Kręta), a także częściowo wzdłuż znakowanych pieszych szlaków turystycznych oraz ścieżek przyrodniczo – krajoznawczych. W zdecydowanej większości nie są to niestety odcinki przeznaczone tylko dla ruchu rowerowego i kolidują z ruchem pieszym i samochodowym. Władze miasta planują uzupełnienie i połączenie istniejących tras rowerowych z nowymi inwestycjami, tak aby komunikacja była dogodniejsza dla mieszkańców. Fakt istnienia różnorodnej i dogodnej sieci komunikacyjnej podnosi prestiż miasta oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej dalszy, gospodarczy rozwój.

Wodociągi

Zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania nowoczesnego miasta ma dobry system zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków. Obecnie miasto Żagań jest zaopatrywane w wodę przez sieć wodociągową o długości 100,6 z 2493 połączeniami prowadzącymi do budynków o długości 23,0km. Siecią objęte są wszystkie rejony miasta, za wyjątkiem ulic: Porzeczkowej i Żółkiewskiego w kierunku na miejscowość Marysin. W 2012 roku zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wyniosło 826,2m³. Źródłem zaopatrzenia w wodę miasta Żagań jest ujęcie wód podziemnych zlokalizowane w południowej części miasta na lewym brzegu rzeki Bóbr przy ul. Dworcowej 59. Na podstawie decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze z dnia 02.04.1997 roku udzielono Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Żaganiu pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej z ujęcia miejskiego, składającego się z ośmiu studni wierconych oznaczonych numerami: 3, 4, 5, 5z, 6, 7, 8, 9 dla potrzeb mieszkańców miasta Żagań, o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q_e = 915,0\text{m}^3/\text{h}$, w ilości:

- $Q_{h\max} = 915,0\text{m}^3/\text{h}$.
- $Q_{d\max} = 21960,0\text{m}^3/\text{d}$.

Natomiast decyzją Starosty Żagańskiego z dnia 16.12.2003 roku pozwolenie wodnoprawne przeniesiono na podmiot „Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje” sp. z. o.o. Ujęcie wody w pełni zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców ($Q_{h\text{śr}}=288\text{m}^3/\text{h}$ i $Q_{h\max}=534\text{m}^3/\text{h}$) i składa się z:

- 8 studni głębinowych;
- stacji uzdatniania wody: napowietrzanie, stacja filtrów;
- zbiornika wody czystej o pojemności $V = 1000\text{m}^3$;
- pompowni II^o;
- wieży ciśnień o pojemności $V = 574\text{m}^3$.

Sieci wodociągowe wykonane są w przeważającej ilości z rur żeliwnych (około 75%). Pozostała część, głównie wybudowana w latach 80-tych XX wieku, wykonana jest z rur stalowych (około 13%), a sieć budowana w ostatnich latach wykonana jest z tworzyw sztucznych: PCV i PE (około 12% ogólnej długości sieci). Stan techniczny sieci wodociągowych jest dobry. Odcinki sieci wodociągowych pochodzących sprzed kilkadziesiąt lat są na bieżąco wymieniane wraz z przyłączami wodociągowymi.

Układ wodociągowy jest dwustrefowy. Wyższe partie miasta zasilane są przez hydrofornie zlokalizowane przy ul. Przyjaciół Żołnierza i przy ul. Nowogródzkiej. Jakość wody pitnej spełnia obowiązujące normy. Woda z ujęcia charakteryzuje się niską utlenialnością i niską zawartością

związków azotowych. Jest miękka o zawartości związków żelaza nie przekraczających normy. Wskaźniki, które przesądzają o konieczności uzdatniania wody to zawartość CO₂ wolnego na poziomie 17 – 30mg CO₂/dm³ oraz CO₂ agresywnego na poziomie 8,8mg CO₂/dm³. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2 połowie 2006 roku przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Nowej Soli woda z ujęcia w Żaganiu w zakresie oznaczonych wskaźników odpowiada przepisom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 roku (Dz. U. Nr 203 poz. 1718).

Tabela 8 Zużycie wody w roku 2013

Wyszczególnienie	miasto Żagań	powiat żagański	województwo lubuskie
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³	30,5	28,3	28,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Nasylenie siecią wodociągową w Żaganiu jest zdecydowanie wyższe od średniej w powiecie i województwie. Decydujący wpływ na to ma fakt, że jest to gmina miejska, w całości zwodociągowana i dodatkowo charakteryzuje się dość rozproszoną zabudową, zwłaszcza w południowej oraz północno – wschodniej części miasta. Natomiast wyższe jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych od średniej powiatowej i wojewódzkiej wynika z faktu powszechnej dostępności do wodociągów.

Kanalizacja

Obecnie miasto Żagań obsługuje sieć kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej o długości 82,6 km wraz z 1738 przyłączami kanalizacyjnymi o długości 16,7km. W 2012 roku odprowadzono siecią kanalizacji ogólnospławnej 1296,2dam³ komunalnych nieczystości. Aktualnie trwa realizacja inwestycji pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Żagań” dofinansowanej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W wyniku realizacji robót budowlanych, które zakończono w czerwcu 2014 r. skanalizowany został obszar całego miasta oraz okoliczne miejscowości (obszar aglomeracji).

Większość ścieków bytowo – gospodarczych, pochodzących z obszaru zabudowy odprowadzana jest przy pomocy sieci kanalizacji do miejskiej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej na północnym skraju miasta w odległości około 1,5km od ostatnich zabudowań mieszkalnych i około 60m od zachodniego brzegu rzeki Bóbr, przy ul. Bolesława Chrobrego 44. Oczyszczalnia wyposażona jest w bloki oczyszczania mechanicznego oraz biologicznego i posiada przepustowość Q_{śrd}=15000m³/d podczas pogody bezdeszczowej i Q_{max}=23242,5m³/d podczas pogody deszczowej. Przepustowość obiektu jest wystarczająca z punktu widzenia bieżących i przyszłych potrzeb. Sukcesywnie rozbudowywana kanalizacja tworzy w większości swojego przebiegu system grawitacyjny. Ścieki z terenów nieskanalizowanych zbierane są w zbiornikach przydomowych i wywożone do oczyszczalni. Mimo znacznych inwestycji system kanalizacji sanitarnej nie pokrywa się

jeszcze z zasięgiem miejskiej sieci wodociągowej. Na podstawie decyzji Starosty Żagańskiego z dnia 30.12.2005 roku udzielono Spółce Wodno – Ściekowej „Bóbr” przy ul. Bolesława Chrobrego 44 w Żaganiu pozwolenia wodno prawnego na odprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni położonej na działkach o numerze ewidencyjnym 135/2 i 145/2 w Żaganiu do rzeki Bóbr w km 68+000 w ilości:

a) w okresie pogody suchej:

- $Q_{\text{śrd}}=15000\text{m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{maxd}}=16500\text{m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{maxh}}=1071\text{m}^3/\text{h}$;
- $Q_{\text{śrh}}=625\text{m}^3/\text{h}$;

b) w okresie pogody deszczowej:

- $Q_{\text{maxd}}=23242\text{m}^3/\text{d}$;
- $Q_{\text{maxh}}=6120\text{m}^3/\text{h}$;
- $Q_{\text{śrh}}=968\text{m}^3/\text{h}$;

o najwyższych dopuszczalnych wartościach wskaźników zanieczyszczeń:

- $BZT_5=15\text{mgO}_2/\text{dm}^3$;
- $CHZTCr=125\text{mg}/\text{dm}^3$;
- zawiesiny ogólne=35 mg/l;
- N_{og} (azot ogólny)=15mgN/l;
- P_{og} (fosfor ogólny)=1,5mgP/l.

Oczyszczalnia ścieków składa się z następujących urządzeń:

- przepompownia ścieków;
- kraty gęste (2 szt.) w budynku;
- piaskowniki przedmuchiwane otwarte z łapaczami tłuszczu (2 szt.);
- budynek separatorów piasku;
- osadniki wstępne otwarte, radialne (2 szt.);
- przelew do odpływu po części mechanicznej oczyszczalni;
- blok biologiczny – rów;
- komora defosfatacji (1 szt.);
- komora denitryfikacji (1 szt.);
- komora nitryfikacji z tlenową stabilizacją osadu (szt. 1) z napowietrzaniem powierzchniowym (rotory z zabezpieczeniem przeciw emisji aerozoli i hałasu);
- osadniki radialne wtórne (szt. 2);
- zwężka pomiarowa;
- odpływ do zakola rzeki Bóbr;
- zbiorniki uśredniające osadu;
- budynek pras z higienizacją osadu wapnem;
- suszarnia osadu;
- skład osadu;
- stacja dozowania soli żelaza w budynku;

- budynek dmuchaw (dla piaskownika).

Powierzchnia obiektu w granicach ogrodzenia wynosi 4,2ha.

Tabela 9 Odprowadzanie ścieków

Wyszczególnienie	miasto Żagań	powiat żagański	województwo lubuskie
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną dam ³	900,0	1.809,0	30.878,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Nasylenie siecią kanalizacyjną w Żaganiu jest zdecydowanie wyższe od średniej w powiecie i województwie. Decydujący wpływ ma na to fakt, że jest to gmina miejska, dodatkowo w znacznym już stopniu pokrytą siecią kanalizacyjną. Większą dostępność dla mieszkańców Żagania do sieci kanalizacyjnej potwierdza również, wyższy od porównywanych jednostek, wskaźnik ścieków odprowadzonych siecią na 1 mieszkańca.

Miasto posiada opracowany Wieloletni Plan Modernizacji i Rozwoju Urzędzeń Zbiorowego Zaopatrzenia w Wodę w latach 2007 – 2015 oraz Wieloletni Plan Modernizacji i Rozwoju Urzędzeń Zbiorowego Odprowadzania Ścieków w latach 2007 – 2015 (załącznik nr 3 i nr 4), na podstawie których realizowane będą brakujące inwestycje z zakresu problematyki zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Gospodarka odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 roku w życie weszła znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 roku, która zrewolucjonizowała dotychczasowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Nowe zapisy ustawy mają na celu dostosowanie gospodarki odpadami komunalnymi do wymogów Unii Europejskiej. Najważniejszym celem wprowadzania zmian było zwiększenie rozmiarów recyklingu i odzysku odpadów selektywnie zebranych oraz zmniejszenie masy odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania.

Umowa na wywóz w/w nieczystości zawarta jest do końca 2014r. z firmą MPOiRD Sp.z o.o. z Żagania. Z godnie z ustawą prowadzony jest na terenie miasta punkt edukacyjny mający na celu uświadamianie społeczeństwa o prawidłowości selekcji jak i o korzyściach z tego tytułu płynących. W ramach pikników ekologicznych (dla całych rodzin) przedstawiany jest sprzęt specjalistyczny w/w firmy , w jaki sposób odbierane są nieczystości, oraz dla najmłodszych przeprowadzane konkursy rysunkowe .

Elementem nowoczesnej gospodarki odpadami jest funkcjonowanie nowoczesnego i zintegrowanego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Marszowie, którego **głównym celem jest pozyskiwanie wartościowych surowców wtórnych jak również frakcji biologicznej i mineralnej z odpadów komunalnych.** Zakład powstał w ramach realizacji projektu pt. „Gospodarka odpadami w obrębie powiatów żarskiego i żagańskiego” dofinansowanego w ramach działania 2.1 priorytetu II

Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, a jego otwarcie nastąpiło 29 stycznia 2015r. Właścicielami Zakładu jest Łużycki Związek Gmin oraz 15 samorządów: Brody, Gozdnicza, Gubin, Iłowa, Jasień, Lipinki Łużyckie, Lubsko, Łęknica, Trzebiel, Tuplice, Wymiarki, Żagań (miejska i wiejska) oraz Żary (miejska i wiejska).

Największą korzyścią z projektu jest organizacja gospodarowania odpadami w gminach należących do Łużyckiego Związku Gmin, czyli stworzenie możliwości pozyskiwania wartościowych surowców wtórnych, przy tym ograniczenie i zminimalizowanie strumienia odpadów kierowanych na składowiska i ich ostateczne unieszkodliwienie zgodnie z polskimi i unijnymi wymogami prawnymi oraz najlepszymi dostępnymi technikami BAT.

Energetyka

Na terenie miasta Żagań nie ma i nie przewiduje się budowy nowych obiektów elektroenergetycznych, to jest stacji i linii o napięciu 400kV i 220kV, krajowej sieci przesyłowej, których właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA.

W ramach zaopatrzenia terenu miasta Żagań w energię elektryczną:

- wyznacza się strefę ochronną od linii elektroenergetycznych o napięciu 110kV, w odległości 14,5m od skrajnych przewodów;
- planuje się inwestycje związane z budową i modernizacją stacji i linii energetycznych na terenie miasta;
- należy zapewnić dostęp do linii na okres prac remontowych;
- przyjmuje się, że standardowa działka pod stację kompaktową ma powierzchnię około 30m² (5m x 6m);
- wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod linią 110kV oraz w odległościach poziomych mniejszych niż 15m od skrajnych przewodów linii należy uzgodnić z właściwym zakładem energetycznym;
- wzdłuż linii 20kV oraz 1kV proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości odpowiednio: 16m i 4m (po 8m i 2m od osi linii) wzdłuż urządzeń. Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych;
- dla zwiększenia pewności zasilania oraz możliwości przyłączenia planowanych „Farm wiatrowych” może wystąpić konieczność wykonania powiązania pomiędzy GPZ Żagań i GPZ Nowogród Bobrzański linią napowietrzną 110kV;
- na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zalecenia ENEA S.A. Oddział w Zielonej Górze:
 - a) Należy przewidzieć rezerwę terenu pod linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe (odległości kabli ułożonych w ziemi od innych urządzeń podziemnych zgodnie z normą SEP: N SEP-E-004). Przewidując zasilanie kablowe SN i nn poszczególnych obiektów należy zarezerwować w pasie zieleni, chodnikach i ciągach pieszych pasy o niezbędnej szerokości dla nowych linii kablowych oraz szafek kablowych przy granicy działek, miejsca pod zabudowę

stacji transformatorowych należy rezerwować na terenach zielonych z możliwością ich adaptacji. Lokalizacja stacji transformatorowych powinna zapewniać centralne położenie względem obciążenia, swobodny dojazd sprzętem ciężkim po utwardzonej nawierzchni o szer. min. 3,5m. Lokalizację i ilość stacji należy ustalić na podstawie bilansu mocy zapotrzebowanej przez nowe tereny przewidziane pod zabudowę oraz wzrost zapotrzebowanej mocy przez istniejących odbiorców w konsultacji z ENEA S.A. Oddział w Zielonej Górze Rejon Energetyczny w Żarach. Wielkość działek pod stacje transformatorowe ustalić w ENEA S.A. O/Zielona Góra na etapie opracowania podziału terenu.

- b) Sposoby zasilania określić Warunki Przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.
 - c) Realizacja przyłączenia do sieci uzależniona będzie od wykonania uzbrojenia podziemnego oraz po zniwelowaniu terenu do rzędnych docelowych na trasie przebiegu sieci elektroenergetycznych.
 - d) Warunkiem budowy sieci elektroenergetycznej jest wyrażenie zgody przez właścicieli działek na założenie i przeprowadzenie na nieruchomości przewodów i urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej, dojścia i dojazdu do nich oraz na ustanowienie służebności gruntowej w trybie aktu notarialnego.
 - e) W przypadku istniejących na terenie urządzeń elektroenergetycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy go wydzielić tworząc strefę wyłączoną z budownictwa. Innym rozwiązaniem jest przebudowa urządzeń w sposób pozwalający na usunięcie kolizji (złożyć wnioski do ENEA S.A. o wydanie warunków przebudowy – koszty poniesie wnioskodawca);
- dopuszcza się lokalizowanie małych elektrowni wodnych (MEW) wzdłuż cieków wodnych.

Energia ciepła

Znaczna część zabudowy mieszkalno – usługowej miasta jest podłączona do centralnej sieci ciepłowniczej. Energia ciepła jest dostarczana głównie do terenów zabudowy o wysokiej intensywności, położonej w centrum miasta i na terenie dużych osiedli mieszkaniowych. Jej źródłem jest system 10 kotłowni o łącznej mocy 19,948 MW. Są to obiekty wbudowane lub wolnostojące, wytwarzające ciepło na potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Za gospodarkę ciepłą na terenie miasta Żagań odpowiada Energetyka Ciepła Opolszczyzny z siedzibą w Opolu

Lokalizacja źródła ciepła (ulica) Rodzaj paliwa Moc kotłowni (MW)

Konopnickiej 18a	miał węgla kamiennego	17,440
Rynek 20	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,2000
Pomorska 5	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,2200
Plac Słowiański 17	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,1200
Przyjaciół Żołnierza	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,1200
Buczka 20	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	1,2400

Dworcowa 9	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,2210
Pomorska 9	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,0810
Kożuchowska 7	gaz ziemny zaazotowany GZ-41,5	0,0360
Plac Wolności 6	węgiel kamienny – koks	0,2700

Największa kotłownia zlokalizowana jest na ul. Konopnickiej. Kotłownia systemowa przy ul. Konopnickiej zaopatruje w ciepło na cele grzewcze oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne wraz z usługami, zlokalizowane na obszarach pomiędzy ul. Konopnickiej i Żarską, ul. Kochanowskiego i Piastowską oraz przy ul. Bema (Osiedle XXX-lecia i Osiedle Bema) oraz na cele grzewcze budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne wraz z usługami, zlokalizowane na obszarach Osiedle Szprotawska i Libelta.

Zaopatrzenie w gaz

Przesyłem oraz eksploatacją gazociągów wysokoprężnych (w zakresie ciśnień powyżej 0,5 MPa) zasilających Miasto Żagań zajmuje się Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz – System Sp. z o.o. w Warszawie poprzez Oddział we Wrocławiu. Obsługę miasta w zakresie zaopatrzenia w gaz realizuje Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. we Wrocławiu poprzez Zakład Gazowniczy Zgorzelec. Miasto zaopatrywane jest w gaz ziemny zaazotowany podgrupy Lw (GZ-41,5), którego głównym składnikiem jest metan a parametry są zgodne z norma PN – 87/C-96001.

Źródłem gazu dla miasta jest magistrala gazowa relacji Żukowice – Żary o średnicy 2xDN250 i ciśnieniu P=6,3MPa, z której wyprowadzona jest odnoga o średnicy DN 100 w kierunku stacji redukcyjno pomiarowej I-go stopnia przy ulicy Piłsudskiego. Ponadto system gazowniczy miasta Żagań jest wspomagany gazem ziemnym zaazotowanym od strony Zielonej Góry przez Nową Sól i Bytom Odrzański. Gazociągi wysokiego ciśnienia nie zapewniają wystarczającego bezpieczeństwa zasilania miasta. Źródłem gazu dla miasta jest stacja redukcyjno - pomiarowa I stopnia zlokalizowana w południowo – wschodniej części miasta. W stacji redukcyjno – pomiarowej I^o następuje redukcja gazu z poziomu wysokiego ciśnienia do poziomu średniego ciśnienia około 0,35 -0,25 MPa.

Ze stacji redukcyjno – pomiarowych wyprowadzone są gazociągi średnioprężne do stacji redukcyjno – pomiarowych II stopnia i bezpośrednio do odbiorców. Na terenie miasta w różnych jego częściach zlokalizowanych jest 12 stacji redukcyjno – pomiarowych II stopnia. Łączna przepustowość stacji redukcyjno – pomiarowych II stopnia wynosi 8575 m³/h. Stan techniczny stacji redukcyjno – pomiarowych jest dobry. W stacjach występują rezerwy mocy pozwalające na przyłączenie do sieci gazowej wszystkich zainteresowanych odbiorców, pod warunkiem ekonomicznej opłacalności inwestycji (zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne). Ze stacji redukcyjno – pomiarowych II stopnia wyprowadzone są gazociągi niskiego ciśnienia w kierunku zasilanych odbiorców. Odbiorcy gazu z Miasta Żagań zasilani są z poziomu niskiego i średniego ciśnienia. Łączna długość sieci dystrybucyjnej średniego i niskiego ciśnienia wynosi 61,7km. Sieci gazownicze są sukcesywnie rozbudowywane. Gaz ziemnym zaazotowany GZ 41,5, którym zasilane jest Miasto Żagań należy do tak zwanych paliw ekologicznych, które charakteryzują się:

- mniejszą emisją CO₂ niż przy spalaniu paliw stałych i olejowych,

- brakiem związków siarki w spalinach, co pozwala na ograniczenie tych związków w atmosferze,
- wyeliminowaniem emisji pyłów i składowisk popiołów uciążliwych dla środowiska.

Telekomunikacja

Miasto Żagań wyposażone jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki funkcjonowaniu central obsługujących przepływ automatyczny. W każdej części miasta zainstalowani są abonenci telefonii przewodowej. Funkcjonujący na terenie miasta operatorzy (ORANGE SA I NETIA SA oraz lokalne firmy WEKTORMEDIA i BACKIEL MULTIMADIA) zapewniają szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu. Ponadto cały obszar miasta znajduje się w zasięgu działania telefonii komórkowej systemu GSM, m.in. Plus GSM, T-Mobile, Orange, Play.

Gospodarka mieszkaniowa

Miasto Żagań podejmuje wszelkie działania w celu utrzymania posiadanego zasobu mieszkaniowego na takim poziomie, aby umożliwiał on tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej, przeznaczając lokale mieszkalne lub socjalne dla osób ubiegających się o najem lokalu z zasobu gminy, które spełniają kryteria określone w uchwale dotyczącej zasad gospodarowania tym zasobem, oczekują na najem lokalu w oparciu o prawomocny wyrok sądu lub nabyły uprawnienie do otrzymania lokalu zamiennego w oparciu o odrębne przepisy.

Zasób mieszkaniowy Gminy Żagań w roku 2013 wynosił 1.509 lokali o łącznej powierzchni 67.298 m². W skład tego zasobu weszły:

- lokale pełno standardowe (liczba: 583, pow. 28.202 m²),
- lokale o obniżonym standardzie (liczba: 795, pow. 35.932 m²),
- lokale socjalne (liczba: 130, pow. 3.149 m²),
- pomieszczenia tymczasowe (liczba: 1, pow. 15 m²).

Tabela 10 Aktualny stan techniczny zasobu mieszkaniowego Miasta Żagań (2013)

Lp	Nazwa urządzenia technicznego	Liczba lokali komunalnych	Udział procentowy w liczbie ogółem	Liczba lokali socjalnych i tymczasowych	Udział procentowy w liczbie ogółem
1	ogrzewanie	1378	100,00%	131	100,00%
a)	centralne ogrzewanie	248	18,00%	0	0,00%
b)	ogrzewanie etażowe	0	0,00%	0	0,00%
c)	ogrzewanie piecowe	1130	82,00%	131	100,00%
2	instalacja elektryczna	1378	100,00%	131	100,00%
3	instalacja wodno-kanalizacyjna	1378	100,00%	0	0,00%
4	instalacja gazowa	1337	97,02%	0	0,00%
5	centralnie dostarczana ciepła woda użytkowa	22	1,60%	0	0,00%
6	lokale z łazienką i wc	583	42,31%	30	22,90%

7	lokale z wc	745	54,06%	20	15,27%
8	lokale bez łazienki i wc	50	3,63%	81	61,83%

Źródło: Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Żagań na lata 2014 – 2018.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu gospodaruje zasobem mieszkaniowym, tj. pozyskuje lub sprzedaj lokale mieszkalne w zależności od istniejących w tym zakresie potrzeb. Ponadto stale monitoruje potrzeby remontowe i modernizacyjne wynikające ze stanu technicznego budynków i lokali. Władze Zakładu zabiegają o systematyczną poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy Żagań, który z uwagi na strukturę wiekowo - technologiczną zasobów wymaga podejmowania działań remontowych, z uwzględnieniem pierwszeństwa realizacji przyjętych wcześniej działań, mających na celu:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia;
- 2) utrzymanie budynków w niepogorszonym stanie technicznym;
- 3) stopniową i systematyczną poprawę stanu technicznego posiadanego zasobu.

Finansowanie inwestycji i remontów nieruchomości wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Żagań odbywa się ze środków ujętych w budżecie gminy w każdym kolejnym roku kalendarzowym. Środki pieniężne na finansowanie inwestycji i remontów nieruchomości wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Żagań są środkami pochodzącymi z następujących źródeł:

- 1) z budżetu gminy;
- 2) z dotacji z budżetu państwa;
- 3) z dotacji z Unii Europejskiej pozyskiwane w ramach programów;
- 4) pożyczki i kredyty ze środków krajowych i zagranicznych;
- 5) z innych źródeł finansowania.

Politykę mieszkaniową w mieście realizuje również Żagańskie TBS sp. z o.o., które rozpoczęło swoją działalność w 2000 roku. Jego celem jest budowanie mieszkań czynszowych pod wynajem. Swoją propozycję nowoczesnych, zdrowych, energooszczędnych i tanich w eksploatacji mieszkań kieruje do osób średniozamożnych, które nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych. Pierwszych 39 mieszkań zostało zasiedlonych w sierpniu 2001r. Kolejne oddawane były do użytku w latach: 2003, 2005, 2007 i 2009. W grudniu 2014 r. kolejnym lokatorom przekazano klucze do nowo wybudowanych mieszkań w budynku przy ul. Bema 84 i 86. Jest to VII etap inwestycji. 24 rodziny wprowadziły się do mieszkań o powierzchni od 33 do 64 m². Na chwilę obecną Żagańskie TBS posiada 205 mieszkań, w których zamieszkuje prawie 500 osób.

2.4.2 Infrastruktura społeczna

Szkolnictwo

Na obszarze miasta Żagań funkcjonuje wiele instytucji edukacyjnych, dla których w większości przypadków organem prowadzącym jest Gmina Żagań o statusie miejskim. Młodzi mieszkańcy miasta i ich rodzice mają do dyspozycji 3 żłobki (w tym 1 publiczne), 6 przedszkoli (w tym 4 publiczne), 13 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy miejskich szkołach oraz 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja. Do żłobków uczęszcza 86 dzieci a do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych łącznie prawie 1000. W szkołach podstawowych w roku szkolnym 2013/2014 naukę podjęło 1393 uczniów, a w gimnazjach 729.

Tabela 11 Liczba oddziałów i uczniów w placówkach oświatowych w Żaganiu

I.p.	Placówka	Liczba oddziałów	Liczba dzieci/uczniów
ŻŁOBKI			
1	Żłobek publiczny ul. X-lecia PRL	2	48
2	Żłobek niepubliczny „BRZDĄC”	2	22
3	Klub dziecięcy „Bajkolandia”	2	16
	RAZEM	6	86
PRZEDSZKOLA			
1	Miejskie Przedszkole nr 2	5	136
2	Miejskie Przedszkole nr 3	2	50
3	Miejskie Przedszkole nr 5	6	147
4	Miejskie Przedszkole nr 6	10	270
5	Przedszkole Niepubliczne „BRZDĄC”	9	115
6	Punkt Przedszkolny „Jacek i Agatka”	1	13
7	Przedszkole Niepubliczne „Zielony Zakątek”	1	8
	RAZEM	33	739
ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE			
1	Oddział Przedszkolny przy PSP1	2	36
2	Oddział Przedszkolny przy PSP2	3	68
3	Oddział Przedszkolny przy PSP3	2	30
4	Oddział Przedszkolny przy PSP4	2	33
5	Oddział Przedszkolny przy PSP5	4	92
	RAZEM	13	259
SZKOŁY PODSTAWOWE			
1	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1	12	259
2	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2	11	222
3	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3	6	96

4	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4	6	75
5	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5	12	257
6	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7	20	484
	RAZEM	67	1393
GIMNAZJA			
1	Publiczne Gimnazjum nr 1	15	367
2	Publiczne Gimnazjum nr 2	15	362
	RAZEM	30	729

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo młodzież może kontynuować naukę w 3 szkołach ponadpodstawowych, tj. Zespole Szkół Ogólnokształcących, Zespole Szkół Tekstylno-Handlowych oraz Zespole Szkół Technicznych i Licealnych.

Wszystkie miejskie szkoły posiadają łącznie 8 pracowni komputerowych, stan taki utrzymuje się od kilku lat, natomiast nastąpił wyraźny wzrost liczby komputerów, do którego w szczególności przyczyniła się realizacja w Zespole Szkół nr 2 projektu „Cyfrowa Szkoła”.

Tabela 12 Komputeryzacja w miejskich szkołach w latach 2010-2014

SZKOŁA	komputery		Pracownie komputerowe	
	2010	2014	2010	2014
ZS nr 1	50	76	2	2
ZS nr 2	58	158	2	2
PSP nr 1	23	26	1	1
PSP nr 2	15	27	1	1
PSP nr 3	15	17	1	1
PSP nr 4	11	14	1	1
OGÓŁEM:	172	318	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół

Sport

W skład Kompleksu Rekreacyjno-Sportowego ARENA Żagań, usytuowanego przy ul. Kochanowskiego 6 wchodzi Hala Sportowo-Widowiskowa, kryta pływalnia, boisko piłkarskie i treningowe, bieżnia lekkoatletyczna z rzutniami oraz korty tenisowe. Arena Główna o wymiarach 44,9x27,7 m przystosowana jest do rozgrywania meczy piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, odbywania ćwiczeń gimnastycznych oraz organizację imprez sportowych o charakterze masowym. Obiekt posiada 450 miejsc siedzących oraz 250 miejsc stojących, pełnowymiarowe boisko do gier zespołowych, 2 sale fitness, siłownię, saunę, salkę konferencyjną oraz bar.

W skład basenu wchodzi:

- klasyczna niecka sportowa o wymiarach 12,5mx25m
- basen rekreacyjny
- brodzik dla najmłodszych
- 2 wanny jacuzzi
- zjeżdżalnia o długości 49m
- strefa relaksu (składająca się z 4 saun: aroma, solna, parowa, sucha, oraz 2 solariów)

Obiekt wyposażony jest w Elektroniczny System Obsługi Klienta, który pozwala sterować natężeniem ruchu na pływalni, oraz w strefie relaksu. Cały obszar basenu jest ciągle monitorowany, co zapewnia bezpieczeństwo zarówno klientom jak i pracownikom

Płyta główna boiska piłkarskiego ma nawierzchnię naturalną o wymiarach 100 x 64m z widownią na 2068 miejsc z czego 324 pod zadaszeniem. Boisko posiada też sztuczne oświetlenie.

Natomiast zaplecze sportowe położone bezpośrednio przy płycie, spełniające wymogi PZPN w zakresie rozgrywania meczy ligowych, wyposażone w:

- 4 szatnie z pełnym węzłem sanitarnym
- 4 pokoje dla sędziów delegatów, trenerów z pełnym węzłem sanitarnym
- stanowisko dowodzenia z widokiem na płytę główną

Dodatkowo mieszkańcy mają do dyspozycji boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią trawiastą o wymiarach 100x60 m.

Miłośnicy tenisa ziemnego mają do dyspozycji dwa nowoczesne korty tenisowe ze sztuczną nawierzchnią trawiastą (trawa syntetyczna o wysokości 13mm wysypana piaskiem kwarcowym). Korty są oświetlone co daje możliwość korzystania z nich w godzinach wieczornych. Korty tenisowe działają w okresie wiosenno - letnim oraz jesiennym.

Dodatkowo przy Zespole Szkół nr 1 i 2 funkcjonują dwa nowe boiska wielofunkcyjne a przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 i 3 ORLIK.

Poza tym szkolna infrastruktura sportowa jest na dość dobrze doinwestowana. Mniejsze lub większe sale gimnastyczne znajdują się przy każdej szkole, a także zewnętrzne boiska treningowe.

Tabela 13 Wykaz bazy sportowej w miejskich szkołach

SZKOŁA	Sala gimnastyczna	Boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią	Boisko pełnowymiarowe	Plac zabaw
ZS nr 1	2	1	-	-
ZS nr 2	2	1	-	1
PSP nr 1	2	-	-	1
PSP nr 2	1	1	-	1
PSP nr 3	1	1	1	1
PSP nr 4	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół

Na obszarze miasta funkcjonuje kilkanaście klubów sportowych. W zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej miasto najczęściej współpracuje z Wojskowym Klubem Sportowym „Sobieski” (kwota wszystkich dotacji w 2014 r. 95.000zł), z Uczniowskim Klubem Sportowym „OLIMP” (kwota dotacji w 2014 r. 6.000 zł), z Uczniowskim Klubem Sportowym „Czarni” Żagań (kwota wszystkich dotacji w 2014 r. 294.468 zł), z Uczniowskim Klubem Sportowym „Spartak” (kwota dotacji w 2014 r. 68.000 zł), z Uczniowskim Ludowym Klubem Sportowym „Huragan” (kwota dotacji w 2014 r. 50.000 zł), z Uczniowskim Klubem Sportowym „NIKE” (kwota dotacji w 2014 r. 6.000 zł), ze Stowarzyszeniem Turystyki Wodnej „SZRON – CZERNA” (kwota dotacji w 2014 r. 3.500 zł), z Żagańskim Stowarzyszeniem Tenisa Stołowego (kwota dotacji w 2014 r. 13.000 zł) oraz z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym (kwota dotacji w 2014 r. 1 500 zł).

Kultura

Na terenie miasta funkcjonuje rozwinięta sieć placówek kulturalnych. Rozpowszechnianiem kultury na terenie miasta zajmuje się Centrum Kultury w Żaganiu zlokalizowane w obiekcie Pałacu Książęcego przy ul. Szprotawskiej 4. Do podstawowych zadań instytucji należą:

- edukacja kulturalna i wychowanie poprzez sztukę;
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego;
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców;
- tworzenie warunków do rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego.

Zadania te Centrum Kultury realizuje poprzez:

- imprezy kulturalne: koncerty, spektakle teatralne, prezentacje, widowiska i wystawy;
- imprezy plenerowe;
- warsztaty okolicznościowe;
- prezentacje dorobku amatorskiego ruchu artystycznego;
- kluby i sekcje zainteresowań;
- różnorodne animacje kulturalne, np.: cykliczne konkursy, przeglądy, itp.

Bazą dla wyżej wymienionej instytucji jest zabytkowy pałac z oranżerią i parkiem (jedna z najwspanialszych rezydencji barokowych w Polsce), zlokalizowany na terenie o powierzchni 15,35ha. Przy CK funkcjonują liczne zespoły i sekcje zainteresowań. Prowadzone przez Centrum koła zainteresowań skupiają aktywnych kulturalnie mieszkańców Żagania, a poziom prezentowanych działań artystycznych wykracza poza ramy ruchu amatorskiego jak w przypadku działań teatralnych czy muzycznych. Do najpopularniejszych sekcji zainteresowań należą:

- SEKCJA PLASTYCZNA;
- SEKCJA TAŃCA;
- SEKCJA INSTRUMENTALNA;
- SEKCJA CAPOEIRY;
- SEKCJA ASTRONOMICZNA;
- SEKCJA WOKALNA;
- SEKCJA FOTOGRAFICZNA;

- ZASPÓŁ „POD RÓŻĄ”;
 - UNIWERSYTET III WIEKU
- a także działające poza Centrum Kultury:
- szkoła tańca „Alex”;
 - orkiestra przy Szkole Muzycznej;
 - teatrzyk „Coś nowego” przy Gimnazjum nr 1.

Oferta Uniwersytetu III Wieku kierowana jest do emerytów, rencistów, osób na zasiłkach przedemerytalnych i nieaktywnych zawodowo, które ukończyły 55 lat. Słuchacze UTW mogą uczestniczyć w zajęciach nauki języków obcych, gimnastyce, informatyce, kursie tańca oraz zajęciach artystycznych. Słuchacze wyjeżdżają na wycieczki, organizują wystawy, spotkania poetyckie i imprezy okolicznościowe.

Zaangażowani w prace sekcji młodzi artyści są często laureatami konkursów i przeglądów na szczeblu wojewódzkim i ogólnopolskim. Centrum Kultury w Żaganiu aktywnie uczestniczy w działaniach integrujących lokalne środowisko biorąc udział w różnych projektach i przedsięwzięciach. Uzupełniającą częścią lokalnych instytucji kultury są również:

- Muzeum Obozów Jenieckich (ul. Lotników Alianckich 6);
- Miejska Biblioteka Publiczna (ul. Szprotawska 4);
- Biblioteka Pedagogiczna (ul. Szprotawska 4);
- Kino w Pałacu Książęcym (ul. Szprotawska 4);
- Klub Garnizonowy „Las” (ul. Żarska 50);
- Lubuskie Towarzystwo Muzyczne im. Henryka Wieniawskiego (ul. Pomorska 14);

Jedną z najbardziej znanych placówek kulturalnych w Żaganiu jest Muzeum Obozów Jenieckich w Żaganiu. Muzeum mieści się na terenach po byłych obozach jenieckich „Stalag VIII C” i Stalag „Luft III”. Tereny obozowe to rozległy obszar na powierzchni około 6km², zlokalizowany w południowej części miasta przy ul. Lotników Alianckich 6, na którym znajdują się pozostałości infrastruktury obozowej z czasów II Wojny Światowej. W budynku muzeum prezentowana jest ekspozycja stała dotycząca problematyki obozów jenieckich funkcjonujących w Żaganiu podczas II Wojny Światowej. Prezentowane są także monotematyczne wystawy czasowe związane z regionem lub zagadnieniami obozowymi. Ponadto Muzeum organizuje wiele cyklicznych uroczystości i przy tej okazji ściśle współpracuje z pracownikami Urzędu Miasta Żagań.

W Pałacu książęcym funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna. Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Miejska Biblioteka Publiczna w Żaganiu posiada księgozbiór liczony na blisko 120 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie ponad 6 tysięcy czytelników. Ze wskaźników statystycznych wynika, że dostępność do podstawowych instytucji kulturalnych (za wyjątkiem bibliotek) jest w Żaganiu korzystniejsza od porównywanych jednostek. Z usług kultury wyższego rzędu (np.: teatry, opery, galerie, wystawy, itp.) mieszkańcy Żagania korzystają poza jej granicami, głównie w Zielonej Górze.

Obecna sieć i zakres usług kultury jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Władze samorządowe zamierzają nadal utrzymywać i kontynuować działalność istniejących placówek

kulturalnych. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym miasta coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. W najbliższym czasie nie przewiduje się likwidacji żadnej z placówek kulturalnych. Planuje się natomiast kontynuację atrakcyjnego i czytelnego dla turystów zagospodarowania kompleksu Muzeum Obozów Jenieckich. Planowane jest między innymi utworzenie ścieżek rowerowych i spacerowych czy oznaczenie wybranych elementów infrastruktury tablicami informacyjnymi

Służba zdrowia

Na terenie miasta Żagań opiekę zdrowotną sprawuje 105 Szpital Wojskowy z Przychodnią - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarach filia w Żaganiu przy ul. Żelaznej 1. Obecnie zakład jest wieloprofilową instytucją medyczną z zasobem 12 oddziałów, 6 pododdziałów szpitalnych w Żarach oraz 7 oddziałów i 2 pododdziałów w żagańskim szpitalu, ponadto szpital dysponuje specjalistycznymi poradniami lekarskimi, szeroką bazą diagnostyczną oraz gabinetami lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

Ponadto na terenie miasta usługi z zakresu opieki zdrowotnej świadczą:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kormed" przy ul. Dworcowej 70 – w którym opiekę zapewniają lekarze: chirurg, psychiatra, laryngolog, stomatolog, pediatra;
2. Zakład Rehabilitacyjny "Reh-Med" przy ul. Findera 3;
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego KOWALSKA-BODNAR s.c. , ul. Dąbrowskiego 1,
4. SANA Gabinety Specjalistyczne przy ul. Długiej 1 - w której opiekę zapewniają lekarze: urolog, neurolog, internista-diabetolog, ginekolog, psycholog, ortopeda, medycyna pracy;
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Alfa" przy ul. Dworcowej 49 - Zakład Rehabilitacji i Fizykoterapii;
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy "Mandragora" s.c. E.Welcz, A.Uchman przy ul. Sobieskiego 14;
7. Praktyka Lekarza Rodzinnego Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Hipokrates" przy ul. Kopernika 3;
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS" Pierkoś i Partnerzy S.P. przy ul. Osiedle XXX-lecia PRL 45/A - w którym opiekę zapewniają: lekarz rodzinny, pediatra;
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Pracy przy ul. Piłsudskiego 2;
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MON-MED" przy ul. Dworcowej 70 – w którym usługi świadczy lekarz rodzinny;
11. Gabinety Lekarskie przy ul. Rynek 31/32 – w których opiekę zapewniają lekarze: dermatolog, neurolog, kardiolog, ginekolog;
12. "Rom-Med" Serwis Medyczny przy ul. Żelaznej 1;
13. Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa przy ul. Szprotawskiej 45A.

Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaganiu jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Na dzień 31.12.2012 r. miasto Żagań zamieszkiwało 26. 592 os oby. W roku 2013 pomocą społeczną objętych zostało 808 rodzin. W rodzinach tych było 1625 osób , co stanowi 6,11% ogółu ludności Żagania.

Poddając analizie rodziny korzystające z pomocy społecznej ze względu na okres pozostawania w trudnej sytuacji w latach 2011-2013 należy stwierdzić, iż największą grupę świadczeniobiorców stanowią rodziny korzystające z pomocy społecznej od 3 lat i dłużej (62,87 ogółu). Liczba rodzin, które po raz pierwszy zmuszone były skorzystać z pomocy stanowi 13,61%ogółu korzystających z pomocy społecznej. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba rodzin, które pojawiły się w OPS po kilkuletniej przerwie, rodziny te stanowią 7,92% korzystających z pomocy.

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. W roku 2013 zatrudnionych było 14 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w środowisku zamieszkania. Wśród zatrudnionych pracowników socjalnych, 1 etat finansowany był ze środków UE w ramach realizacji projektu systemowego. W ramach realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaganiu zatrudniał 3 asystentów rodziny, którzy świadczyli wsparcie dla 45 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo - wychowawczej.

Na terenie miasta działają świetlice opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży szkolnej z rodzin dotkniętych i zagrożonych alkoholizmem z uwzględnieniem programów i działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Świetlice działają przy:

1. Parafii Rzymskokatolickiej WNMP w Żaganiu,
2. PZ Caritas przy parafii p.w. św. Józefa w Żaganiu,
- 3 PZ Caritas przy parafii NNMP w Żaganiu.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy Gminy Żagań o statusie miejskim z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, zwanymi dalej organizacjami, określa czytelne zasady wspierania przez Gminę Żagań o statusie miejskim organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz zlecenia organizacjom pozarządowym i innym podmiotom ustawowych

zadań miasta, a także zwiększenia wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w mieście.

Współpraca z organizacjami odbywa się na zasadach:

- pomocniczości, co oznacza, że samorząd udzielał pomocy organizacjom w niezbędnym zakresie, a organizacje zapewnić miały wykonanie zadań w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
- suwerenności stron, co oznacza, że władze samorządowe i organizacje nie narzucały sobie nawzajem zadań, szanując swoją autonomię; mogły natomiast zgłaszać wzajemne propozycje i deklaracje, czy gotowość wysłuchania propozycji drugiej strony;
- partnerstwa, co oznacza, że współpraca pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami oparta była na obopólnych korzyściach, woli i chęci wzajemnych działań, współdziałaniu na rzecz rozwiązania lokalnych problemów;
- efektywności, co oznacza, że samorząd udzielał pomocy organizacjom w celu osiągnięcia możliwie najlepszych efektów z realizacji zadań publicznych;
- uczciwej konkurencji, co oznacza, że zarówno władze samorządowe, jak i organizacje w trakcie udzielania dotacji oraz wydatkowania przyznanych środków publicznych działały zgodnie z prawem i dobrymi obyczajami, nie naruszając dobra wzajemnych działań;
- jawności, co oznacza, że procedury postępowania przy realizacji zadań publicznych przez organizacje, sposób udzielania wsparcia finansowego oraz wykonywania zadań są jawne.

Współpraca realizowana jest w różnych formach, w tym m.in. poprzez:

- zlecanie zadań publicznych poprzez wspieranie lub powierzanie takich zadań wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie lub dofinansowanie ich realizacji;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji;
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków;
- publikowanie na stronie internetowej miasta Żagań wszelkich ważnych informacji dotyczących zarówno działań podejmowanych przez Gminę Żagań o statusie miejskim, jak i przez organizacje;
- publikowanie i przekazywanie informacji, za pośrednictwem mediów lokalnych i regionalnych, dotyczących realizacji zadań publicznych i innych działań, podejmowanych przez organizacje;
- współorganizację imprez, zawodów, konkursów;
- udział w komisjach konkursowych;
- sprawowanie patronatu przez Burmistrza Miasta Żagań nad projektami i imprezami realizowanymi przez organizacje.

Wykaz organizacji pozarządowych działających w mieście Żagań:

1. Akademia Rozwoju Przedsiębiorczości
2. Automobil „VITAL MOTOR CLUB”
3. Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości

4. Demokratyczna Unia Kobiet
5. Klub Wodny PTTK „SZRON”
6. Polski Czerwony Krzyż
7. PTTK Żagań
8. Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych, Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych
9. Polski Związek Działkowców
10. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
11. Polski Związek Filatelistyczny
12. Polski Związek Niewidomych Koło Żagań
13. Polski Związek Sybiraków Koło w Żaganiu
14. Polski Związek Wędkarski Koło Nr 1 Żagań
15. PZ CARITAS przy Parafii pw. św. Józefa
16. PZ CARITAS przy Parafii pw. WNMP
17. Speleoklub „BOBRY”
18. Stowarzyszenie Żołnierzy i Pracowników Wojska 3 Drezdeńskiego Pułku Czołgów Średnich
19. Stowarzyszenie Byłych Żołnierzy 29 Pułku
20. Stowarzyszenie „Bobrawa” TPE
21. Stowarzyszenie Historyczne
22. Stowarzyszenie Kultury Górali Czadeckich im. Franciszka Krajewskiego
23. Stowarzyszenie „Miasto bez granic”
24. Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta Żagania i Powiatu Żagańskiego
25. Stowarzyszenie „Nasze Miasto – Nasz Powiat”
26. Stowarzyszenie Oświatowe
27. Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę
28. Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
„UŚMIECH DZIECKA” Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo „Integracja”
29. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich przy Parafii Nawiedzenia NMP
30. Stowarzyszenie Turystyczne „OGNIWO”
31. Stowarzyszenie Turystyczne „Piechur”
32. Stowarzyszenie Turystyki Wodnej „Szron – Czerna”
33. Stowarzyszenie „Wspólnie Bezpieczniej”
34. Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło Żagań
35. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Powiatowy
36. Towarzystwo Przyjaciół Żagania
37. Towarzystwo Wspierania Sportu w Strażach Pożarnych w Żaganiu
38. Towarzystwo Żagańskie
39. Uczniowskie Kluby Sportowe
40. Wojskowy Klub Sportowy „Sobieski – Arena” Żagań
41. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Żagań
42. Związek Inwalidów Wojennych

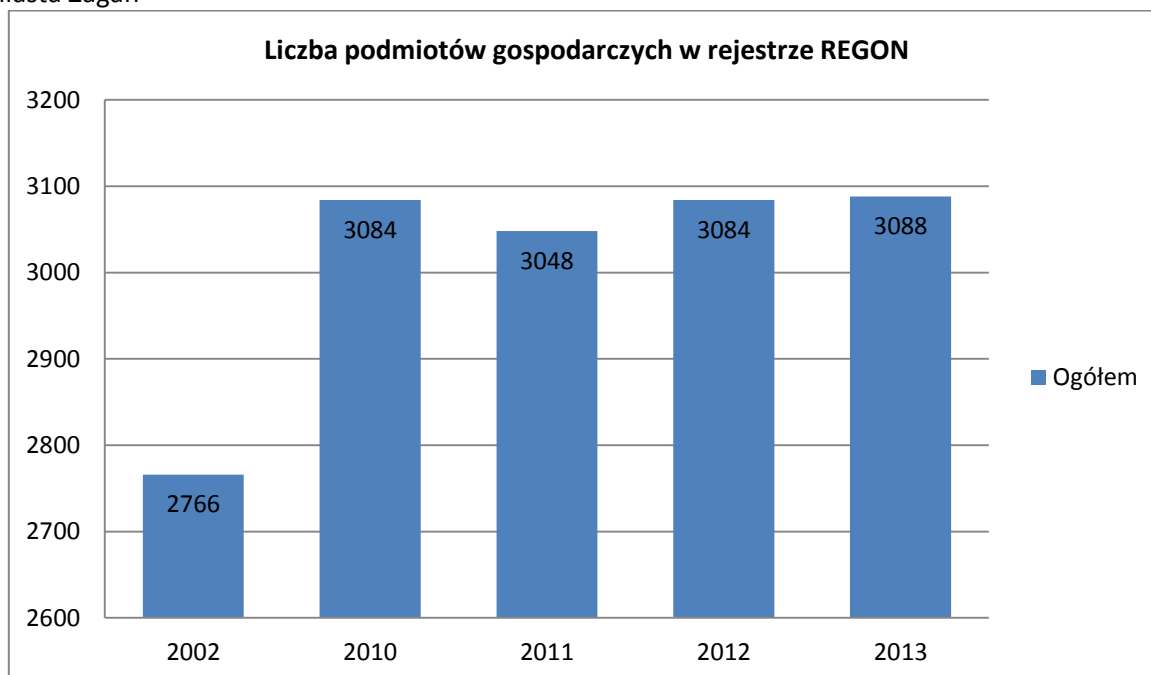
43. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
44. Związek Nauczycielstwa Polskiego, Zarząd Oddziału w Żaganiu
45. Żagański Komitet Współpracy Miast Bliźniaczych
46. Żagańskie Stowarzyszenie Amazonek
47. Żagańskie Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „Promyk”
48. Żagańskie Stowarzyszenie Muzyczne im. H. Czerny – Stefańskiej
49. Żagańskie Stowarzyszenie Tenisa Stołowego
50. Żagańskie Towarzystwo Cyklistów „HURAGAN”
51. Żagańsko – Żarskie Stowarzyszenie Pomocy Chorym ze Schorzeniami Układu Oddechowego
52. Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych

2.5 Gospodarka i przedsiębiorczość

2.5.1 Podmioty gospodarcze

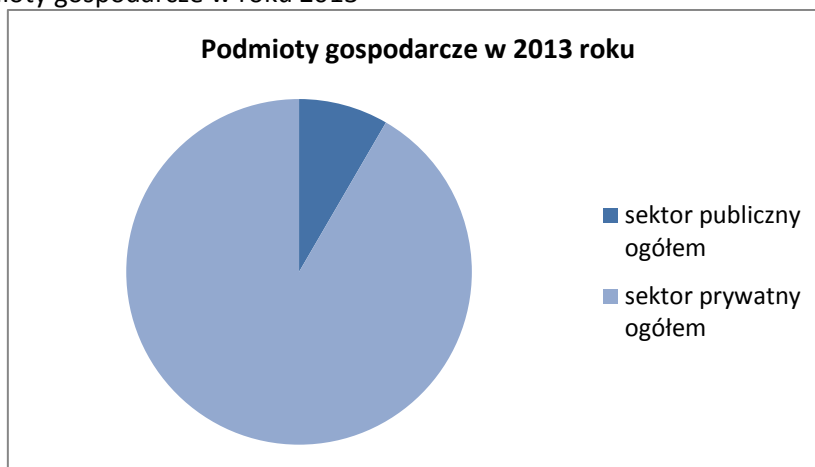
Według danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w Żaganiu na koniec 2013 roku zarejestrowanych było 3088 podmiotów gospodarczych, z czego 91,54% stanowiły podmioty sektora prywatnego. W poprzednich trzech latach liczba podmiotów gospodarczych utrzymywała się na podobnym poziomie, natomiast od 2002 roku nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw o 11,5%.

Wykres 4 Ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenie miasta Żagań



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

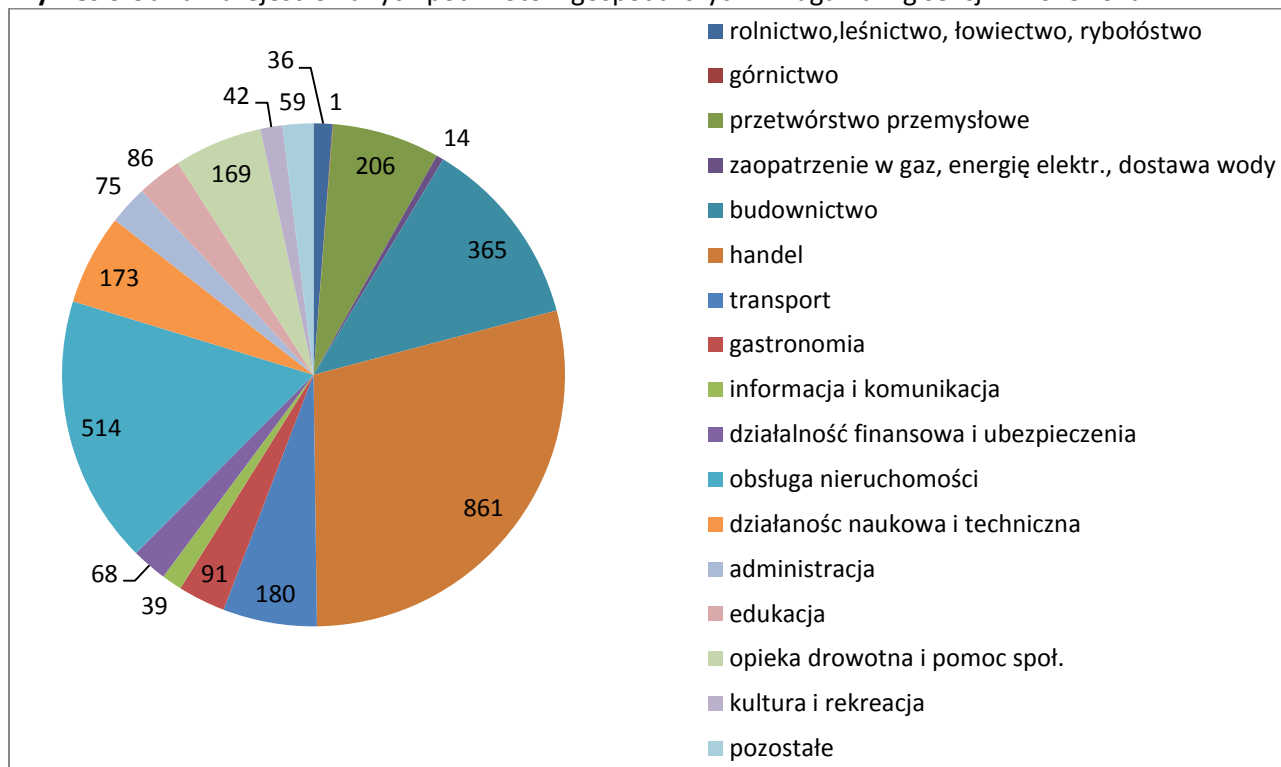
Wykres 5 Podmioty gospodarcze w roku 2013



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

W wyniku zróżnicowanego tempa wzrostu liczby firm, w poszczególnych sekcjach PKD, zmieniła się ich struktura działowa. Na podstawie danych GUS można stwierdzić, iż spadek liczby firm zauważalny jest w przypadku przedsiębiorstw handlowych, transportowych oraz hoteli i restauracji. Mimo spadku udziału sekcja ta zachowała dominującą pozycję w gospodarce miasta. W pozostałych kategoriach na przestrzeni lat 2002-2013 liczba firm wyraźnie wzrastała bądź pozostała na niezmiennym poziomie. Największy wzrost dotyczy nowopowstałych firm zajmujących się obsługą nieruchomości, oferujących usługi budowlane, medyczne i edukacyjne. Wzrost udziału sekcji obsługa nieruchomości i firm, a także pośrednictwa finansowego świadczy o tym, że w ostatnich latach rozwinęło się na terenie miasta Żagań tzw. otoczenie biznesu (banki, firmy ubezpieczeniowe, obsługa prawna i rachunkowa firm). Co ważne w tym kontekście w mieście funkcjonuje wyspecjalizowana Instytucja Otoczenia Biznesu, jest to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, powołana do życia w inicjatywy samorządu – Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o., (więcej informacji nt. spółki w następnym podrozdziale – nr 2.5.2)

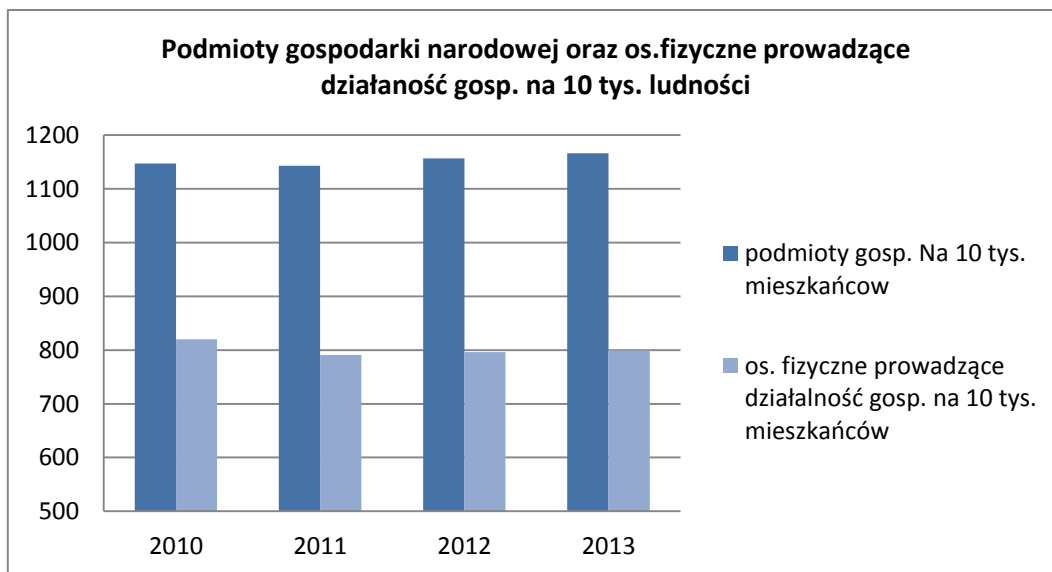
Wykres 6 Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Żaganiu wg sekcji w 2013 roku



Źródło: : opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Na przestrzeni lat 2010-2013 zauważalny jest mały spadek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności jak i spadek ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców. Wpływ na takie spadki miał przede wszystkim wzrost liczby mieszkańców Żagania, w roku 2010 zameldowanych było 26253 mieszkańców, podczas gdy w 2013 już 26492, czyli o prawie 1% więcej.

Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej oraz os. fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Żaganiu wg sekcji w 2013 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Instytucja Otoczenia Biznesu - Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o. o.

Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o. o. jest firmą doradcą, świadczącą usługi z zakresu inżynierii finansowej, specjalizującą się w szczególności w wyszukiwaniu źródeł finansowania przedsięwzięć gospodarczych i pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej. Spółka powstała w 2008r. z inicjatywy samorządu – Gminy Żagań o statusie miejskim, celem przede wszystkim zapewnienia lokalnym przedsiębiorcom i mieszkańcom stałego dostępu do wyspecjalizowanych usług z zakresu doradztwa gospodarczego, jak też do rzetelnej wiedzy, na temat źródeł finansowania rozmaitych przedsięwzięć. Firma realizuje szkolenia na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy, zarządza Żagańskim Inkubatorem Przedsiębiorczości. Współpracuje też z innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, celem zapewnienia dostępu do skonsolidowanej oferty możliwie jak najszerzej gamy wyspecjalizowanych usług doradczych.

Doświadczenie pracowników oraz osób współpracujących zapewnia najwyższą jakość świadczonych przez Spółkę usług. ŻARL oferuje swoją pomoc m.in. w planowaniu, realizacji i rozliczaniu przedsięwzięć biznesowych i inwestycyjnych. Pomaga w tworzeniu strategii i planów rozwojowych firm i instytucji, przygotowuje Biznes Plany, matryce logiczne projektów, studia wykonalności i wniosków aplikacyjnych, między innymi w ramach:

- regionalnych programów operacyjnych, krajowych programów operacyjnych;
- Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego i Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego;
- Funduszy Ekologicznych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- środków dostępnych z programów współpracy terytorialnej;
- środków dostępnych za pośrednictwem krajowych i zagranicznych Instytucji i Fundacji;

- środków krajowych (programy rządowe i wojewódzkie).
- środki dostępne w ramach programów finansowanych ze środków prywatnych, typu „Aniołowie Biznesu”
- innego rodzaju wsparcia (dofinansowane poręczenia kredytowe, niskooprecontowane pożyczki, w tym ze środków krajowych, itp.)

Obszar działania ŻARL SP. z o.o. obejmuje także promocję gospodarczą w tym Miasta i Powiatu, polegającą na pozyskiwaniu informacji o możliwościach inwestowania i potencjalnych inwestorach, opracowywanie strategii rozwoju społeczno-gospodarczego miast i gmin, pozyskiwanie informacji gospodarczej dla inwestorów i kooperantów czy organizację konferencji, targów, bądź misji gospodarczych, dla samorządów i pomiotów prywatnych.

2.5.2 Turystyka

Żagań posiada liczne walory turystyczno-rekreacyjne, które czynią miasto wyjątkowo interesującym. Położenie wśród rzek i lasów oraz bogata oferta turystyczna sprzyjają aktywnemu wypoczynkowi. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, połączenia autobusowe i kolejowe z wieloma miejscowościami w Polsce a także w Niemczech zwiększają atrakcyjność miasta.

W Żaganiu funkcjonuje kilka obiektów noclegowych o różnym standardzie - hotele, pensjonaty, hostel. W mieście istnieje również rozwinięta sieć placówek gastronomicznych - funkcjonują tu liczne restauracje, kawiarnie, bary, puby i pizzerie. Głównymi walorami turystycznymi są liczne zabytki świadczące o wysokiej kulturze i bogactwie jego dawnych mieszkańców.

Do najważniejszych należy zaliczyć:

- Zespół Poaugustiański - Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP,
- Zespół Poaugustiański - Dawny klasztor augustianów,
- Zespół Poaugustiański - dawny spichlerz klasztorny,
- Zespół Poaugustiański - dawny konwikt,
- Pałac książęcy,
- Park książęcy,
- Kościół p.w. Św. Piotra i Pawła,
- Kościół p.w. Św. Krzyża,
- Kościół p.w. Nawiedzenia NMP,
- Kościół p.w. Ducha Św.,
- Kaplica Bożego Grobu,
- Dawne kolegium jezuickie,
- Wieża kościoła poewangelickiego – widokowa,
- Mury miejskie,
- Kamienice – rynek,
- Zespół szpitala pod wezwaniem św. Doroty

- Wieża ratuszowa,
- Kamienice - ul. warszawska i pl. Słowiański,
- Muzeum Obozów Jenieckich.

Do najważniejszych cyklicznych imprez kulturalnych w mieście, przyciągających rzesze turystów należą:

- Ogólnopolski Turniej Pianistyczny Dzieci i Młodzieży, organizowany przez Państwową Szkołę Muzyczną im. Henryka Wieniawskiego w Żaganiu,
- Międzynarodowe Forum Perkusji i Letnia Akademia Muzyczna, organizowane przez Żagańskie Stowarzyszenie Muzyczne im. Haliny Czerny-Stefańskiej,
- Rekonstrukcje wydarzeń z II wojny światowej, upamiętniające rocznice wielkiej ucieczki z obozu Stalag Luft III,
- Jarmark św. Michała, organizowany przez Urząd Miasta i Centrum Kultury w Żaganiu.

2.5.3 Rolnictwo

Rolnictwo w Żaganiu występuje w niewielkim zakresie, bowiem w granicach administracyjnych miasta znajduje się tylko 573ha użytków rolnych, z czego 191ha tj. 33,3% pozostaje w użytkowaniu rolnictwa indywidualnego.

W dalszym ciągu rolnictwo odgrywa znaczącą rolę poza obszarem miasta. Powiat żagański posiada korzystne, zróżnicowane przestrzennie warunki naturalne do produkcji rolnej. Zaznacza się to przede wszystkim w jakości gleb. Gleby w północno-wschodniej części powiatu należą do najlepszych w województwie.

Najlepsze warunki do produkcji rolnej posiadają: gmina wiejska Szprotawa, gmina Brzeźnica oraz gmina Niegosławice, w których występują gospodarstwa wielkoobszarowe. W powiecie występuje znacząca powierzchnia sadów (215 ha). Na jednego mieszkańca powiatu przypadało 0,57 ha użytków rolnych, przy średniej krajowej 0,48 ha.

Rolnictwo wciąż stanowi jedyne źródło utrzymania uboższej części mieszkańców terenów wiejskich.

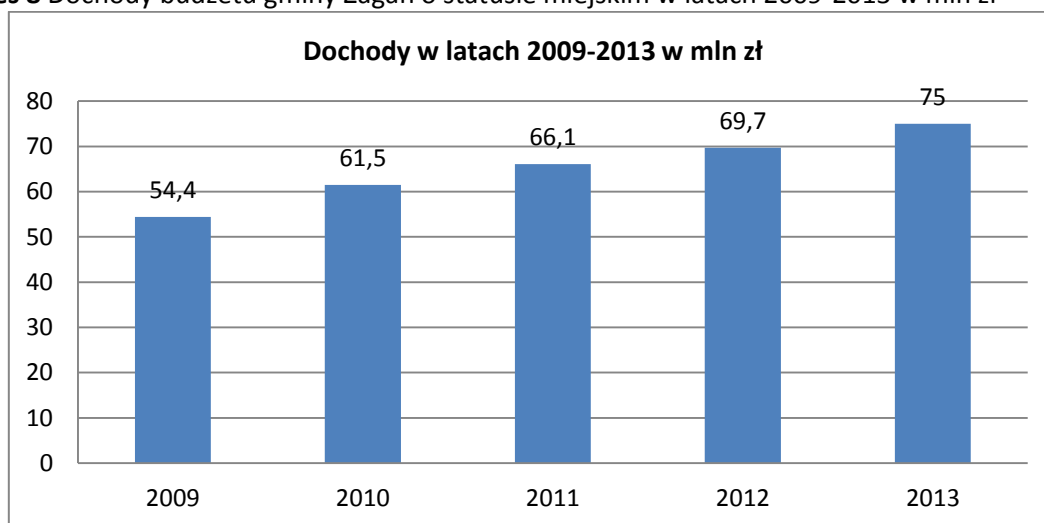
3. Sytuacja finansowa miasta

Gmina Żagań o statusie miejskim jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnych i inicjowanie działań rozwojowych mających na celu podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności miasta. Realizowane przez gminę zadania publiczne w zakresie jej statutowych kompetencji możliwe są do wykonania dzięki odpowiedniemu planowi finansowemu, tj. dzięki budżetowi.

W latach 2009 – 2013 dochód miasta Żagań wskazywał tendencję wzrostową. Największy procentowy wzrost nastąpił między latami 2009 i 2010 i osiągnął dynamikę 12,8%, w ostatnim roku

zmalął do 5,5%. Jednakże na przestrzeni czterech lat dochody do budżetu miasta zwiększyły się o prawie 38%.

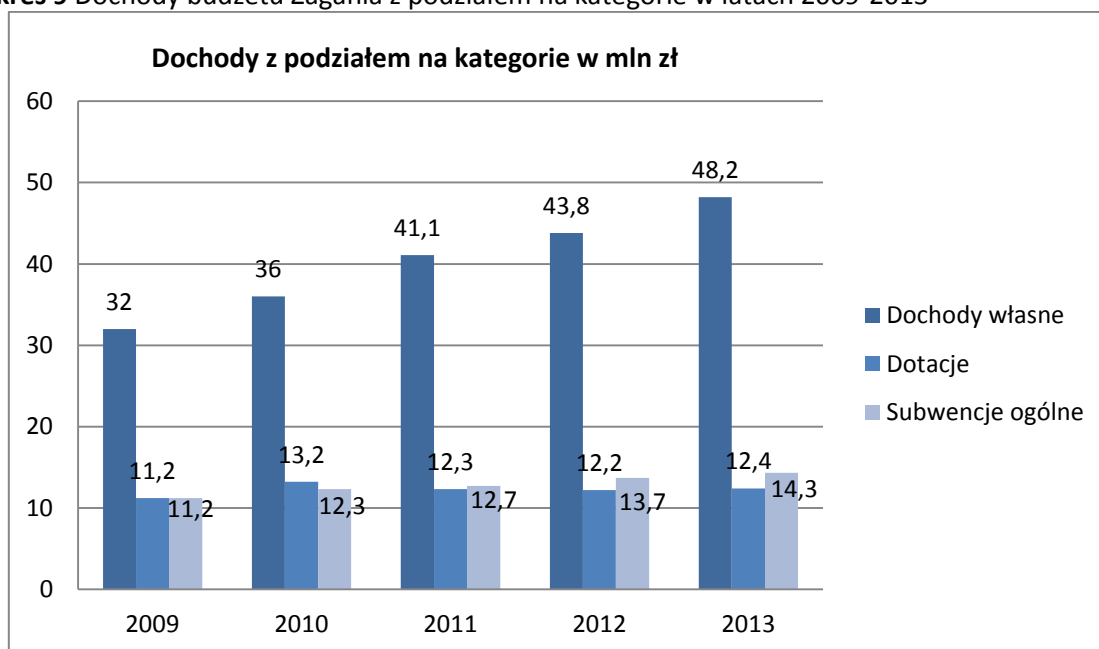
Wykres 8 Dochody budżetu gminy Żagań o statusie miejskim w latach 2009-2013 w mln zł



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Największy udział dochodów w budżecie Żagania mają dochody własne, które rosną z roku na rok nie tylko kwotowo, ale również jako procentowy udział w dochodach ogółem. W 2009 roku dochody własne stanowiły 58,8% wszystkich dochodów miasta, a w 2013 roku odsetek ten wynosił 64,3%.

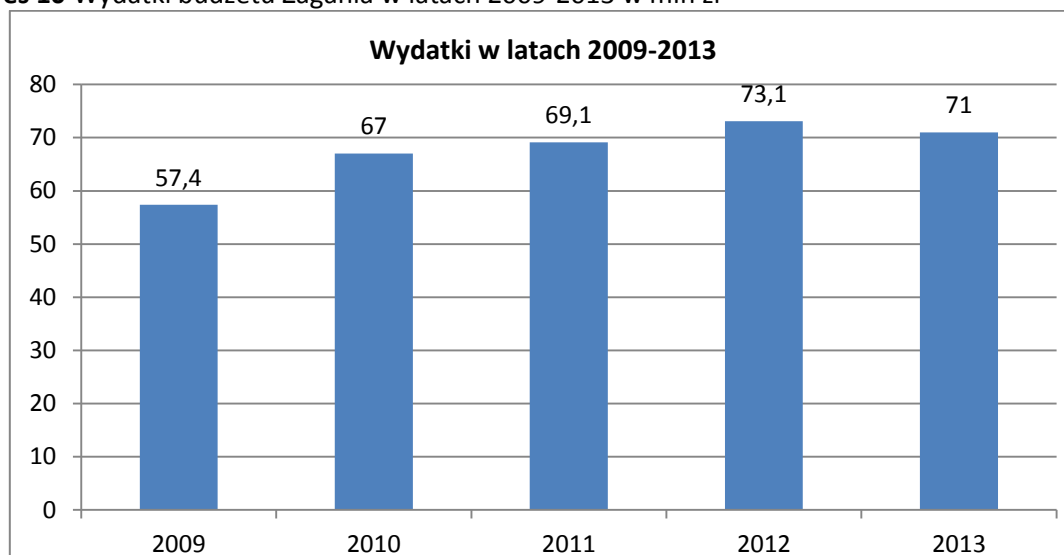
Wykres 9 Dochody budżetu Żagania z podziałem na kategorie w latach 2009-2013



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Podobnie jak dochody na przestrzeni lat 2009-2013 rosły również wydatki. Największy wzrost wydatków miał miejsce w latach 2009 i 2010 i wyniósł aż 9,6 mln złotych. Wzrost ten miał związek przede wszystkim z poniesionymi wydatkami na inwestycje, które w 2010 roku wzrosły w porównaniu do 2009 roku o kwotę prawie 6 mln złotych.

Wykres 10 Wydatki budżetu Żagania w latach 2009-2013 w mln zł



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Na podstawie analizowanych danych można zauważyć, że najwięcej pieniędzy miasto wydaje na sprawy bieżące, a w szczególności na oświatę i wychowanie, a także na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Tendencja wydatków bieżących z roku na rok jest również rosnąca. Również tendencję wzrostową można zaobserwować w wydatkach na inwestycje. Rekordowy pod tym względem był rok 2010, gdzie na inwestycje zostało przeznaczone aż 15,2 mln złotych co stanowiło 22,7 % ogólnych wydatków miasta w roku 2010.

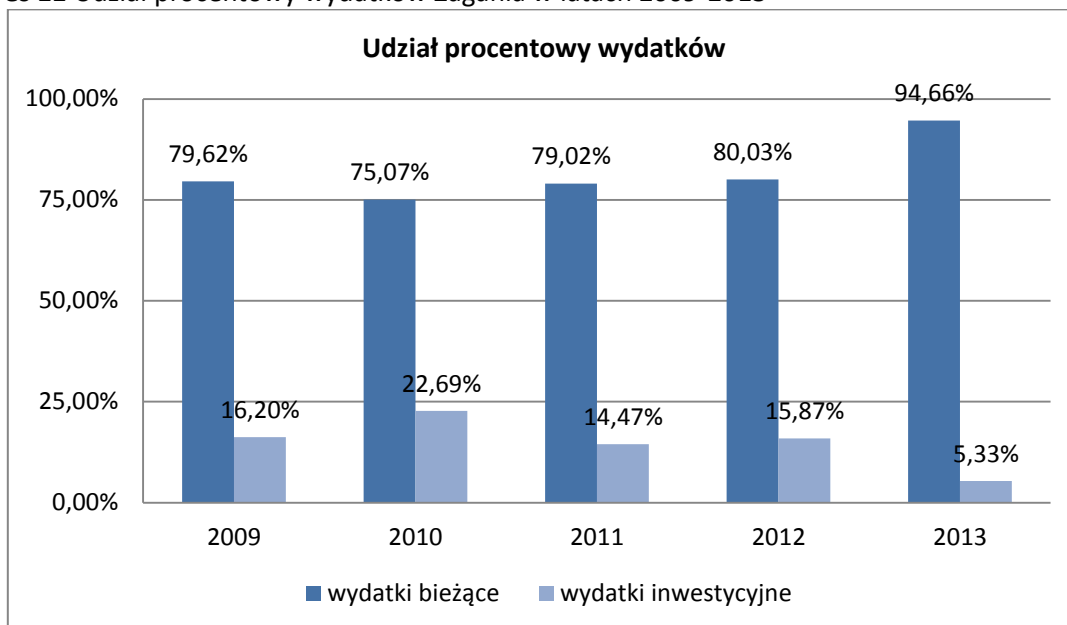
Tabela 14 Udział wydatków w latach 2009-2013

Rok budżetowy	2009	2010	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	57,4	67	69,1	73,1	71,0
Wydatki bieżące	45,7	50,3	54,6	58,5	60,3
Wydatki inwestycyjne	9,3	15,2	10	11,6	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

Analizując udziały procentowe wydatków na sprawy bieżące i na inwestycje do ogółu wydatków w danym roku widać, że w roku 2010 większą część pieniędzy, niż ostatnich latach miasto przeznaczała na inwestycje. Jednakże w 2012 roku w porównaniu z 2011 był półtoraprocentowy wzrost udziału wydatków na inwestycje w ogólnej sumie wydatków miasta, co niewątpliwie należy interpretować pozytywnie.

Wykres 11 Udział procentowy wydatków Żagania w latach 2009-2013



Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

W analizowanym okresie sytuacja finansowa miasta Żagań charakteryzowała się przewagą wydatków nad dochodami. Rekordowym rokiem był rok 2010, gdzie deficyt wyniósł aż 5,5 mln złotych. Niestety po znacznym spadku wysokości deficytu w roku 2011, gdzie wydano o wiele mniej pieniędzy na inwestycje niż w roku poprzednim, utrzymuje się tendencja wzrostowa deficytu wydatków.

Tabela 15 Sytuacja finansowa miasta w latach 2009-2013

Rok budżetowy	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem dochody	54,5	61,5	66,1	69,7	75,0
Ogółem wydatki	57,4	67	69,1	73,1	71,0
Deficyt	2,9	5,5	3	3,4	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Bank Danych Lokalnych – Główny Urząd Statystyczny, 2013.

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU O CHARAKTERZE WEWNĘTRZNYM I ZEWNĘTRZNYM

Przedstawiona analiza *mocnych i słabych* stron miasta Żagań oraz *szans i zagrożeń* związanych z jej rozwojem została opracowana wspólnie z uczestnikami spotkania (warsztatów), które miało miejsce w dniu 14 sierpnia 2014 roku w Pałacu Książęcym w Żaganiu.

Analizie poddano następujące obszary:

- **Infrastruktura techniczna** (tj. infrastruktura drogowa, sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazownicza);
- **Infrastruktura społeczna** (tj. edukacja, ochrona zdrowia, opieka społeczna, kultura);
- **Gospodarka.**

Powyższe obszary zostały zaaprobowane przez uczestników spotkania. Niżej zostają przedstawione wyniki projektowe analizy SWOT.

Tabela 16 Analiza SWOT

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Mocne strony	Słabe strony
Infrastruktura drogowa, sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazownicza	
<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjne położenie gospodarcze – blisko granicy i ważnych ciągów komunikacyjnych (autostrada A18, A 4, droga S3, linia kolejowa Berlin-Wrocław, szlak kolejowy z południa na północ, sieć dróg krajowych, itp.) • zmodernizowana i rozbudowana sieć wodno-kanalizacyjna na terenie miasta • oczyszczalnia ścieków zaspakajającą bieżące potrzeby miasta i gminy wiejskiej w tym zakresie • zadawalająca sieć gazownicza na terenie miasta Żagań 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan infrastruktury drogowej, zwłaszcza stan ulic: <ul style="list-style-type: none"> - Żarska (konieczna modernizacja), - II Armii Wojska Polskiego, - Żelazna (woda utrzymująca się pod wiaduktami po opadach atmosferycznych). • zły stan budynków mieszkalnych niszczące zabytkowe kamienice przy ul. Armii Krajowej i Rynek, • brak zabudowy po zniszczeniach wojennych (przy ul. Długiej, Brackiej, Rynek, Keplera), • zbyt mała liczba przygotowywanych projektów związanych z modernizacją dróg w mieście i gminie • brak projektów w budżecie miasta na odbudowę zniszczonych ulic (Długiej i Brackiej) • zbyt mała liczba przygotowywanych projektów związanych z modernizacją dróg w mieście i gminie

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania środków unijnych w ramach wsparcia na lata 2014 -2020 • rewitalizacja starych kamienic i remonty ulic (likwidacja tzw. luk w zabudowie) • możliwość rozbudowy sieci gazowniczej w gminie wiejskiej Żagań • budowa drugiego łącznika obwodnicy miejskiej (od ul. Żarskiej do ul. Lotników Alianckich) 	<ul style="list-style-type: none"> • konieczność modernizacji przestarzałej infrastruktury w oparciu o własne środki miasta i gminy • braki personalne w zakresie realizowanych zadań
--	---

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
Edukacja i szkolnictwo	
<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć szkolnictwa podstawowego i średniego na terenie miasta • odpowiednia ilość obiektów przeznaczonych i mogących być wykorzystanych na potrzeby zaplecza edukacyjnego w mieście • dobrze wydatkowane środki unijne na potrzeby oświaty • dobrze rozwinięte szkolnictwo muzyczne i współpracujące z nim stowarzyszenia prowadzące działalność kulturalną na rzecz lokalnego środowiska • wykwalifikowana kadra pedagogiczna mogąca ustawicznie podnosić swoje kwalifikacje w ramach doskonalenia • wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania w szkołach • dobra współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami pozarządowymi • obiekty sportowe w szkołach i na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty utrzymania sieci szkolnictwa podstawowego • niska dotacja na dzieci w przedszkolach • przestarzały sprzęt nie tylko dydaktyczny w placówkach oświaty • niewystarczająco rozwinięte szkolnictwo zawodowe • energochłonne potrzeby związane z ogrzewaniem obiektów szkolnych (wymóg projektów termomodernizacji budynków szkolnych) jak również modernizacji wodociągowo-kanalizacyjnej oraz elektrycznej czy też pokrycia dachowego • zbyt mała liczba placów zabaw dla dzieci • wzrost liczby tzw. eurosierot, spowodowany wyjazdami jednego bądź obojga rodziców do pracy za granicę • duża liczba dzieci z dysfunkcjami (duże koszty finansowania zajęć)

Turystyka	
<ul style="list-style-type: none"> • zadawalający potencjał turystyczny (rzeka Bóbr, zabytki miasta Żagania i okolic, historia regionu) • bardzo dobre usytuowanie miasta pod względem położenia geograficznego i komunikacji – bliskość granicy zachodniej i szlaków komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan nabrzeża rzeki Bóbr może utrudniać niektóre inicjatywy turystyczne • mała liczba i długość ścieżek rowerowych w obrębie miasta Żagań • niewystarczająca liczba inwestycji w pozostałą infrastrukturę turystyczną i działań promujących turystykę
Opieka zdrowotna	
<ul style="list-style-type: none"> • zadawalająca ilość poradni specjalistycznych i personelu • zadawalająca jakość pracy lekarzy i innych pracowników na rzecz opieki 	<ul style="list-style-type: none"> • braki personalne w przychodniach medycznych • brak specjalistycznego sprzętu medycznego • wydłużające się kolejki do lekarzy specjalistów
Opieka społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> • dobra współpraca infrastruktury społecznej możliwość skorzystania z aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie (np. program prac społecznie użytecznych realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaganiu) 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna baza socjalna dla osób wykluczonych społecznie (brak noclegowni dla osób bezdomnych, niewystarczająca liczba lokali socjalnych, itp.) • słaba możliwość przekwalifikowania zawodowego • wysokie bezrobocie • wzrost zjawisk mogących wywoływać patologie
Kultura	
<ul style="list-style-type: none"> • zabytki z Pałacem Książęcym i przyległym parkiem na czele w mieście jak i w rejonie gminy Żagań • dobrze funkcjonujące obiekty kulturalne • wsparcie organizacyjne i działalność kulturalna PZEiR 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające zaangażowanie w promocji miasta i jego walorów kulturalnych • ograniczone środki własne miasta oraz gminy na ww. działania

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Szanse	Zagrożenia
--------	------------

<ul style="list-style-type: none"> • dobry klimat i zrozumienie potrzeb społecznych przez władze miasta • możliwość pozyskania funduszy unijnych • pomoc rodziną dysfunkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • demografia – spadek liczby uczniów spowodowany malejącym przyrostem naturalnym • przepisy prawne – niewystarczające subwencje na oświatę w przeliczeniu na 1 ucznia • wysoki poziom bezrobocia w Polsce • możliwość emigracji w ramach wspólnoty unijnej (głównie poszukiwanie pracy) • coraz większy odsetek młodych wykształconych emigrantów z Polski pozostaje na stałe za granicą • ujemny przyrost naturalny
---	---

GOSPODARKA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne dające dobre możliwości logistyczne dla inwestorów i kontrahentów (bliskość granicy, bliskość szlaków komunikacyjnych drogowych i kolejowych) • jednostka wojskowa, jako możliwość pozyskiwania inwestorów jak i możliwość zmniejszenia lokalnego bezrobocia oraz przygotowywana strategia programowa dla jednostki (wg danych UM Żagań docelowe zatrudnienie może wynieść 2 500 osób) • dobrze rozbudowana sieć wodociągowa • możliwość wygospodarowania terenów pod działalność gospodarczą • zadawalająca działalność lokalnych banków mogąca obsługiwać potencjalnych inwestorów i nowo powstające podmioty gospodarcze • brak wyraźnej konkurencji na rynku lokalnym, jako przesłanka dla powstawania podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> • zaniedbana infrastruktura drogowa • brak szkolnictwa zawodowego może skutkować brakiem wykwalifikowanych pracowników w zakresie świadczenia usług rzemieślniczych na terenie miasta i gminy • mała liczba podmiotów gospodarczych mogąca zatrudnić miejscowych pracowników • brak wykształconej kadry mogącej zainicjować i poprowadzić działalność gospodarczą • niewystarczająca infrastruktura mieszkaniowa • brak miejsc pracy na lokalnym rynku • uczelnia wyższa lub jej filia mogłaby uzupełnić lukę wykwalifikowanej kadry

<ul style="list-style-type: none"> • akcent miasta i regionu na walory agroturystyczne może spowodować rozwój mikro przedsiębiorstw • funkcjonowanie na terenie miasta wyspecjalizowanej instytucji otoczenia biznesu: Żagańskiej Agencji Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. 	
--	--

GOSPODARKA

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • pojawiające się możliwości w ramach projektów unijnych w transzy na lata 2014 – 2020 • wykorzystywanie nowoczesnych technologii w gospodarce • coraz szerszy dostęp społeczeństwa do nowoczesnych technologii komunikacyjnych • programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (wsparcie finansowe, doradztwo prawne, nawiązywanie współpracy i kojarzenie przedsiębiorstw, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • ubożenie mieszkańców • niejasne i szybko zmieniające się przepisy prawne • utrudniony dostęp do tanich kredytów • brak współpracy nauki z biznesem • ogólny kryzys w gospodarce • niski udział kapitału zagranicznego w inwestycjach lokalnych • brak programów mogących zatrzymać młodych ambitnych w kraju • znaczący odpływ z kraju osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne, Żagań 2014

Działania w ramach warsztatów miały na celu wyłonienie czynników mających istotny wpływ na rozwój miasta, rozumiany, jako wzrost jego zamożności oraz wzrost dobrobytu mieszkańców.

Dla każdego z trzech obszarów kluczowych określone zostały czynniki wewnętrzne, właściwe dla miasta Żagania, tzw. czynniki pozytywne: **silne (mocne) strony** (*ang. strenghts*) oraz czynniki negatywne: **słabe strony**, (*ang. weaknesses*), natomiast czynniki zewnętrzne, oddziałujące w sposób korzystny na rozwój miasta – **szanse** (*ang. opportunities*) oraz czynniki oddziałujące w sposób niekorzystny na jego rozwój: **zagrożenia** (*ang. threats*) zostały opracowane łącznie dla wszystkich trzech obszarów.

Analiza SWOT przedstawiona została głównie w oparciu o spostrzeżenia uczestników warsztatów, jednakże należy uwzględnić ogólne czynniki mające wpływ na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego i lokalne społeczności.

Istotą jest, iż na wyniki analizy – oceniane obszary mają wpływ ogólnopolskie czynniki np. demografia, starzenie się społeczeństwa, które przejawia się we wzroście grupy osób

poprodukcyjnych (wskaźnik dla miasta Żagania wzrósł z 100,5 w 2012 roku do 107,5 w 2013) jak również wskaźnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym wynosi ok. 30 % (28,4 %) w stosunku do zatrudnionych. Jest to stan niepokojący z uwagi na fakt, iż miasto pomimo grupy bezrobotnych zarejestrowanych posiada bezrobocie ukryte. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym powoduje konsekwencje w postaci dodatkowego wsparcia ze strony opieki zdrowotnej czy też pomocy społecznej, ale należy zauważyć również pozytywne czynniki i aktywność tej grupy wiekowej: działania w tworzeniu efektywnego spędzania wolnego czasu, wykorzystanie swoich umiejętności i zainteresowań np. na niwie Uniwersytetu III wieku czy też organizowanych klubów, stowarzyszeń, doradztwa, pomocy czy aktywny udział w wolontariatach. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest ujemny (-2,3 dla miasta Żagań za 2013 r.), jak również odnotowuje się spadek liczby zawieranych małżeństw, co może być konsekwencją spadku stopy życiowej i braku środków do utrzymania przyszłej rodziny. Spadek liczby małżeństw może mieć swoje odzwierciedlenie w postaci spadku liczby urodzeń a w dalszym okresie mniejszej liczby przyszłych uczniów - spadek liczby dzieci w wieku szkolnym.

Zauważalny jest wzrost migracji młodych wykształconych ludzi za granicę, (choć na terenie miasta Żagań daje się zauważyć jego spadek w porównaniu z 2012 rokiem – (saldo migracji wyniosło: 2013 : -6, a w poprzednim 2012: -25 na 1000 osób). Migracja zagraniczna powoduje często zjawisko tzw. eurosierot, gdzie dzieci pozostają pod opieką jednego z rodziców bądź dziadków w sytuacji, gdy oboje pracują za granicą. Oprócz migracji zagranicznej daje się zauważyć migrację wewnętrzną często są to konsekwencje poszukiwania pracy w większych ośrodkach przemysłowych jak również znaczny odsetek młodzieży akademickiej nie wraca po ukończeniu studiów do rodzinnego miasta (dla miasta Żagania wskaźnik ten wzrósł w porównaniu z 2012 rokiem i saldo wynosi -93). Zmusza to do zastanowienia się o przyczyny takiej sytuacji jakkolwiek głównym czynnikiem migracyjnym jest poszukiwanie pracy przez młodych ludzi, często absolwentów.

Niepokojącym jest również stan bezrobocia na terenie miasta wyniósł on w 2013 roku 9,3% jakkolwiek jest to stopa bezrobocia niższa od krajowej, która za okres analogowy wyniosła 13,5 % (stan na koniec marca 2014), jednak skłania to do podejmowania działań przez władze lokalne do aktywizacji zawodowej jak również podejmowania wspólnych inicjatyw z biznesem i administracją do kreowania przedsiębiorczości i wspomagania jej inicjatorów.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT to:

- **Infrastruktura techniczna**

W obszarze tym w sposób znaczący przeważają strony słabe nad silnymi oraz szanse nad zagrożeniami. Dla tego zalecaną strategią działania jest strategia konkurencyjna, polegająca na wykorzystaniu szans przy jednoczesnym zmniejszaniu lub poprawianiu niedociągnięć wewnętrznych. Szczególny nacisk należy położyć na wzmocnienie stron słabych o dużym znaczeniu dla rozwoju miasta, jednocześnie mając świadomość zrealizowanych dotychczas przedsięwzięć. Działania powinny zostać podjęte w następujących kwestiach:

- niewystarczające przychody miasta, ograniczające wydatki na działania mające wpływ na

rozwój sektora przedsiębiorstw małej liczby strategicznych inwestorów, tworzących dużą liczbę miejsc pracy;

- należy poszukiwać środków w postaci dodatkowych wpływów do budżetu miasta, który nie może być w połowie wydatkowany na wsparcie placówki kulturalno-turystycznej, jaką jest piękny Pałac Książęcy;
- należy wzmocnić działania w zakresie wspierania małej i mikro przedsiębiorczości;
- należy podjąć działania w zakresie wspierania małej i mikro przedsiębiorczości;
- wzmocnienie działań urzędu, lokalnego biznesu i służb finansowych (np. banków) do pozyskiwania inwestorów zewnętrznych;
- zwiększenie, akcentu w strategii bieżącej i przyszłej miasta, jak również świadomości radnych do promowania gospodarki, kultury i walorów turystycznych Żagania.

Na wzmocnienie tych cech pozwolą szanse o szczególnym znaczeniu dla rozwoju miasta:

- atrakcyjne położenie gospodarcze i dobre położenie pod względem komunikacyjnym;
- bliskość granicy i dużych ośrodków gospodarczych Poznań, Wrocław, Berlin, z którymi należy poszukiwać wspólnych działań w zakresie biznesu i nie tylko;
- możliwość korzystania z kolejnej edycji wsparcia unijnego dla województwa lubuskiego;
- dotychczasowe zrealizowane inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej oraz gazowniczej.

• **Infrastruktura społeczna**

Podobnie jak w poprzednim obszarze kluczowym, w przypadku obszaru infrastruktury społecznej, („Jakość Życia”) przeważają znacznie strony słabe nad silnymi oraz szanse nad zagrożeniami. Również dla tego obszaru zalecaną strategią jest strategia konkurencyjna.

Strony słabe, które należy wzmocnić to:

- niewystarczające dochody miasta na realizację przedsięwzięć w obszarze edukacji, opieki zdrowotnej czy pomocy społecznej;
- duży wskaźnik osób bezrobotnych i niezarejestrowanych utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych;
- starzenie się społeczeństwa i zwiększone przez to zapotrzebowanie na usługi socjalne;
- brak systemu wspierania mikro i małej przedsiębiorczości;
- małej liczby strategicznych inwestorów, tworzących dużą liczbę miejsc pracy;
- rosnąca migracja międzyregionalna i zagraniczna młodych i wykształconych osób;
- brak spójnej strategii promocji miasta, uwzględniającej zarówno promocję gospodarczą, jak i turystyczną i kulturalną.

Na wzmocnienie tych cech pozwolą szanse o szczególnym znaczeniu dla rozwoju miasta:

- bliskość Zielonej Góry, jako ośrodka edukacyjnego i akademickiego, kulturalnego, naukowo-badawczego;
- bliskość granicy w celu nawiązania współpracy gospodarczej w regionie Nysa – Bóbr;

- pojawiające się projekty związane z wdrażaniem na terenie miasta nowoczesnych technologii komunikacyjnych (rosnący dostęp mieszkańców do Internetu, cyfryzacja urzędów, itp.).

- **Gospodarka**

W tym obszarze, pomimo, iż przeważają strony mocne nadal występuje wiele słabych stron jak np. zbyt mała liczba podmiotów gospodarczych mogąca wpływać na zmniejszenie lokalnego bezrobocia, natomiast szanse pomimo wielu zagrożeń mogą być na tyle znaczące dla strategii miasta, że są w stanie zmniejszyć istniejące zagrożenia. W tym przypadku zalecaną strategią jest umiarkowana strategia agresywna w połączeniu ze strategią konserwatywną - wykorzystywanie stron silnych i wzmacnianie słabych w oparciu o istniejące szanse.

Mocne strony, które należy wykorzystać to przede wszystkim:

- położenie geograficzne i wynikające z niego możliwości logistyczne nie tylko w dziedzinie obsługi podmiotów gospodarczych, ale również turystyki czy obszarów i obiektów o znaczeniu kulturalnym i muzealnym,
- wykorzystanie inwestycyjne projektu reaktywowania Jednostki Wojskowej Żagań,
- posiadanie na terenie miasta wyspecjalizowanej instytucji otoczenia biznesu – Żagańskiej Agencji Rozwoju lokalnego Sp. z o.o., której udziałowcem jest Miasto Żagań,
- wygospodarowanie dodatkowych terenów pod działalność gospodarczą,
- wykorzystanie dotychczasowych podmiotów gospodarczych i instytucji finansowych do wsparcia powstających nowych inicjatyw gospodarczych na terenie miasta Żagań,
- nadal i jeszcze dobitniej promować w ramach planów marketingowych miasto i okolice pod względem walorów turystycznych.

Równocześnie należy analizować strony słabe:

- analizować przyczyny trwającej emigracji osób młodych z terenu miasta i gminy,
- rozważyć możliwości kształcenia profilowanego w pożądanym dla miast zawodach głównie rzemieślniczych,
- rozpatrzyć możliwości lokalowe i budownictwa mieszkaniowego na rzecz za trzymania młodych osób w mieście,
- szeroko przeanalizować aspekt atrakcyjności miasta dla ludzi młodych, głównie absolwentów (również pozyskiwanych z innych ośrodków).

Odpowiednie przeanalizowanie wynikających z analizy SWOT wniosków może przyczynić się do poprawy obecnej sytuacji miasta Żagania. Należy niewątpliwie niwelować słabe strony i konsekwentnie poszukiwać środków wsparcia nie tylko finansowego na potrzeby realizacji najbardziej strategicznych inwestycji dla miasta. Dlatego też należy zabiegać o wsparcie w ramach projektów unijnych, resortów ministerialnych czy też podmiotów gospodarczych czy wręcz tworzonych fundacji przedmiotowych.

IV. WIZJA I MISJA MIASTA

Wizja to pewien obraz przyszłości organizacji i jej docelowej pozycji na rynku lub inaczej zestaw dążeń i aspiracji związanych z działalnością organizacji, a także wyobrażenie przyszłości, powstałym na podstawie analiz. Wizja powinna przedstawiać możliwe do osiągnięcia wyniki i jest rozwinięciem misji w dalszą przyszłość. **Misja** organizacji spełnia dwie funkcje: wewnętrzną – chodzi o to, żeby ludzie mieli świadomość sensu ich działania i zewnętrzną – aby budować obraz organizacji w otoczeniu. Misja jest swego rodzaju credo, wyrazem wartości, które przyświecają jej działalności, wizji jej kierownictwa i wyprowadzonych z niej celów oraz strategii osiągnięcia tych celów. Musi określać w jaki sposób organizacja chce służyć otoczeniu. Musi zawierać ogólnie, ale wyraźnie sformułowane operacyjne cele organizacji. Powinna obejmować zasadnicze założenia dotyczące strategii i polityki organizacji. Wszystko to powinno być zakotwiczone w wartościach leżących u podstaw kultury danej organizacji. Misja powinna być dokumentem dosyć trwałym, zmienianym, korygowanym czy uzupełnianym nie częściej niż raz na kilka lat.

Wizja:

Żagań w przyszłości jest miastem miłym i atrakcyjnym, wartym by go odwiedzać i posiadający potencjał, by w nim inwestować

Misja:

Żagań - miasto bezpieczne i z przyszłością!

V. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cel jest podstawą działalności organizacji. Każda organizacja dąży do osiągnięcia jednocześnie wielu celów, które tworzą tzw. wiązkę celów. Wielkość wiązki celów, jej skład rodzajowy oraz struktura są zależne od wielu czynników, głównie jednak od przedmiotu działalności organizacji, czyli misji jaką określona kategoria organizacji ma do spełnienia wobec uczestników i otoczenia. Cele stanowią więc zbiór wzajemnie powiązanych dążeń, aspiracji i zamierzonych efektów o różnym stopniu konkretności. Cele rozumiane jako zbiory konkretnych zamierzeń również mają hierarchiczną konstrukcję. Cele długofalowe, kosztowne i szczególnie ważne dla rozwoju organizacji nazywa się celami strategicznymi. Cele strategiczne wyznaczają pole konkretnych działań i przedsięwzięć opisywane przez cele operacyjne. Cele organizacji są wypadkową wyników gry interesów, możliwości i ograniczeń. W Strategii Rozwoju Miasta Żagań opracowano klasyfikację celów z podziałem na cele strategiczne i operacyjne.

MISJA Żagań miasto bezpieczne i z przyszłością!	
Gospodarka i przedsiębiorczość	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego
Edukacja i kapitał ludzki	Usługi publiczne
Zarządzanie rozwojem gminy	Poziom obszar
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego	Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta
Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój
Sprawne i efektywne zarządzanie miastem	Poziom celów strategicznych

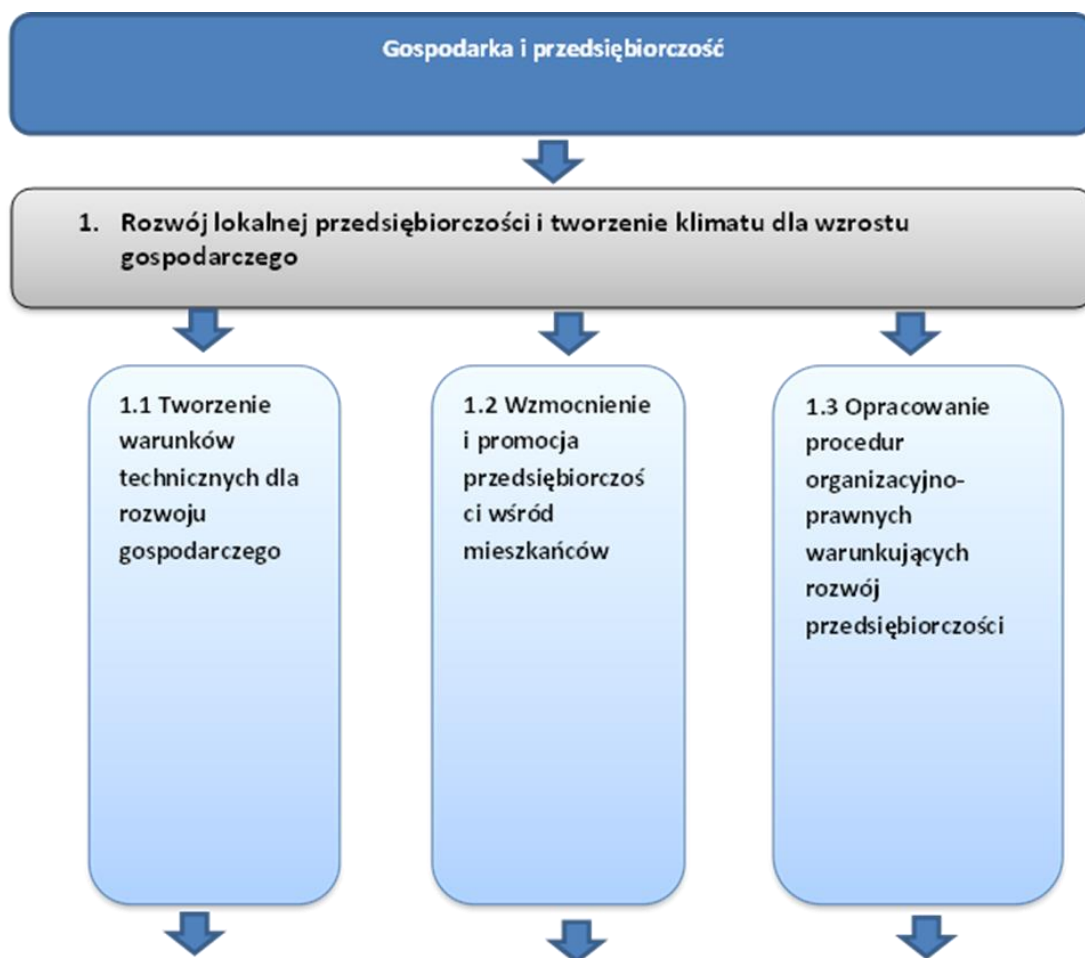
Do każdego z celów strategicznych przyporządkowano odpowiednie cele operacyjne. Poniżej przedstawiono strategię postępowania w poszczególnych obszarach

1. Gospodarka i przedsiębiorczość

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Żagania jest budowanie pozycji regionu atrakcyjnego dla inwestycji zewnętrznych i wewnętrznych oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko, od jakości kapitału ludzkiego. Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany.

Szansą na rozwój miasta Żagań jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów (potencjałów) oraz umiejętne korzystanie z atrakcyjnego położenia gminy w Żagańsko-Żarskim Obszarze Funkcjonalnym. Ponadto, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności Żagania i

atrakcyjności inwestycyjnej. Potrzebne są również inwestycje, podnoszące wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną gminy, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.



ZAGADNIENIA OGÓLNE MOŻLIWE DO REALIZACJI W RAMACH OBSZARU

1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Uzbrojenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych • Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi • Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości • Budowa infrastruktury umożliwiającej szybką lokalizację przedsiębiorstwa • Budowa targowiska miejskiego przy ul. Sportowej oraz modernizacja targowiska przy ul. Rybackiej • Inwestycje w innowacyjne wyposażenie promujące nowoczesne technologie
1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie lokalnych instytucji otoczenia biznesu (np. ŻARL Sp. z o.o.), w tym rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów • Kształcenie cech przedsiębiorczych wśród młodzieży, współpraca szkół z sektorem gospodarczym; • Organizowanie szkoleń dla zainteresowanych prowadzeniem działalności

	<p>gospodarczej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie nowoczesnych kanałów promocji gospodarczej (informacje o wolnych terenach inwestycyjnych, ich przeznaczeniu, formie oddania w użytkowanie, dostępności komunikacyjnej, uzbrojeniu itp.) • Udział w targach wraz z reprezentacją lokalnych przedsiębiorców oraz profesjonalną ofertą promocyjną miasta • Organizowanie konkursów promujących lokalną przedsiębiorczość • Rozwój ekonomii społecznej
1.3	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie systemu ulg podatkowych oraz innych form wsparcia dla nowo powstających podmiotów gospodarczych oraz przedsiębiorstw, które zwiększają zatrudnienie na lokalnym rynku pracy • Rozwój współpracy między przedsiębiorcami a Urzędem Miasta

Obszar	Gospodarka i przedsiębiorczość
Cel strategiczny	1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego
Cel operacyjny	1.1 Tworzenie warunków technicznych dla rozwoju gospodarczego
Opis celu	<p>Rozwój gospodarczy miasta uwarunkowany jest w dużym stopniu dostępnością atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. W chwili obecnej miasto dysponuje wydzielonymi, lecz ograniczonymi terenami pod inwestycje. Należy podjąć działania, zmierzające do dalszego uzbrajania terenów inwestycyjnych.</p> <p>Ważnym instrumentem wspierania przedsiębiorczości jest budowa obiektów, w którym mogą powstać inkubatory technologiczne i lokale na wynajem, a także laboratoria badawcze.</p>
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarczy obszaru żagańsko-żarskiego poprzez utworzenie Specjalnej Żagańsko-Żarskiej Strefy Gospodarczej • Utworzenie Inkubatora Przemysłowo-Technologicznego na terenach inwestycyjnych przy ul. Asnyka • Realizacja działań szkoleniowo-doradczych dla przedsiębiorców i osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą w tym: <ul style="list-style-type: none"> – realizacja programu szkoleniowego dla osób fizycznych, chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą „Własna firma”: – realizacja programu szkoleniowego dla firm „Doszkalanie zawodowe pracowników firm” – doradztwo dla przedsiębiorstw zlokalizowanych w Żaganiu dotyczące wdrażania nowych technologii. • Wykorzystanie dworca PKP poprzez nadanie obiektowi nowych funkcji gospodarczych (utworzenie w pomieszczeniach dworca PKP inkubatora dla m.in. firm usługowych oraz podmiotów ekonomii społecznej)
Podmioty	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy, Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z

uczestniczące	o.o.					
Harmonogram i etapy	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE					

Obszar	Gospodarka i przedsiębiorczość					
Cel strategiczny	1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego					
Cel operacyjny	1.2 Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców					
Opis celu	Promocja gospodarcza to przede wszystkim szansa dla Żagania na zaprezentowanie swojej oferty inwestycyjnej przedsiębiorcom krajowym i zagranicznym, a tym samym zachęcenie ich do inwestowania na wskazanych terenach inwestycyjnych. Promocja gospodarcza skierowana jest do aktualnych i potencjalnych inwestorów, zaś jej szczególnym celem jest tworzenie nowych i wspieranie już istniejących inicjatyw gospodarczych.					
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja gospodarcza na rynku krajowym i międzynarodowym (informacje o wolnych terenach inwestycyjnych, ich przeznaczeniu, formie oddania w użytkowanie, dostępności komunikacyjnej, uzbrojeniu itp.) • Współpraca z miastem Żary w zakresie utworzenia wspólnej oferty inwestycyjnej • Organizacja konkursu dla lokalnych przedsiębiorców, który umożliwi promocję ich działalności • Realizacja projektów finansowanych ze środków EFS w szkołach podstawowych, które rozwijają wśród dzieci kompetencje kluczowe umożliwiające wybór i kształtowanie odpowiedniej kariery zawodowej 					
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy, Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.					
Harmonogram i etapy	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE					

Obszar	Gospodarka i przedsiębiorczość					
Cel strategiczny	1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego					
Cel operacyjny	1.3 Opracowanie procedur organizacyjno-prawnych warunkujących rozwój przedsiębiorczości					
Opis celu	Ważnym instrumentem wspierania przedsiębiorczości są lokalne przepisy tworzące system ulg wspierających działalność gospodarczą. Gminy mogą także poprzez uchwalenie odpowiednich przepisów wspierać inicjatywy zmierzające do tworzenia lokalnych samorządów gospodarczych, a także inicjować działania					

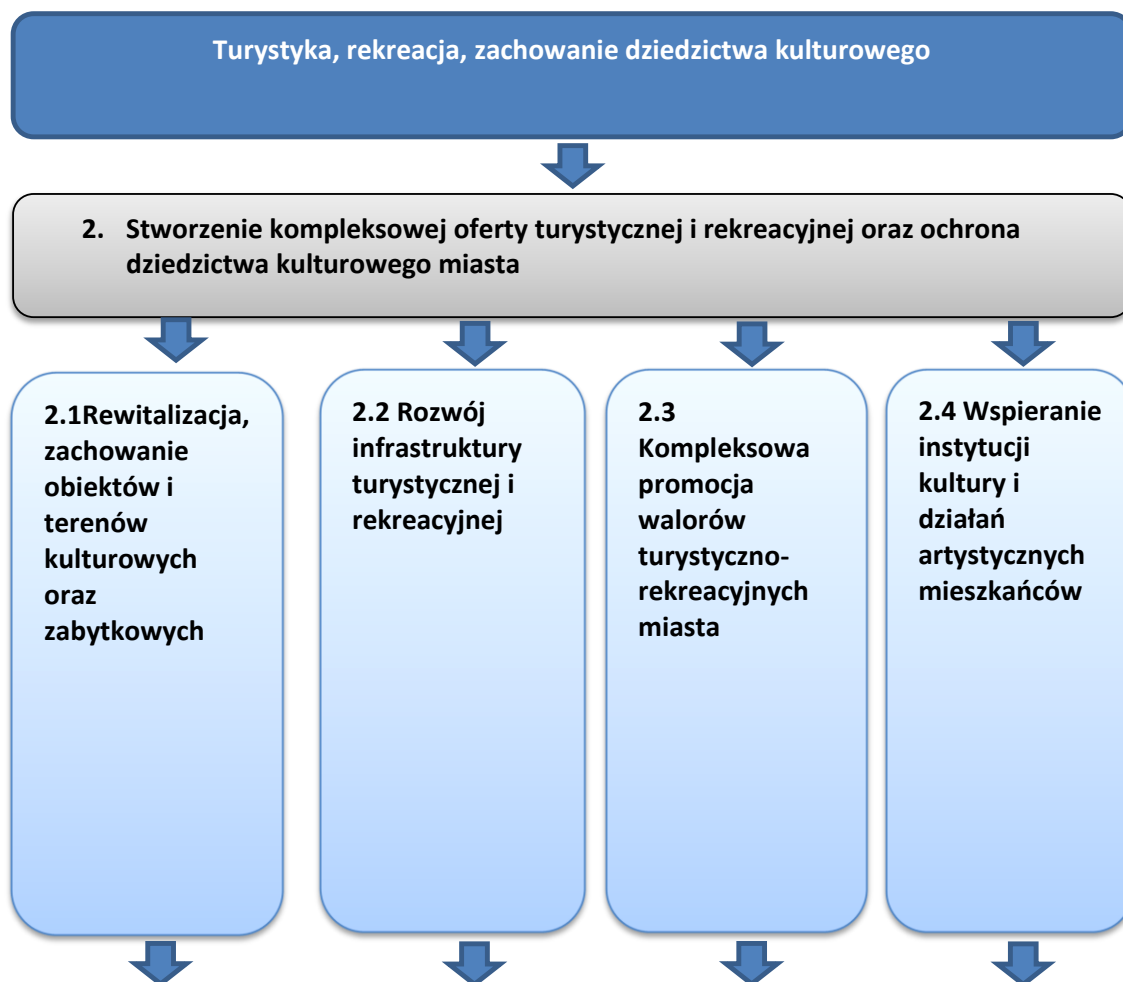
	ułatwiający pozyskanie przed podmioty gospodarcze specjalistycznych informacji na temat prowadzenia działalności na ich terenie.												
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie systemu ulg podatkowych oraz innych form wsparcia dla nowo powstających podmiotów gospodarczych oraz przedsiębiorstw, które zwiększają zatrudnienie na lokalnym rynku pracy • Wsparcie utworzenia lokalnego samorządu gospodarczego • Wsparcie dla budowy klastrów gospodarczych, w skład których wejdą także firmy spoza Żagania 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy, Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

2. Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego

Rozwój turystyki i rekreacji w Żaganiu powinien bazować na naturalnych przewagach regionu, takich jak historia i tradycja Księstwa Żagańskiego, atrakcyjnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz dobrym stanie środowiska naturalnego, bogactwie dziedzictwa kulturowego i religijnego (m.in. Pałac Książęcy, zespół klasztorny poaugustiański). Do zasobów kulturalnych i turystycznych należą instytucje kultury czy obiekty sportowo-rekreacyjne (Kompleks Arena Żagań), które z uwagi na swoje unikalne cechy i sposób funkcjonowania mogą być chętniej wybierane na rynku. Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem zajmującym minimum kilka lat, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków. Do stworzenia trwałej przewagi konkurencyjnej w regionie w tym obszarze potrzebni są kreatywni mieszkańcy i sprawne zarządzanie jednostkami kultury. Wysoka dostępność komunikacyjna miasta (bliskość autostrady A2) sprawia, że powinno ono również być atrakcyjną propozycją dla mieszkańców Dolnego Śląska i Niemiec, szczególnie w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji.

Wyzwaniem dla wszystkich mieszkańców jest zatem ochrona przestrzeni kulturowej i tożsamości lokalnej – poprzez m.in. profesjonalne zarządzanie kulturą i dziedzictwem kulturowym, dbałość o zabytki i ich wysoką dostępność dla mieszkańców oraz turystów. Konieczne jest szukanie możliwości odciążenia budżetu miasta poprzez włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, kultywowanie tradycji oraz wspieranie i promocję organizacji oraz twórców i artystów lokalnych, budowanie tożsamości i samoświadomości, a także zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego. Jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Miasta winna być szeroka współpraca z otaczającymi miasto gminami oraz z Żarami. Ponadto, potrzebne jest wspomaganie rozwoju turystyki i skuteczny system promocji turystycznej – poprzez m.in. wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie miasta, wspomaganie rozwoju branży usługowej, kreowanie nowych produktów turystycznych i kulturowych, w tym imprez o charakterze ponadlokalnym. Również w tym przypadku wymagane jest sprawne i efektywne

współdziałanie pomiędzy miastem i innymi partnerami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, turystycznymi, instytucjami kultury, a także przedsiębiorcami i przedstawicielami mediów lokalnych i regionalnych.



ZAGADNIENIA OGÓLNE MOŻLIWE DO REALIZACJI W RAMACH OBSZARU

2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja zdegradowanych obszarów zagrożonych wykluczeniem w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym (w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji) • Odnowa obiektów zabytkowych i architektury sakralnej oraz modernizacja ich otoczenia • Nadawanie nowych funkcji gospodarczo-społecznych obiektom poddawanych rewitalizacji • Współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa w zakresie ochrony przestrzeni kulturowej i tożsamości lokalnej • Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego, zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu estetycznego otoczenia i ładu
-----	--

	przestrzennego
2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kompleksów turystyczno-kulturalnych oraz rekreacyjnych w pobliżu miejsc i obiektów atrakcyjnych turystycznie • Oznakowanie szlaków turystycznych • Tworzenie otwartych mini terenów rekreacyjno-sportowych m.in. wraz z placami zabaw • Dalsze zagospodarowanie nabrzeża Bobru, wytyczanie alejek spacerowych, rowerowych, rozbudowa oświetlenia • Współpraca z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego dziedzictwa kulturowego gminy (włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, m.in. współpraca w zakresie organizacji różnorodnych imprez); • Wspieranie rozwoju branży usługowej, działającej na rzecz turystów i mieszkańców gminy, w tym m.in. wprowadzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców
2.3	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie branżowych dokumentów strategicznych w zakresie turystyki • Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego • Wyznaczenie nowych szlaków turystyki pieszej (w tym dla potrzeb osób uprawiających nordic walking), ścieżek edukacyjnych oraz tras rowerowych i biegowych • Zapewnienie szeroko dostępnej informacji w zakresie atrakcji turystycznych i wydarzeń kulturalnych w mieście (internet, publikacje, foldery, ulotki, udział w targach promocyjnych i wystawach) • Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie promocji regionu poprzez kulturę oraz tradycję i historię • Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji miasta • Tworzenie kalendarza imprez we współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego • Rozwój dużych, cyklicznych imprez, w szczególności: Ogólnopolski Turniej Pianistyczny Dzieci i Młodzieży, Międzynarodowe Forum Perkusji i Letnia Akademia Muzyczna, Rekonstrukcje wydarzeń z II wojny światowej, upamiętniające rocznice wielkiej ucieczki z obozu Stalag Luft III, Jarmark św. Michała, Cross Żagański, Bieg Niepodległości
2.4	<ul style="list-style-type: none"> • Remonty i modernizacje obiektów kulturalnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Dopuszczenie funkcjonujących na terenie miasta domów kultury, bibliotek w sprzęt niezbędny do ich funkcjonowania oraz prowadzenia działalności artystycznej i edukacyjnej • Wspieranie i promocja organizacji zrzeszających twórców ludowych, w tym zespołów folklorystycznych i młodzieżowych • Ścisła współpraca ze stowarzyszeniami, zespołami artystycznymi
--	---

Obszar	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego
Cel strategiczny	2.Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta
Cel operacyjny	2.1 Rewitalizacja, zachowanie obiektów i terenów kulturowych oraz zabytkowych
Opis celu	<p>Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej ujawniły szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na terenie Żagania.</p> <p>W efekcie, w wielu przypadkach doszło do degradacji tkanki miejskiej (w zakresie zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego zarówno infrastruktury jak i zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej) oraz erozji stosunków społecznych i powstania licznych problemów gospodarczych. Potrzebna odpowiedź na te aktualne wyzwania ściśle koresponduje z tendencjami ogólnoeuropejskimi, tzn. odnowa śródmieść poprzez wzmacnianie ich funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i kulturalnych sprzyjać ma poprawie jakości życia mieszkańców i zachowaniu dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.</p> <p>Zgodnie z projektem założeń ustawy o rewitalizacji z 20 listopada 2014 r. kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach, na którą będzie można uzyskać wsparcie m.in. z Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, musi mieć przede wszystkim charakter społeczny. Jej punktem wyjścia i podstawowym celem jest zmniejszenie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Inwestycje w infrastrukturę powinny mieć charakter uzupełniający w stosunku do działań społecznych. Wszystkie działania powinny wynikać ze spójnej koncepcji wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego, łączącej w sposób harmonijny różne typy i zakresy przedsięwzięć. Wprawdzie Miasto Żagań posiada obecnie Lokalny Program Rewitalizacji Miasta na lata 2009-2020, jednak w świetle nowych przepisów wymaga on bezwzględnie aktualizacji. Przygotowanie projektów rewitalizacyjnych jest procesem trudnym i długotrwałym. Wszystkie planowane przedsięwzięcia muszą być spójne z Lokalnym Programem Rewitalizacji oraz nie mogą stać w sprzeczności do zapisów ustawy. Z tego względu władze miasta powinny najszybciej, jak to możliwe przystąpić do aktualizacji wspomnianego dokumentu.</p>
Zadania	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów zagrożonych wykluczeniem w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym (w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji), w tym między innymi:

	<ul style="list-style-type: none"> Nadanie budynkowi dworca PKP w Żaganiu nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz przeprowadzenie remontu budynku Rewitalizacja Przypałacowego Zespołu Parkowego, w tym nadanie nowych funkcji obszarowi kąpieliska miejskiego Nadanie nowych funkcji budynkowi Urzędu Miasta przy ul. Jana Pawła II będącego siedzibą Centrum Kultury w Żganiu oraz zagospodarowanie terenu przy „pałacyku” w celu dostosowania obiektu do potrzeb edukacyjnych, kulturalnych, organizacji spotkań i konferencji Rewitalizacja społeczno-gospodarcza zdegradowanych obszarów (wyznaczonych w nowym LPR), w tym Rynku i przyległych ulic oraz Rewitalizacja kościoła pod wezwaniem św. Piotra i Pawła Rewitalizacja Ratusza miejskiegoDokończenie rewitalizacji Pałacu Książęcego (skrzydło północe i zachodnie) Remont kominów, elewacji i rynien w Pałacu Książęcym Naprawa zabytkowych murów obronnych, fragmenty z XIV-XVI wieku 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego
Cel strategiczny	2.Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta
Cel operacyjny	2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
Opis celu	Walory turystyczne Żagania, jego liczne zabytki i oferta kulturalna jest coraz szerzej znana w Polsce i za granicą. Konieczny jest jednak rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, która będzie bazą do powstania kompleksowej oferty turystycznej atrakcyjnej dla osób szukających wypoczynku i żywego kontaktu z pomnikami historii Polsk, Niemiec i Czech. Rolą samorządu lokalnego jest umożliwienie mieszkańcom spędzenia wolnego czasu w sposób aktywny. Na terenie miasta brakuje przyszłolnych obiektów sportowych, dlatego zachodzi konieczność wybudowania i rozbudowy wielofunkcyjnych boisk sportowych, które z jednej strony będą zaspokajać potrzeby związane z zajęciami wychowania fizycznego dzieci i młodzieży, z drugiej zaś strony staną się zapleczem sportowym dla wszystkich mieszkańców. Baza ta powinna być także wykorzystana jako atut wypoczynku dla turystów.
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie nowych szlaków turystyki pieszej, ścieżek edukacyjnych, tras biegowych oraz tras rowerowych Budowa ścieżki rowerowej łączącej Żary i Żagań oraz budowa ścieżek rowerowych w żarsko-żagańskim obszarze funkcjonalnym.

	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejskiego muzeum regionalnego • Budowa ścieżek rowerowych komunikujących najważniejsze miejskie zabytki • Budowa i rozbudowa miejskich wielofunkcyjnych boisk sportowych • Rozbudowa i modernizacja zabytkowego obiektu Kąpieliska Miejskiego • Budowa nowoczesnego budynku biblioteki miejskiej z wyposażeniem • Budowa kajakowej przystani wodnej na rzece Bóbr • Adaptacja/rewitalizacja pozostałości po infrastrukturze obozowej na terenie Muzeum Obozów Jenieckich. • Wytyczenie tras edukacyjnych, tablice informacyjne w oparciu o istniejące obiekty: pomnik tunelu Harry, replika wieży wartowniczej na terenie Muzeum Obozów Jenieckich. 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego
Cel strategiczny	2.Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta
Cel operacyjny	2.3 Kompleksowa promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych miasta
Opis celu	Odpowiednia kampania promująca walory turystyczne miasta przyczyni się do pozyskiwania inwestorów zainteresowanych tworzeniem usług turystycznych. Zadaniem władz miasta pozostanie przygotowanie terenów pod inwestycje oraz wyznaczenie terenów aktywności turystycznej w planach zagospodarowania przestrzennego. Kampania promocyjna skierowana powinna być do dwóch grup odbiorców: (1) potencjalnych inwestorów, (2) osób zainteresowanych walorami turystycznymi miasta. Jej celem będzie również wypromowanie lokalnego produktu – marki kojarzonej z miastem.
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie „Programu rozwoju turystyki Miasta Żagań” • Opracowanie i wdrożenie „Kompleksowego programu budowy ścieżek rowerowych w Żaganiu” • Stworzenie Sali Muzealnej w Pałacu Książęcym. Zakup systemu wystawienniczego (gabloty, tablice) z oświetleniem w celu wyeksponowania materiałów mających wartość historyczną dla obiektu oraz regionu, • Zakup monitoringu oraz systemu zabezpieczającego Salę Muzealną ze względu na dużą wartość materialną prezentowanych przedmiotów w tym obrazów, map oraz zdjęć • Realizacja projektu „Maszkaron- nowe spojrzenie”. Projekt miałby na celu wykorzystanie Maszkaronów zdobiących elewację Pałacu Książęcego jako element przyciągający uwagę turystów i mieszkańców miasta • Wydanie przewodnika po Pałacu Książęcym. Projekt miałby na celu

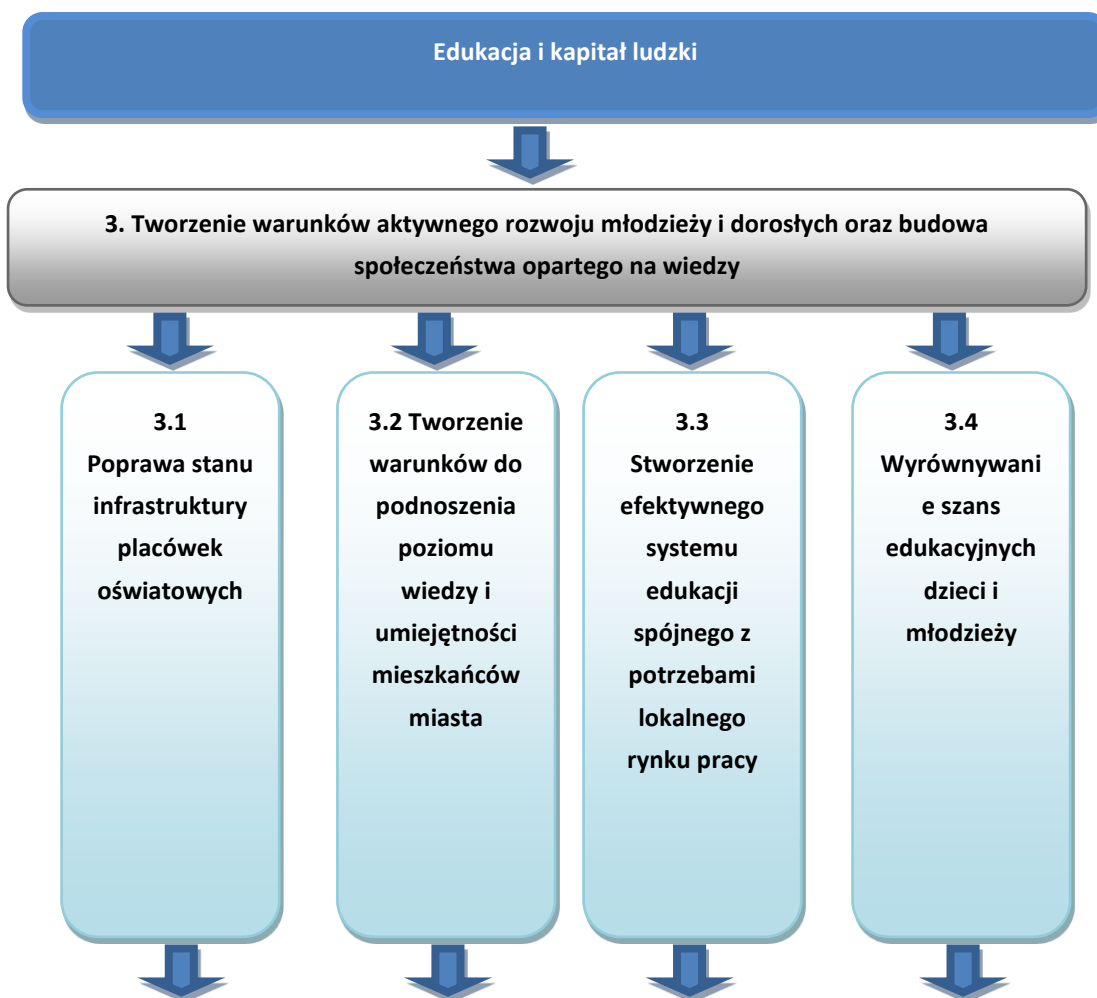
	prezentację Pałacu Książęcego w układzie pomieszczeń z XIX w.												
	<ul style="list-style-type: none"> • Usystematyzowanie usług przewodnickich w mieście 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego												
Cel strategiczny	2.Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta												
Cel operacyjny	2.4 Wspieranie instytucji kultury i działań artystycznych mieszkańców												
Opis celu	Żagań z uwagi na swoją historię, nasycenie zabytkami i obiektami o unikatowej wartości kulturowej jest zobowiązany do tego by wieść prym w województwie lubuskim w zakresie wspierania organizacji kulturalnych i zraszających lokalnych artystów.												
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfryzacja kina w Pałacu Książęcym • Przystosowanie stanowisk komputerowych dla użytkowników miejskiej biblioteki • Kompleksowa modernizacja sieci energetycznej w bibliotece wg wymogów unijnych • Wspieranie realizacji prezentacji artystycznych młodzieży i niezależnych twórców • Wsparcie organizacji konkursów artystycznych 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, przedsiębiorcy												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

3. Edukacja i kapitał ludzki

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Miasta Żagań jest budowanie pozycji regionu korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego. Kapitał intelektualny jest sumą kapitału, jaki tworzą ludzie i instytucje, potencjał zewnętrznego wizerunku oraz wewnętrzne relacje społeczne. Umiejętne i pełne wykorzystanie tych atutów powinno prowadzić do nowego –

strategicznego spojrzenia na obszary przewagi konkurencyjnej. Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w mieście nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty, kadry i przedsiębiorczość. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości oraz kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, zacieśnianie współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki i edukacji oraz uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i systemem instytucji rynku pracy oraz partnerami społecznymi. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy. Szansą na rozwój Miasta Żagań jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów (potencjałów) oraz umiejętne korzystanie z atrakcyjnego położenia miasta w Żagańsko-Żarskim Obszarze Funkcjonalnym. Ponadto, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o Miasta Żagań i atrakcyjności inwestycyjnej. Potrzebne są również inwestycje, podnoszące wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną gminy, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.



ZAGADNIENIA OGÓLNE MOŻLIWE DO REALIZACJI W RAMACH OBSZARU

3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozwój infrastruktury służącej edukacji, doposażenie placówek edukacyjnych • Tworzenie przedszkoli i szkół publicznych • Budowa i modernizacja sal gimnastycznych, boisk sportowych przy szkołach • Rozbudowa i modernizacja placów zabaw przy szkołach i przedszkolach • Remont i modernizacja budynków szkół i przedszkoli
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie • Poprawa jakości i dostępności usług świadczonych przez ośrodki kształcenia ustawicznego, poszerzenie oferty, rozwój współpracy z uczelniami wyższymi • Rozwijanie działalności „Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Żaganiu” • Stworzenie systemu szkoleń i kursów dla mieszkańców miasta
3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, ukierunkowanych na potrzeby lokalnej gospodarki • Rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych – szczególnie w odniesieniu do kompetencji kluczowych, profilaktyki bezpieczeństwa, zdrowia, sportu, kształcenia regionalnego • Promowanie programów autorskich, własnych oraz innowacji w systemie kształcenia • Wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, w tym wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród • Współpraca z powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie nowych kierunków oraz nowoczesnych metod kształcenia zawodowego – kształcenie w miejscu pracy • Rozwój kierunków kształcenia zawodowego, dostosowanych do rynku pracy
3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie programów zajęć wyrównawczych dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo • Doskonalenie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci uzdolnionych • Dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Obszar

Edukacja i kapitał ludzki

Cel strategiczny

3. Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy

Cel operacyjny	3.1 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych																	
Opis celu	Ważnym elementem edukacji jest propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Aby można było w pełni realizować program wychowania fizycznego dla szkoły podstawowej, konieczna jest budowa lub modernizacja sal gimnastycznych. Ważną rolę w procesie rozwoju i wychowania dzieci odgrywają nowoczesne i bezpieczne place zabaw. Właściwą realizację procesu edukacyjnego zapewni przeprowadzenie inwestycji w zakresie remontów budynków placówek oświatowych.																	
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa termomodernizacja szkół i przedszkoli na terenie miasta Żagań: <ul style="list-style-type: none"> – Ocieplenie budynków (Zespół Szkół nr 2, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4, Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole nr 3, Miejskie Przedszkole nr 5, Miejskie Przedszkole nr 5, Miejskie Przedszkole nr 6) – Ocieplenie dachów wykonanych z dachówki lub wymiana dachu na nowy (Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1, Miejskie Przedszkole nr 5, Pałacyk po bibliotece ul. Jana Pawła II) – Wymiana CO – grzejników, instalacji c.o. i c.w.u., źródła ciepła (Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole nr 3, Miejskie Przedszkole nr 5, Miejskie Przedszkole nr 5, Miejskie Przedszkole nr 6, Miejskie Przedszkole nr 6, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4, Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół nr 2, Pałacyk po bibliotece ul. Jana Pawła II) • Budowa boiska wielofunkcyjnego w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 ul. Wojska Polskiego • Budowa placów zabaw w: Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół nr 2, Miejskie Przedszkole nr 3, Miejskie Przedszkole nr 6 • Modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw: Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole nr 5, Miejskie Przedszkole nr 5 ul. Piłsudskiego filia, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 • Pracownia komputerowa w każdej szkole 																	
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, jednostki edukacyjne																	
Harmonogram i etapy	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> <td style="background-color: #4f81bd; color: white;"> </td> </tr> </tbody> </table>						2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020													
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE																	

Obszar	Edukacja i kapitał ludzki
Cel strategiczny	3. Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa

społeczeństwa opartego na wiedzy													
Cel operacyjny	3.2 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców miasta												
Opis celu	Stworzenie mieszkańcom miasta Żagań w wieku pozaszkolnym oraz osobom starszym możliwości doskonalenia swoich umiejętności, korzystania ze specjalnie przygotowanej i do nich adresowanej oferty edukacyjnej umożliwiającej podniesienie kwalifikacji lub przekwalifikowanie się w zależności od potrzeb rynku pracy. Niezmiernie ważnym jest utrzymanie i rozwijanie funkcjonującego w mieście „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”. „Uniwersytety Trzeciego Wieku” są dowodem na to, że aktywność społeczna nie kończy się wraz z przejściem na emeryturę. W ramach Uniwersytetu organizowane są warsztaty, seminaria i wykłady, które służą zdobyciu nowej wiedzy oraz pogłębieniu aktualnie posiadanej, natomiast systematyczne spotkania sprzyjają nawiązywaniu i rozwijaniu nowych przyjaźni oraz kontaktów towarzyskich.												
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na poprawę jakości i dostępności usług świadczonych przez ośrodki kształcenia ustawicznego, poszerzenie oferty, rozwój współpracy z uczelniami wyższymi • Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na rozwijanie działalności „Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Żaganiu” • Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na stworzenie systemu szkoleń i kursów dla mieszkańców miasta 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, jednostki edukacyjne, UTW, organizacje pozarządowe, Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Edukacja i kapitał ludzki
Cel strategiczny	3. Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy
Cel operacyjny	3.3 Stworzenie efektywnego systemu edukacji spójnego z potrzebami lokalnego rynku pracy
Opis celu	W dziej szych czasach konkurencyjna gospodarka to gospodarka oparta na kapitale intelektualnym oraz aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców gminy. W związku z tym niezmiernie ważnym jest aby w mieście istniał efektywny system edukacji spójny w lokalnym rynkiem pracy (w szczególności w zakresie szkolnictwa zawodowego).
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, ukierunkowanych na potrzeby lokalnej gospodarki

	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych – szczególnie w odniesieniu do kompetencji kluczowych, profilaktyki bezpieczeństwa, zdrowia, sportu, kształcenia regionalnego Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na promowanie programów autorskich, własnych oraz innowacji w systemie kształcenia oraz wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, w tym wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na współpracę z powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie nowych kierunków oraz nowoczesnych metod kształcenia zawodowego – kształcenie w miejscu pracy, rozwój kierunków kształcenia zawodowego, dostosowanych do rynku pracy 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, jednostki edukacyjne, Starostwo Powiatowe w Żaganiu												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki budżet powiatu, środki UE												

Obszar	Edukacja i kapitał ludzki
Cel strategiczny	3. Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy
Cel operacyjny	3.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
Opis celu	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnych w dostępie do nauki oraz poprawa warunków ich pobytu w placówkach zapewniających edukację. Wspieranie inicjatyw, których celem jest organizowanie zajęć dla uczniów, którzy mają opóźnienia w opanowaniu programów przedmiotów wynikających z podstawy programowej dla danego etapu kształcenia. Wspieranie szkół w realizacji ich programów wychowawczych i profilaktycznych poprzez m.in. wspieranie organizowania zajęć pozalekcyjnych mających na celu ujawnianie zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym zajęć prowadzonych w innym miejscu niż szkoła.
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na wsparcie programów zajęć wyrównawczych dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo Realizacja projektów o charakterze miękkim ukierunkowanych na doskonalenie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci uzdolnionych Realizacja projektów inwestycyjnych ukierunkowanych na dostosowanie placówek edukacyjnych (PSP nr 1, 2,3,4,5,7 oraz Publiczne Gimnazjum nr 1 i 2) do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, jednostki edukacyjne,					
Harmonogram i etapy	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE					

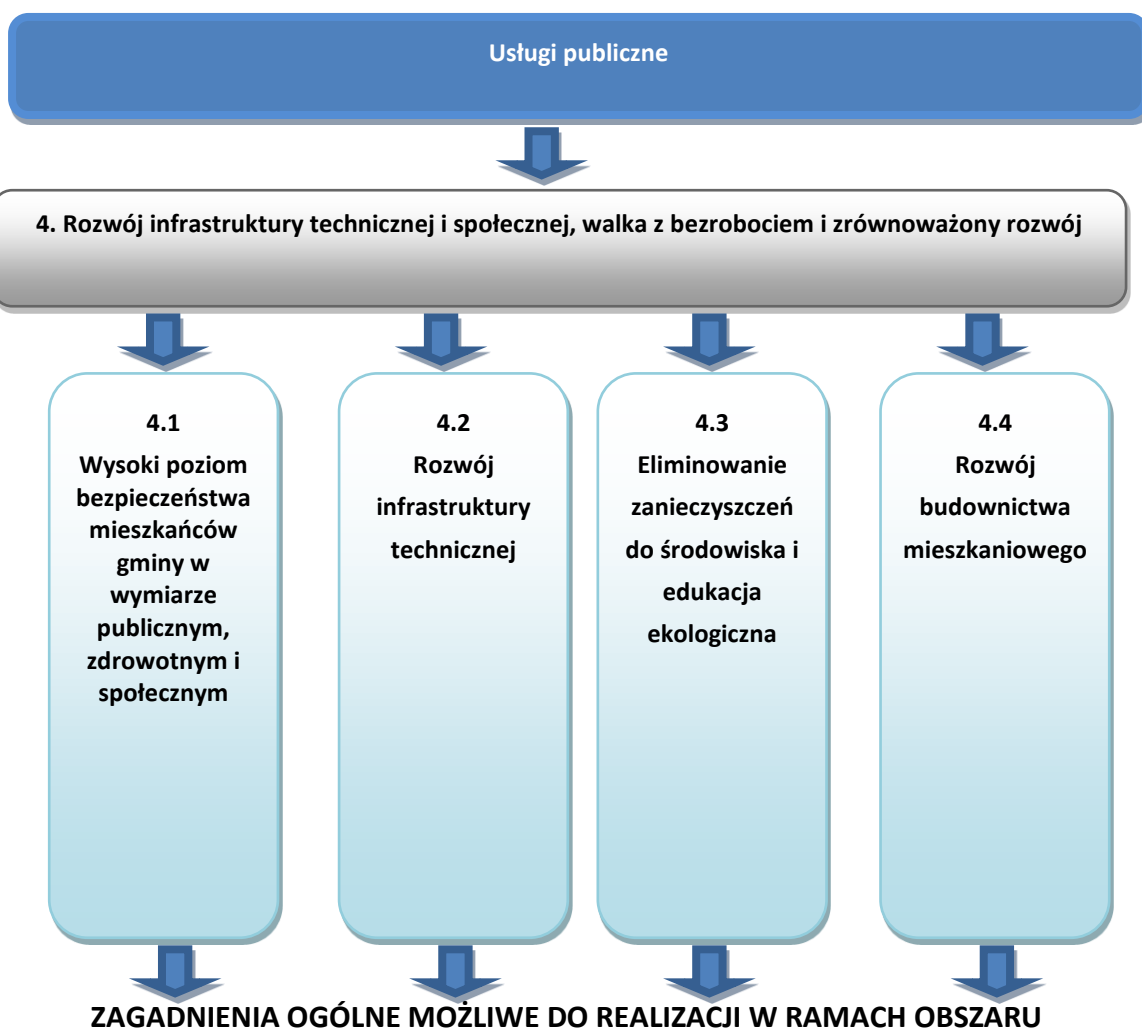
4. Usługi publiczne

Sektor usług publicznych wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej gminy. Zaliczają się do niego przede wszystkim usługi społeczne – opieka społeczna i medyczna oraz techniczne – gospodarka komunalna, ekologia i ochrona środowiska.

Wyzwaniem dla każdego samorządu jest dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa swoich mieszkańców w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym. Jakość opieki medycznej stanowi jeden z wyróżników stopnia rozwoju gospodarczego danego społeczeństwa. Konieczne jest zatem ciągłe doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w ośrodkach zdrowia, a także zwiększanie dostępności i standardu usług. Realizacja polityki społecznej musi natomiast odzwierciedlać obecne problemy społeczne oraz wykorzystywać nowoczesne rozwiązania. W związku ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, w naturalny sposób zwiększa się popyt na usługi z zakresu pomocy osobom starszym, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania. Działania instytucji pomocy społecznej winny uwzględniać zmiany demograficzne i związane z nimi zmiany zapotrzebowania na określone usługi. Potrzebne są również przedsięwzięcia, mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Wysoka stopa bezrobocia czy rozwarstwienie społeczeństwa mogą bowiem powodować negatywne skutki społeczne w postaci wzrostu przestępczości czy wandalizmu, co znacząco zmniejsza atrakcyjność osadniczą gminy.

Dbałość o wysoki komfort życia mieszkańców miasta Żagań realizować się winna także poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym służącej poprawie bezpieczeństwa ekologicznego. Dążenie do równowagi sfery społecznej, gospodarczej i środowiska naturalnego winno stanowić podstawowe założenie rozwojowe Miasta Żagań.

Systematyczne podwyższanie jakości świadczonych usług publicznych, a także dążenie do osiągnięcia jak najlepszej dostępności do nich uznano za strategiczny cel dla Miasta Żagań. Pomoże to wzmocnić poziom zadowolenia społecznego oraz przyczyni się do budowania korzystnego wizerunku miasta jako miejsca do życia, pracy i wypoczynku.



4.1	<ul style="list-style-type: none"> • Działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w mieście • Rozwój bazy opieki zdrowotnej w mieście • Wspieranie działań społecznych w mieście
4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja dróg miejskich oraz towarzyszącej infrastruktury drogowej • Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej • Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne w jednostkach użyteczności publicznej • Budowa nowych systemów ciepłowniczych w jednostkach użyteczności publicznej • Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego • Rozwój cmentarza komunalnego • Budowa nowych odcinków dróg i chodników na powstających osiedlach domków jednorodzinnych • Wymiana drogowych tablic informacyjnych • Poprawa Infrastruktury komunikacyjnej

4.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne) • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego • Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling) • Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii • Program niskiej emisji; projekty ograniczające niską emisję • Zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych (powodzie, susze, osuwiska, itp.) – właściwe zagospodarowanie przestrzeni, systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania • Zachowanie środowiska przyrodniczego oraz działania rekultywacyjne • Edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych • Odbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych na rzece Bóbr • Zagospodarowanie terenów zielonych • Poprawa estetyki budynków komunalnych i użyteczności publicznej oraz ich otoczenia
4.4	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego • Zabezpieczenie wymaganej ilości mieszkań socjalnych • Remont kapitalny budynków komunalnych i socjalnych

Obszar	Usługi publiczne
Cel strategiczny	4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój
Cel operacyjny	4.1 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym
Opis celu	<p>Bezpieczeństwo to przede wszystkim minimalizacja ryzyka różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia obywateli, tak w miejscach publicznych, jak i w miejscu zamieszkania. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa publicznego spoczywa na powołanych do tego celu organach Policji, Straży Miejskiej i Straży Pożarnej. Jest to także sfera działań organów samorządu, wielu organizacji społecznych, jak też pojedynczych obywateli. Czynnikiem wspomagającym zwiększanie bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta będzie instalacja systemu monitoringu. Może on być wykorzystywany do rozstrzygania spraw związanych z: przestępstwami i wykroczeniami karnymi, organizacją ruchu drogowego, zabezpieczaniem imprez masowych. Koncepcja monitoringu wizyjnego miasta zakładać powinna umiejscowienie kilku kamer w najruchliwszych, jak również najbardziej zagrożonych kradzieżami i chuligaństwem punktach miasta. Część istniejącego oświetlenia ulicznego w mieście nie spełnia wymogów norm oświetleniowych na drogach publicznych. Część ulic peryferyjnych nie posiada oświetlenia. Dlatego konieczne będzie</p>

uzupełnienie i zmodernizowanie oświetlenia ulicznego oraz wymiana infrastruktury oświetleniowej na energooszczędną. Istniejący stan nawierzchni dróg wszystkich kategorii, niewłaściwie wyprofilowane łuki, brakujące (stale niszczone) oznakowania, duże ilości zakrętów itp. obniżają bezpieczeństwo jazdy. Dodatkowym zagrożeniem jest korzystanie z dróg przez kierowców lekkomyślnych, a czasem będących także pod wpływem alkoholu. Dlatego uzasadniona będzie przebudowa ulic i dróg na terenie miasta (np. budowa bezpiecznych przejść dla pieszych). Istotne znaczenie w zakresie ograniczania zagrożeń bezpieczeństwa ma widoczna obecność służb porządkowych (wszelkiego rodzaju) działających w sposób skoordynowany, a także szybka naprawa szkód wyrządzonych w trakcie zachowań stanowiących naruszenia prawa. Zatem, w ramach zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców na obszarach o największej przestępczości należy zwiększyć liczbę służb patrolowych. W tym celu konieczne będzie zatrudnienie większej liczby funkcjonariuszy Policji, Straży Miejskiej. Ponadto władze miasta powinny nadal wspierać liczne akcje z zakresu promocji bezpieczeństwa mieszkańców. Zagrożenia wynikające z sytuacji kryzysowych odgrywają w Mieście Żagań istotną rolę. Wiąże się to przede wszystkim z tym, iż Miasto Żagań leży nad rzeką Bóbr. Zatem realnym zagrożeniem dla mieszkańców miasta są lokalne podtopienia i powodzie. Dążenie do wzrostu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców możliwe będzie dzięki podniesieniu standardu świadczonych usług medycznych. Realizacja celu może następować poprzez: intensyfikację współpracy Urzędu Miasta z placówkami ochrony zdrowia, wspieranie przeprowadzania prac remontowych i modernizacyjnych budynków placówek ochrony zdrowia, w tym w zakresie zwiększenia ich dostępności do potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie placówek ochrony zdrowia w zakupie nowoczesnego sprzętu specjalistycznego, coroczne ustalanie programów badań profilaktycznych finansowanych przez miasto, każdorazowo należy określić placówkę realizującą badanie, wytypować docelową grupę odbiorców oraz oszacować koszty realizacji programu, diagnozowanie nowych potrzeb mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, przeanalizowanie możliwości i celowości realizacji programów szczepień ochronnych, w tym przeciw wirusowi HPV oraz meningokokom, dofinansowanie przez miasto usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, zapewnienie szerokiej promocji prowadzonych badań profilaktycznych wśród mieszkańców. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy wiąże się również z koniecznością dysponowania przez służby porządkowe i ratunkowe odpowiednim sprzętem technicznym. Niezbędne jest również stymulowanie działań zmierzających do podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników mundurowych.

Zadania

- Poszerzenie monitoringu w miejscach publicznych
- Wspieranie straży miejskiej, policji oraz straży pożarnej w zakresie doposażenia sprzętowego
- Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc
- Doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w jednostkach opieki zdrowotnej na terenie miasta
- Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców miasta
- Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej

	<ul style="list-style-type: none"> • Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych) • Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych • Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży • Wspieranie działań w zakresie rozwoju poradnictwa związanego z uzależnieniami – punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe • Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie • Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie • Prowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych w placówkach ochrony zdrowia • Rozszerzenie zakresu prowadzonych usług medycznych • Gwarantowanie dostępu do programów badań profilaktycznych • Promocja zdrowia – edukacja i profilaktyka zdrowotna • Inwestycja dotycząca poprawy bezpieczeństwa przeciw powodziowego miasta poprzez pogłębianie koryta Bobru i naprawę murów przeciwpowodziowych 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Usługi publiczne
Cel strategiczny	4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój
Cel operacyjny	4.2 Rozwój infrastruktury technicznej
Opis celu	<p>Warunkiem zapewnienia spójności komunikacyjnej Miasta Żagań jest systematyczne realizowanie prac remontowych na wyznaczonych odcinkach dróg. W gestii władz miasta leży podejmowanie decyzji w zakresie przeprowadzania działań inwestycyjnych na odcinkach dróg gminnych. Realizacja zadania może następować poprzez: określenie potrzeb remontowych w zakresie dróg gminnych, przeprowadzanie prac remontowych zgodnie z przyjętym harmonogramem, przy uwzględnieniu dostępnych środków finansowych, modernizację infrastruktury towarzyszącej (w tym chodników, przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej, oświetlenia drogowego, parkingów).</p> <p>Propagowanie i współfinansowanie przez gminę budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, w miejscach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest ekonomicznie nieuzasadniona. Modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Modernizacja i remont kanalizacji deszczowej oraz jej dalsza rozbudowa. Podjęcie działań w zakresie segregacji odpadów, m.in. edukacja</p>

	ekologiczna. Systematyczne podłączanie nowych odbiorców do istniejącej sieci ciepłowniczej oraz budowa kotłowni lokalnych w miejscach, w których pojawi się zapotrzebowanie na ciepło.												
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja oświetlenia drogowego • Budowa sieci ścieżek rowerowych • Modernizacja sieci kanalizacji deszczowej • Budowa dworca autobusowego • Przebudowa ciągów pieszych i jezdnych w centrum miasta (inwestycja dotyczy ;ul. II Armii WP, ul. Rynek, Keplera, Długa, Bracka, Szprotawska) • Modernizacja ul. Warszawskiej wraz z oświetleniem i małą architekturą • Modernizacja ul. Żarskiej wraz z wykonaniem sieci kanalizacji deszczowej i oświetleniem • Modernizacja ul. Środkowej wraz z odwodnieniem • Modernizacja ul. Mieszka I • Budowa dróg w na terenach osiedli mieszkaniowych (inwestycja dotyczy budowy dróg wraz z infrastrukturą ul. Pogodna, Szkolna, Wiśniowa, Długosza, bp. Pluty, Kazimierza Wielkiego, Księcia Wiernego, Leśnej, Starowiejskiej, Tartakowej, Wesołej, Węglowej, Porzeczkowej) • Zakup gruntu i budowa cmentarza komunalnego • Digitalizacja zbiorów bibliotecznych • Budowa nowoczesnego budynku biblioteki z wyposażeniem 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, ŻARL SP. zo.o., ZWiK Sp. z o.o., MPOiRD SP. z o.o.												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Usługi publiczne
Cel strategiczny	4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój
Cel operacyjny	4.3 Eliminowanie zanieczyszczeń do środowiska i edukacja ekologiczna
Opis celu	Konieczne jest podjęcie działań zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych zmierzających do poprawy stanu środowiska i estetyki miasta. Działania podjęte w ramach tego celu wpłyną na wzrost atrakcyjności miasta zarówno w oczach inwestorów, jak i turystów.
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycja dot. usuwania azbestu: przeprowadzenie inwentaryzacji materiałów azbestowych, opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest, poprawa stanu środowiska na terenie miasta • Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, tj. dokumentu strategicznego, który ma przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020 (m.in. redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł

	<p>odnawialnych). Oprócz korzyści w skali makro docelowo PGN ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy poprzez poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie kosztów energii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycja mająca na celu poprawę stanu jakości powietrza tj. działania naprawcze skierowane na ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych: zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizację obiektów budowlanych, podłączenie do sieci ciepłej, wymiana dotychczasowych kotłów węglowych o niskiej sprawności w obiektach użyteczności publicznej, usług i handlu oraz budynkach mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych na kotły zasilane gazem lub ogrzewanie elektryczne, ewentualna wymiana dotychczasowych kotłów węglowych na nowoczesne kotły węglowe (paliwo: węgiel, orzech, groszek) zasilane automatycznie ale tylko na terenach, gdzie nie jest możliwe doprowadzenie gazu czy sieci ciepłowniczej. • Budowa elektrowni fotowoltaicznej (projekt polega na stworzeniu małych instalacji fotowoltaicznych na budynkach oświatowych oraz na budowie elektrowni fotowoltaicznej o mocy 3 MW.) • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego • Budowa ścieżek rowerowych i modernizacja układu komunikacyjnego • Optymalizacja systemu gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling) • Projekty o charakterze miękkim ukierunkowane na edukacja ekologiczną mieszkańców i promocję postaw ekologicznych • Zagospodarowanie terenów zielonych • Poprawa estetyki budynków komunalnych i użyteczności publicznej oraz ich otoczenia 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, ŻARL SP. zo.o., ZWiK Sp. z o.o., MPOiRD SP. z o.o.												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Usługi publiczne
Cel strategiczny	4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój
Cel operacyjny	4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego
Opis celu	Wypracowanie spójnej koncepcji polityki mieszkaniowej mającej na celu np. określenie sposobu rozwiązania problemu zadłużenia lokatorów, określenie warunków sprzedaży mieszkań komunalnych oraz określenie zasad polityki czynszowej budowy mieszkań komunalnych i socjalnych.
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego • Zabezpieczenie wymaganej ilości mieszkań socjalnych • Remont kapitalny budynków komunalnych i socjalnych

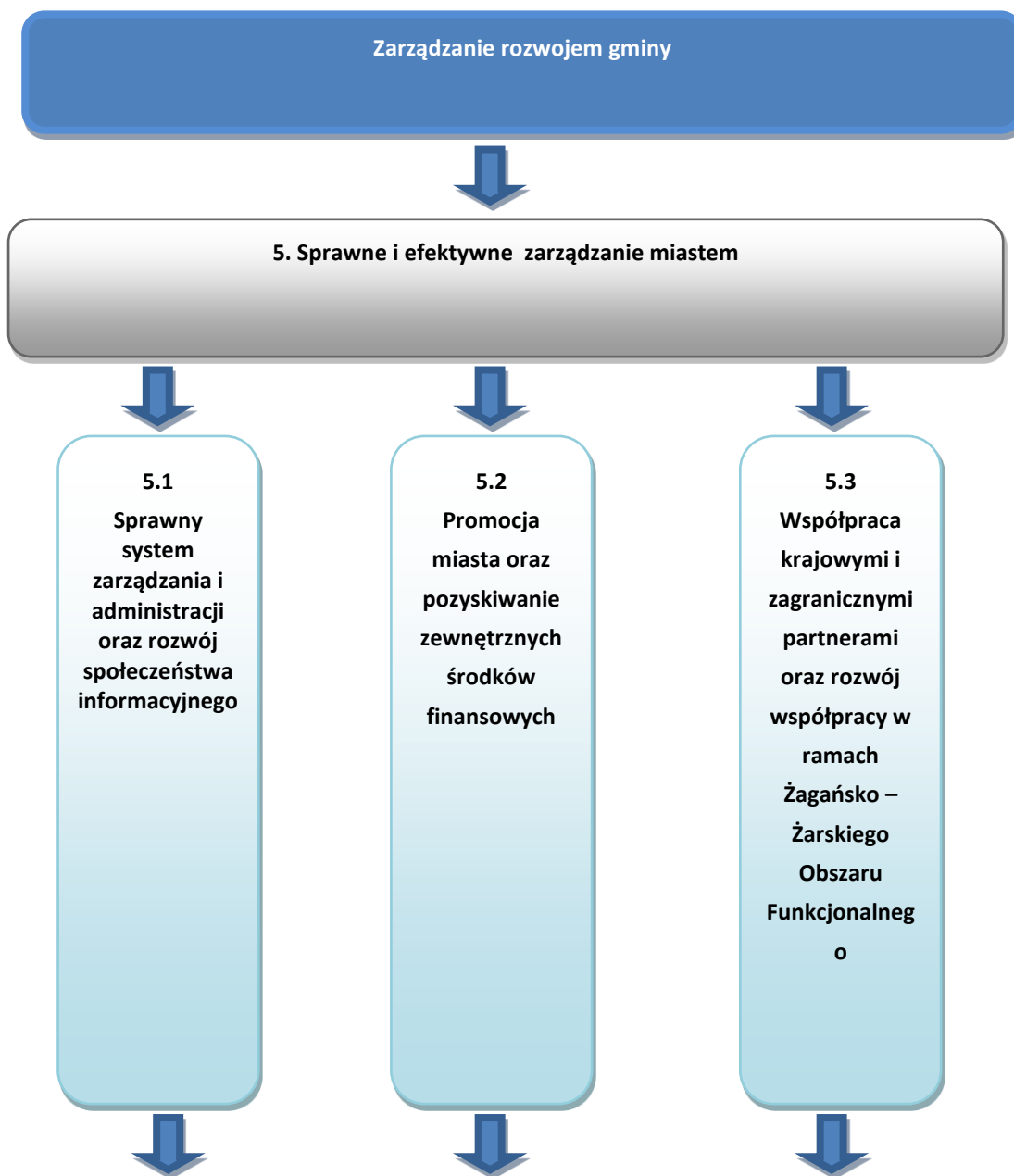
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań, TBS Sp. z o.o.					
Harmonogram i etapy	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE					

5. Zarządzanie rozwojem gminy

Sprawny system zarządzania publicznego determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów urzędu miasta (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów, itp.). To właśnie od jakości pracy administracji (profesjonalnego zarządzania) w dużej mierze zależy tempo rozwoju wspólnoty lokalnej – od stosowanych rozwiązań zarządczych, w tym nowoczesnych, związanych z elektroniczną administracją, kompetencjami pracowników, przejrzystymi kryteriami dystrybucji środków finansowych, budowanym klimatem dla rozwoju społeczno-gospodarczego, od prowadzenia mądrej polityki rozwoju na poziomie strategicznym, od otwartości i umiejętności współpracy, a także wykorzystywania szans, pojawiających się w otoczeniu jednostki, w tym związanych z możliwościami zewnętrznego finansowania działań rozwojowych. Na skuteczność administracji samorządowej szczególną uwagę zwrócono w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Swój wyraz znalazło to w wydzieleniu osobnego celu głównego KSRR pod nazwą „sprawność”, który jest równoważny do takich działań, jak rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości czy rozwój społeczny. Jako działania szczególnie rekomendowane przez KSRR w odniesieniu do funkcjonowania administracji samorządowej zaliczyć należy: tworzenie narzędzi i praktyk do okresowej oceny sprawności struktury organizacyjnej pod kątem realizacji strategicznych celów jednostki, orientacja działań na osiągnięcie rezultatów pod kątem racjonalizacji kosztów funkcjonowania administracji publicznej, usprawnienie procesu podejmowania decyzji publicznych na podstawie analiz i zintegrowanych wskaźników, tworzenie płaszczyzn współpracy na rzecz pokonywania barier rozwojowych oraz szerokie podejście do rozwoju jednostki.

Zgodnie z założeniami nowego paradygmatu polityki regionalnej, podstawą wdrażania polityki rozwoju na każdym poziomie zarządzania państwem, w tym na szczeblu gminnym, winno być partnerstwo i zintegrowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter problemów (wyzwań rozwojowych) przed jakimi stoją samorządy, wymagają bowiem kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii. Potrzebny jest rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, która powinna być ukierunkowana na osiągnięcie określonych rezultatów w różnych dziedzinach funkcjonowania samorządu (współpraca z partnerami prywatnymi, pozarządowymi i innymi jednostkami samorządu terytorialnego). W przypadku Miasta Żagań szczególnie ważne jest sprawne i efektywne współdziałania w ramach Żarsko – Żagańskiego Obszaru Funkcjonalnego. Ponadto, niezwykle istotną kwestią jest też współpraca z

wojskiem (w mieście funkcjonuje Garnizon Żagań) oraz ze względu na charakterystyczne położenie współpracę z partnerami z Niemiec. Wszystkie te zagadnienia znalazły wyraz w ramach niniejszego obszaru strategicznego, którego celem priorytetowym jest wdrożenie sprawnego, efektywnego i partnerskiego systemu zarządzania rozwojem miasta.



ZAGADNIENIA OGÓLNE MOŻLIWE DO REALIZACJI W RAMACH OBSZARU

5.1	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie poziomu reprezentatywności budynku Urzędu Miasta Żagań • Usprawnienie systemu komunikacji pomiędzy władzami miasta a mieszkańcami • Dalsza modernizacja i wyposażenie budynku Urzędu Miasta • Informatyzacja administracji samorządowej oraz rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną
-----	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego • Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego • Wzrost wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw
5.2	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja miasta • Budowa i promocja marki miasta, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych • Realizacja projektów unijnych mających na celu aktywizację ekonomiczno-społeczną gminy
5.3	<ul style="list-style-type: none"> • Poszukiwanie nowych możliwości współpracy w kraju i za granicą w szczególności w Niemczech • Kontynuacja współpracy z Wojskiem Polskim • Kontynuacja współpracy krajowej i zagranicznej miasta Żagań

Obszar	Zarządzanie rozwojem gminy
Cel strategiczny	5. Sprawne i efektywne zarządzanie miastem
Cel operacyjny	5.1 Sprawny system zarządzania i administracji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego
Opis celu	<p>Usprawnienia techniczno-organizacyjne funkcjonowania samorządu polegają na przystosowaniu budynku Urzędu Miasta w Żaganiu oraz innych obiektów administracji publicznej do potrzeb interesantów: czytelny układ pomieszczeń, rozmieszczenie tablic informacyjnych, naprawa schodów, podłóg itp. Poprawa systemu informowania mieszkańców o zamierzeniach i działaniach przeprowadzanych przez władze na rzecz Miasta Żagań. Wyposażenie obiektów administracji publicznej w rozwiązania architektoniczne takie jak podjazdy, windy i inne urządzenia ułatwi poruszanie się po obiektach osobom niepełnosprawnym i starszym z pewnością pomoże w ich usamodzielnieniu się w załatwianiu spraw urzędowych. Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu może zmniejszyć „izolację” gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Ważne jest również podnoszenie świadomości na temat możliwości i korzyści, jakie ICT oferują mieszkańcom i podmiotom gospodarczym. Należy prowadzić działania promujące korzystanie z Internetu w edukacji, życiu codziennym i pracy. Ponadto należy opracować i wdrożyć program szkoleń z zakresu obsługi komputera oraz korzystania z Internetu, przede wszystkim dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Należy przygotować mieszkańców do życia w świecie on-line.</p>
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie poziomu reprezentatywności budynku Urzędu Miasta w Żaganiu • Usprawnienie systemu komunikacji pomiędzy władzami miasta a mieszkańcami • Dalsza modernizacja i doposażenie budynku Urzędu Miasta • Informatyzacja administracji samorządowej oraz rozwój usług publicznych

	<p>świadczonych drogą elektroniczną</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie dostępu do szerokopasmowego Internetu • Podniesienie poziomu świadomości i umiejętności mieszkańców w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) • Poprawa dostępu do Internetu w miejscach publicznych • Dalsza informatyzacja urzędu (e-Urząd) 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Zarządzanie rozwojem gminy												
Cel strategiczny	5. Sprawne i efektywne zarządzanie miastem												
Cel operacyjny	5.2 Promocja miasta oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych												
Opis celu	Podnoszenie poziomu konkurencyjności miasta poprzez działania promocyjne gminy w Internecie oraz w regionalnych mediach, a także przygotowanie i wdrożenie projektów finansowanych przez UE adaptujących Miasto Żagań do zmian. Wspieranie rozwoju gospodarczego miasta. Realizacja zadania może następować poprzez: poszukiwanie nowych kanałów dystrybucji oferty promocyjnej miasta, okresową aktualizację wydawanych materiałów promocyjnych (w tym folderów i map), bieżące aktualizowanie informacji zamieszczanych na oficjalnym miejskim portalu internetowym, zwiększenie intensywności prezentowania oferty miasta na targach, konferencjach i innych imprezach promocyjnych, wspieranie przez władze miasta działań promocyjnych prowadzonych przez różnorodne podmioty działające na terenie miasta.												
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty o charakterze miękkim ukierunkowane na promocję miasta na arenie krajowej i zagranicznej • Budowa i promocja marki miasta, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych • Realizacja projektów unijnych mających na celu aktywizację ekonomiczno-społeczną gminy 												
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań												
Harmonogram i etapy	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2015	2016	2017	2018	2019	2020						
2015	2016	2017	2018	2019	2020								
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE												

Obszar	Zarządzanie rozwojem gminy
---------------	-----------------------------------

Cel strategiczny	5. Sprawne i efektywne zarządzanie miastem					
Cel operacyjny	5.3 Współpraca krajowymi i zagranicznymi partnerami oraz rozwój współpracy w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego					
Opis celu	Poszukiwanie możliwości nawiązywania współpracy z partnerami w kraju i za granicą oraz rozwijanie istniejących kontaktów, w szczególności w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz z Wojskiem Polskim.					
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywny udział różnego rodzaju sieciach współpracy: krajowych i międzynarodowych • Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego - wspólne projekty w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej, w szczególności w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego • Współpraca z Wojskiem Polskim w zakresie promocji miasta na arenie krajowej i zagranicznej 					
Podmioty uczestniczące	Urząd Miasta Żagań					
Harmonogram i etapy	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Źródła finansowania	środki budżet miasta, środki UE					

VI. FINANSOWANIE STRATEGII

Konsultanci przyjęli, iż finansowanie Strategii Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020 przeanalizowano w dwojakim aspekcie tj.: 1) z punktu widzenia pięciu inwestycji ujętych w ramach Kontraktu Lubuskiego oraz 2) z punktu widzenia pozostałych działań inwestycyjnych, które obejmują wszystkie obszary przewidziane w niniejszym dokumencie:

- 1.obszar Gospodarka i przedsiębiorczość,
- 2.obszar Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- 3.obszar Edukacja i kapitał ludzki,
- 4.obszar Usługi publiczne,
- 5.obszar Zarządzanie rozwojem gminy.

Finansowanie inwestycji Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego ujętych w ramach Kontraktu Lubuskiego

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania prac infrastrukturalnych, przedsięwzięć społecznych i gospodarczych zgłoszonych do realizacji w ramach inwestycji Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego ujętych w ramach Kontraktu Lubuskiego wynosi 163 858 000,00 PLN, a w rozbiciu na poszczególne lata kształtuje się następująco:

- 2014 - 500 000,00 PLN,
- 2015 – 26 358 000,00 PLN,

- 2016 – 58 000 000,00 PLN,
- 2017 - 64 000 000,00 PLN,
- 2018 - 10 000 000,00 PLN,
- 2019 - 5 000 000,00 PLN,
- 2020 – 5 000 000 PLN.

Jako opcję finansowania realizacji przedsięwzięć Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego w powyższym przypadku uznano Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 oraz Budżet Gminy Żagań o statusie miejskim i Gminy Żary o statusie miejskim.

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania przedsięwzięć Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego ujętych w ramach Kontraktu Lubuskiego

Lp	Inwestycja	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	RAZEM	BUDŻET JST (Miasto Żagań, Miasto Żar, Gmina Żagań, Gmina Żary)	RPO L2020
1.	Rozwój gospodarczy obszaru żagańsko-żarskiego poprzez utworzenie Specjalnej Żagańsko-Żarskiej Strefy Gospodarczej oraz jej promocję gospodarczą na rynku krajowym i międzynarodowym, jak też poprzez utworzenie Inkubatora Przemysłowo-Technologicznego i realizację działań szkoleniowo-doradczych dla przedsiębiorców i osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą	-	470 000,00	20 000 000,00	30 000 000,00	10 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	70 470 000,00	10 570 000,00	59 900 000,00
2.	Zwiększenie jakości kształcenia poprzez inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i społeczną w Żarach i Żaganiu oraz rozszerzenie oferty edukacyjnej w szkołach	-	700 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	-	-	-	10 700 000,00	1 605 000,00	9 095 000,00
3.	Budowa ścieżki rowerowej łączącej Żary i Żagań oraz budowa ścieżek rowerowych w żagańsko-żarskim obszarze funkcjonalnym	-	18 705 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	-	-	-	58 705 000,00	8 805 750,00	49 899 250,00
4.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w żagańsko-żarskim obszarze funkcjonalnym	-	4 000 000,00	10 000 000,00	20 000 000,00	-	-	-	43 600 000,00	6 540 000,00	37 060 000,00

Finansowanie pozostałych działań inwestycyjnych, które ujęto w następujących obszarach: 1. Gospodarka i przedsiębiorczość, 2. Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego, 3. Edukacja i kapitał ludzki, 4. Usługi publiczne, 5. Zarządzanie rozwojem gminy.

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania prac infrastrukturalnych, przedsięwzięć społecznych i gospodarczych, które ujęto w następujących obszarach: 1. Gospodarka i przedsiębiorczość, 2. Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego, 3. Edukacja i kapitał ludzki, 4. Usługi publiczne, 5. Zarządzanie rozwojem gminy wynosi 120 000 000,00 PLN, a w rozbiciu na poszczególne lata kształtuje się następująco:

- 2014 - 0,00 PLN,
- 2015 – 17 500 000,00 PLN,
- 2016 – 19 500 000,00 PLN,
- 2017 - 26 500 000,00 PLN,
- 2018 - 27 500 000,00 PLN,
- 2019 - 25 500 000,00 PLN,
- 2020 – 25 000 000,00 PLN.

Jako opcję finansowania realizacji przedsięwzięć ujętych w kluczowych obszarach rozwoju miasta Żagań uznano Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 oraz Budżet Gminy Żagań o statusie miejskim. Za korzystną opcję finansowania realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych w latach 2015-2020 uznano również następujące źródła:

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Inne Programy Operacyjne na lata 2014-2020 (aktualnie nie jest znany dokładny zakres dofinansowania przedsięwzięć),
- Środki prywatne (w tym środki organizacji pozarządowych, środki sponsorów, przedsiębiorstw).

Lp	Inwestycja	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	RAZEM	BUDŻET JST (Miasto Żagań, Miasto Żary)	RPO L2020	POWER 2014-2020	INNE PROGRAMY OPERACYJNE 2014-2020	ŚRODKI PRYWATNE
1.	Gospodarka i przedsiębiorczość	-	6 500 000,00	3 500 000,00	3 500 000,00	6 500 000,00	5 000 000,00	3 500 000,00	28 500 000,00	3 675 000,00	17 000 000,00	1 000 000,00	3 825 000,00	3 000 000,00
2.	Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego	-	3 500 000,00	2 000 000,00	12 500 000,00	2 000 000,00	12 500 000,00	3 500 000,00	32 500 000,00	4 500 000,00	21 250 000,00	1 000 000,00	4 250 000,00	1 500 000,00
3.	Edukacja i kapitał ludzki	-	2 000 000,00	3 500 000,00	3 500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	13 000 000,00	1 500 000,00	7 650 000,00	3 000 000,00	850 000,00	-
4.	Usługi publiczne	-	5 000 000,00	10 000 000,00	5 000 000,00	15 000 000,00	5 000 000,00	15 000 000,00	40 000 000,00	6 000 000,00	29 750 000,00	-	4 250 000,00	-
5.	Zarządzanie rozwojem gminy	-	500 000,00	500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	6 000 000,00	750 000,00	2 550 000,00	1 000 000,00	1 700 000,00	-

Analiza możliwości finansowych inwestora

Od początku 2014 r. obowiązują nowe, indywidualne wskaźniki zadłużenia. Uzależnią one możliwość zaciągania długu od indywidualnej sytuacji JST. **Samorząd nie może przyjąć budżetu, w którym relacja kosztów obsługi zadłużenia do dochodów przekroczy wartość obliczoną za pomocą wzoru określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych.** Wartość wskaźnika jest uzależniona przede wszystkim od nadwyżki dochodów nad wydatkami bieżącymi. **Prawidłowość planowanej kwoty długu** – dług jest „prawidłowy” gdy jego wielkość lub kwoty konieczne na obsługę zadłużenia mieszczą się w granicach wyznaczonych przepisami art. 169-171 starej ufp i art. 243- 244 ufp.

Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z 2009 r. art. 243 – 244 ustawy o finansach publicznych z 2009 r. określają, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym relacja łącznej kwoty przeznaczonej na obsługę zadłużenia (suma spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi w danym roku odsetkami, wykupów papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem oraz potencjalne spłaty kwot wynikające z udzielonych poręczeń oraz gwarancji) do dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu. Do łącznej kwoty przypadających w danym roku spłat rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych dodaje się, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, zobowiązania związku współtworzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego, w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wspólnej inwestycji współfinansowanej zaciągniętym przez związek kredytem, pożyczką lub emisją obligacji albo w wysokości proporcjonalnej do udziału jednostki samorządu terytorialnego we wpłatach na rzecz związku. Nie dodaje się zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, na które jednostka udzieliła gwarancji i poręczeń. Ograniczeń kwot, które mogą być przeznaczone na obsługę zadłużenia nie stosuje się do wykupów papierów wartościowych, spłat kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego w ramach programów finansowanych z tych środków – w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż wysokość całkowitych zobowiązań Gminy Żagań o statusie miejskim z tytułu pożyczek, kredytów i potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń w stosunku do przewidywanych dochodów budżetu gminy w latach 2014 – 2028, będzie się kształtować w przedziale 0,00% - 4,54%, patrz poniżej zamieszczony wykres.

Wykres 12 Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych



Źródło: Uchwała nr LIII/153/2013 Rady Miasta Żagań z dnia 27 grudnia 2013 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żagań o statusie miejskim na lata 2013-2024.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy. Jego wielkość w kolejnych latach będzie odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Gminy, a maksymalna wartość wg prognoz nie przekroczy 24,05% dochodów jednostki w zależności od planowanego finansowania inwestycji w kolejnych latach.

Wykres 13 Stosunek zadłużenia na koniec poszczególnych lat do dochodów ogółem



Źródło: Uchwała nr LIII/153/2013 Rady Miasta Żagań z dnia 27 grudnia 2013 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żagań o statusie miejskim na lata 2013-2024.

Jak widać powyżej, planowany wskaźnik zadłużenia zgodnie z prognozą od roku 2015 będzie się wyraźnie zmniejszał, ostatecznie pozostając w bezpiecznych przedziałach i tym samym gwarantując stabilność finansową gminy i planowanej inwestycji. Opierając się na wynikach powyższej analizy można stwierdzić, że podmiot jest w stanie terminowo spłacać swoje zobowiązania i nie występuje zagrożenie utraty płynności finansowej w efekcie podjęcia decyzji o realizacji inwestycji.

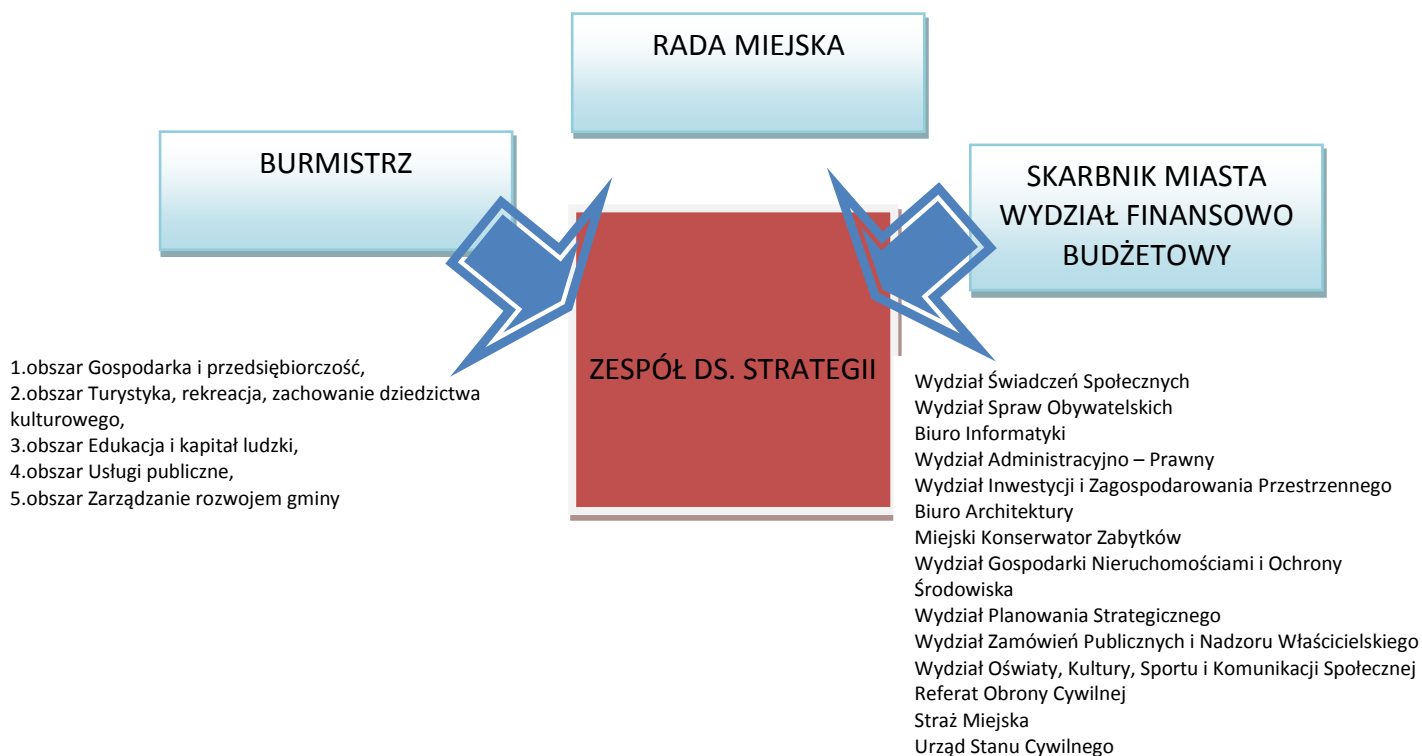
VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU STRATEGII ORAZ ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIAMI: KRAJOWĄ, WOJEWÓDZKĄ I POWIATOWĄ

Strategia rozwoju jest dokumentem zawierającym podstawowe wytyczne dotyczące kierunków rozwoju miasta ujęte w cele strategiczne i operacyjne oraz ogólnie określone kierunki działań. Wdrażanie Strategii jest procesem ciągłym. Obejmować będzie przyjęcie wszystkich założonych projektów, weryfikację istniejących i opracowanie brakujących programów realizacyjnych. Określone zadania zorganizuje i wykona jednostka organizacyjna (Wydział Urzędu Miasta - Wydział Planowania Strategicznego (WPS)). Jeżeli wykonanie zadania wymaga współdziałania kilku jednostek organizacyjnych, to Burmistrz wyznaczy spośród nich koordynatora. Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy jednej lub kilku jednostek organizacyjnych z podmiotami zewnętrznymi z wykorzystaniem źródeł finansowych zewnętrznych, mogą być realizowane przez inny podmiot pod nadzorem wskazanego wydziału. W drodze szczegółowych ustaleń, niezbędne będzie określenie dla każdego zadania terminu wykonania, źródeł finansowania. Hierarchizacji priorytetów czyli podejmowanie decyzji o ich finansowym udziale w ogólnej wielkości środków dostępnych na rozwój, służyć będzie obserwacja zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, badania koniunktury gospodarczej oraz monitoring wdrażania Strategii. W celu prowadzenia sprawnego monitoringu proponuje się powołanie specjalnego Zespołu ds. strategii. Będzie on odpowiedzialny za realizację celów założonych w obszarach:

1. Gospodarka i przedsiębiorczość,
2. Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego,
3. Edukacja i kapitał ludzki,
4. Usługi publiczne,
5. Zarządzanie rozwojem gminy.

W skład Zespołu wejdą: Burmistrz wraz z przedstawicielami poszczególnych Komisji, oraz przedstawiciele Wydziałów urzędu. Weryfikacja stopnia zaawansowania procesu wdrożenia strategii dokonywana będzie w okresach jednorocznych. Co roku Zespół ds. strategii będzie pracować nad aktualizacją zapisów strategii. Oceniany będzie postęp prac nad realizacją Strategii, a następnie wskazane będą kolejne priorytetowe zadania do realizacji w roku następnym. Przy wyborze zadań do realizacji będą brane pod uwagę zmieniające uwarunkowania zarówno zewnętrzne (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania środków finansowych), jak i wewnętrzne, wpływające na rozwój miasta. Wszelkie proponowane zmiany uchwalane będą przez Radę Miejską. Poniższy schemat przedstawia proponowany monitoring Strategii w założonych obszarach rozwoju.

Rysunek 3 Proponowany monitoring Strategii w założonych obszarach rozwoju



Źródło: Opracowanie własne

System monitoringu obejmuje zestaw wskaźników pozwalających na śledzenie tempa wdrożenia zapisów strategii. Poniżej przedstawiono proponowane dla każdego obszaru strategicznego wskaźniki monitoringu.

Obszar	Gospodarka i przedsiębiorczość	
Cel strategiczny	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego	
Cel operacyjny	1.1 Tworzenie warunków technicznych dla rozwoju gospodarczego 1.2 Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców 1.3 Opracowanie procedur organizacyjno-prawnych warunkujących rozwój przedsiębiorczości	
Rodzaj wskaźnika	• liczba nowopowstałych przedsiębiorstw	szt.
	• liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	szt.
	• liczba nowych miejsc pracy	szt.
	• udział jednostek gospodarczych sektora prywatnego w stosunku do ogółu	%
	• udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących	%
	• udział jednostek usługowych w liczbie jednostek ogółem	%

• udział pracujących w usługach w ogólnej liczbie pracujących	%
• liczba lokalnych organizacji przedsiębiorców	szt.
• liczba opracowanych ofert inwestycyjnych	szt.
• liczba wysłanych ofert inwestycyjnych do konkretnych firm z kraju i z zagranicy	szt.
• liczba konkursów promujących lokalną przedsiębiorczość	szt.
• liczba szkoleń dla zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej	szt.
• liczba udziałów w targach wraz z reprezentacją lokalnych przedsiębiorców oraz profesjonalną ofertą promocyjną miasta	szt.
• powierzchnia terenów uzbrojonych i przygotowanych pod inwestycje	ha
• liczba ulg podatkowych dla nowo powstających podmiotów gospodarczych oraz przedsiębiorstw, które zwiększają zatrudnienie na lokalnym rynku pracy	szt.
• liczba różnych form pomocy przy uzyskiwaniu środków finansowych na prowadzenie działalności	szt.

Obszar Turystyka, rekreacja, zachowanie dziedzictwa kulturowego

Cel strategiczny	Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta	
Cel operacyjny	2.1 Rewitalizacja i zachowanie obiektów i terenów kulturowych i zabytkowych 2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej 2.3 Kompleksowa promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych miasta 2.4 Wspieranie instytucji kultury i działań artystycznych mieszkańców	
Rodzaj wskaźnika	• liczba nowo powstałych szlaków turystycznych	szt.
	• liczba odnowionych szlaków turystycznych	szt.
	• długość nowopowstałych szlaków turystycznych	km
	• długość odnowionych szlaków turystycznych	km
	• liczba oznakowanych szlaków oraz atrakcji turystycznych	szt.
	• liczba powstałych kompleksów turystyczno-kulturalnych oraz rekreacyjnych w pobliżu miejsc i obiektów atrakcyjnych turystycznie	szt.
	• powierzchnia powstałych kompleksów turystyczno-kulturalnych oraz rekreacyjnych w pobliżu miejsc i obiektów atrakcyjnych turystycznie	m ²
	• liczba powstałych mini terenów rekreacyjno-sportowych	szt.
	• powierzchnia powstałych mini terenów rekreacyjno-sportowych	m ²
	• liczba powstałych placów zabaw	szt.
	• powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele turystyczne i kulturalne	m ²
	• powierzchnia zagospodarowanego nabrzeża rzeki Bóbr	ha
	• liczba nowo powstałych ścieżek rowerowych	szt.
• liczba zmodernizowanych ścieżek rowerowych	szt.	

• długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
• długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km
• liczba wybudowanych parkingów dla rowerów	szt.
• powierzchnia wybudowanych parkingów dla rowerów	m ²
• liczba zmodernizowanych parkingów dla rowerów	szt.
• powierzchnia zmodernizowanych parkingów dla rowerów	m ²
• liczba wybudowanych wielofunkcyjnych boisk sportowych	szt.
• liczba zmodernizowanych wielofunkcyjnych boisk sportowych	szt.
• powierzchnia wybudowanych wielofunkcyjnych boisk sportowych	m ²
• powierzchnia zmodernizowanych wielofunkcyjnych boisk sportowych	m ²
• nakłady na modernizację basenu w Żaganiu	zł
• powierzchnia zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych	m ²
• liczba zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych	szt.
• liczba nowo powstałych obiektów rekreacyjno-sportowych	szt.
• liczba wybudowanych przystani na rzece Bóbr	szt.
• liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	osoba
• liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów sportowo-rekreacyjnych	etat
• liczba kampanii promujących walory turystyczne miasta	szt.
• liczba wyznaczonych terenów aktywności turystycznej w planach zagospodarowania przestrzennego	szt.
• powierzchnia wyznaczonych terenów aktywności turystycznej w planach zagospodarowania przestrzennego	m ²
• liczba przygotowanych publikacji, folderów, ulotek itp. promujących walory turystyczne miasta,	szt.
• liczba udziałów w targach i wystawach promujących walory turystyczne miasta,	szt.
• liczba nowych lub zmodernizowanych lokalnych punktów informacji turystycznej	szt.
• liczba nowych stron internetowych poświęconych tematyce turystycznej	szt.
• liczba wypromowanych lokalnych produktów – marki kojarzonej z miastem	szt.
• liczba osób korzystających z informacji turystycznej	osoba
• liczba nowo powstałych hoteli, moteli, pensjonatów	szt.
• liczba miejsc noclegowych w hotelach, motelach, pensjonatach	szt.
• liczba nowo powstałych punktów gastronomicznych	szt.
• dochody budżetu miasta z turystyki na 1 mieszkańca	zł
• liczba turystów zagranicznych odwiedzających miasto w skali roku	osoba
• liczba turystów krajowych odwiedzających miasto w skali roku	osoba

	• liczba stałych miejsc pracy w obszarze turystyki	etat
	• liczba sezonowych miejsc pracy w obszarze turystyki	etat
	• liczba imprez skierowanych bezpośrednio do turystów	szt.
	• kubatura obiektów zabytkowych poddanych procesom: konserwacji, renowacji, modernizacji, adaptacji	m ²
	• liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów historycznych	szt.
	• powierzchnia odrestaurowanych i odremontowanych obiektów historycznych	m ²
	• liczba zainstalowanych systemów zabezpieczeń przed pożarem i kradzieżą w obiektach zabytkowych	szt.
	• liczba odrestaurowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.
	• powierzchnia odrestaurowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m ²
	• liczba zmodernizowanych bibliotek	szt.
	• powierzchnia zmodernizowanych bibliotek	m ²
	• liczba obiektów zabytkowych zaadaptowanych na cele kulturalne i turystyczne	
	• powierzchnia obiektów zabytkowych zaadaptowanych na cele kulturalne i turystyczne	m ²
	• liczba zmodernizowanych domów kultury	szt.
	• powierzchnia zmodernizowanych domów kultury	m ²
	• liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń kulturalnych (wystaw, spektakli, itp.) w domach kultury	szt.
	• liczba osób korzystających ze zmodernizowanych domów kultury	osoba
	• nakłady na doposażenie funkcjonujących na terenie miasta domów kultury np. w materiały edukacyjne, komputery, urządzenia sportowe	zł

Obszar Edukacja i kapitał ludzki

Cel strategiczny	Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	
Cel operacyjny	3.1 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych 3.2 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców miasta 3.3 Stworzenie efektywnego systemu edukacji spójnego z potrzebami lokalnego rynku pracy 3.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	
Rodzaj wskaźnika	• liczba nowo powstałych sal gimnastycznych	szt.
	• liczba zmodernizowanych sal gimnastycznych	szt.
	• liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placów zabaw	szt.
	• liczba zmodernizowanych przedszkoli	szt.
	• liczba zmodernizowanych szkół	szt.
	• wydatki na budowę sal gimnastycznych na 1 mieszkańca	szt.
	• wydatki na modernizację sal gimnastycznych na 1 mieszkańca	zł
	• wydatki na rozbudowę i modernizację placów zabaw na 1	zł

	mieszkańca	
	• wydatki na modernizację przedszkoli na 1 mieszkańca	zł
	• wydatki na modernizację szkół na 1 mieszkańca	zł
	• powierzchnia wybudowanych sal gimnastycznych	m ²
	• powierzchnia zmodernizowanych sal gimnastycznych	m ²
	• powierzchnia rozbudowanych i zmodernizowanych placów zabaw	m ²
	• powierzchnia zmodernizowanych przedszkoli	m ²
	• powierzchnia zmodernizowanych szkół	m ²
	• wydatki na dostosowanie przedszkoli i szkół do potrzeb uczniów niepełnosprawnych	zł
	• liczba programów zajęć wyrównawczych	szt.
	• liczba uczniów uczestniczących w zajęciach wyrównawczych	osoba
	• nakłady na realizację zajęć wyrównawczych	zł
	• liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych	szt.
	• liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych	osoba
	• nakłady na realizację zajęć pozalekcyjnych	zł
	• liczba godzin nauki języków obcych w ciągu tygodnia	szt.
	• liczba języków obcych na 1 ucznia	szt.
	• liczba szkół prowadzących współpracę międzynarodową	szt.
	• liczba uczniów biorących udział w międzynarodowej wymianie młodzieży	osoba
	• liczba szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe nauczycieli	szt.
	• liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach/kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe	osoba
	• liczba nowoczesnych pomocy dydaktycznych	szt.
	• liczba programów podnoszących kwalifikacje zawodowe osób dorosłych	szt.
	• liczba osób w wieku pozaszkolnym uczestniczących w kursach/szkoleniach	osoba
	• nakłady na kursy/szkolenia osób dorosłych	zł
	• nakłady na utworzenie i funkcjonowanie „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”	zł

Obszar	Usługi publiczne	
Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój	
Cel operacyjny	4.1 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym 4.2 Rozwój infrastruktury technicznej 4.3 Eliminowanie zanieczyszczeń do środowiska miasta i edukacja ekologiczna 4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego	
Rodzaj wskaźnika	• wydatki na zmodernizowane drogi gminne na 1 mieszkańca	zł
	• liczba zmodernizowanych dróg gminnych	szt.
	• długość zmodernizowanych dróg gminnych	km

• liczba zmodernizowanych dróg powiatowych	szt.
• długość zmodernizowanych dróg powiatowych	km
• liczba zmodernizowanych dróg wojewódzkich	szt.
• długość zmodernizowanych dróg wojewódzkich	km
• długość dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej	km
• długość wybudowanych chodników	km
• długość zmodernizowanych chodników	km
• długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
• długość zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
• długość wybudowanych utwardzonych poboczy	km
• długość zmodernizowanych utwardzonych poboczy	km
• liczba zmodernizowanych obiektów mostowych / wiaduktów / estakad / tuneli	szt.
• liczba wybudowanych obiektów mostowych / wiaduktów / estakad / tuneli	szt.
• liczba wybudowanych przejść dla pieszych	szt.
• liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych	szt.
• liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	szt.
• liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych	szt.
• liczba wybudowanych skrzyżowań	szt.
• liczba zmodernizowanych skrzyżowań	szt.
• liczba wybudowanych sygnalizacji świetlnych	szt.
• liczba zmodernizowanych sygnalizacji świetlnych	szt.
• liczba nowo powstałych parkingów	szt.
• liczba zmodernizowanych parkingów	szt.
• liczba nowo powstałych miejsc postojowych	szt.
• liczba zmodernizowanych miejsc postojowych	szt.
• wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem na 1 mieszkańca zł	zł
• wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych ogółem	%
• długość wybudowanych elementów zapobiegających powodziom	km
• długość zmodernizowanych elementów zapobiegających powodziom	km
• powierzchnia terenu zabezpieczona przed powodzią	ha
• liczba miejscowości zabezpieczonych przed powodzią	szt.
• liczba uregulowanych rzek i potoków	szt.
• ilość wytwarzanych odpadów komunalno-bytowych na mieszkańca	m ³ /rok
• udział odpadów komunalnych wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku	%
• ilość przetworzonych odpadów	t/rok
• liczba zmodernizowanych składowisk odpadów	szt.
• ilości odpadów poddawanych recyklingowi	t/rok
• ilości odpadów poddawanych segregacji	t/rok
• ilość odpadów poddawanych składowaniu w kompostowni	t/rok

• przepustowość zakładów utylizacji odpadów	mg/doba
• przepustowość zmodernizowanego składowiska odpadów mg/doba	mg/doba
• liczba czynnych przyłączy sieci wodociągowych	szt.
• zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca	dam ³ /rok
• udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w gminie w stosunku do ludności ogółem	%
• liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	szt.
• ogólna długość sieci wodociągowej	km
• długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
• długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km
• liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	km
• liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody	szt.
• liczba czynnych przyłączy sieci kanalizacyjnej	szt.
• długość sieci kanalizacyjnej	km
• długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km
• długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km
• liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.
• udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie w stosunku do ludności ogółem	%
• liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	szt.
• liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.
• liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków	szt.
• ilość oczyszczonych ścieków	m ³ /doba
• liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków	szt.
• długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
• długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
• liczba zmodernizowanych przyłączy (przykanalików) kanalizacji deszczowej	szt.
• wydatki na rewitalizację rynku w Żaganiu	zł
• wydatki na oprawę estetyki budynków komunalnych	zł
• liczba zmodernizowanych budynków komunalnych	szt.
• wydatki na poprawę estetyki budynków użyteczności publicznej	zł
• liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej	szt.
• wydatki na sprzątnięcie miejsc publicznych	zł
• wydatki na utrzymanie terenów zielonych	zł
• liczba wyznaczonych miejsc do wyprowadzania psów	szt.
• liczba uczestników konkursu na najładniejszą posesję	osoba
• liczba linii autobusowych	szt.
• liczba mieszkańców obsługiwanych przez transport zbiorowy	osoba

• liczba wybudowanych przystanków komunikacji zbiorowej	szt.
• liczba zmodernizowanych przystanków komunikacji zbiorowej	szt.
• liczba wybudowanych zatok autobusowych	szt.
• liczba zmodernizowanych zatok autobusowych	szt.
• liczba zakupionych nowych środków transportu komunikacji zbiorowej	szt.
• tabor kolejowy dla połączeń regionalnych	szt.
• pojemność nowego taboru komunikacji zbiorowej	miejsca
• program polityki mieszkaniowej	szt.
• wydatki na utrzymanie budynków socjalnych i komunalnych	zł
• liczba mieszkań socjalnych	szt.
• liczba mieszkań komunalnych	szt.
• liczba gospodarstw domowych korzystających z mieszkań socjalnych	szt.
• liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych	osoba
• liczba gospodarstw domowych korzystających z mieszkań komunalnych	szt.
• liczba osób korzystających z mieszkań komunalnych	szt.
• liczba przestępstw ogółem w skali roku	szt.
• liczba przestępstw pospolitych (kradzieże, włamania) w skali roku	szt.
• liczba zjawisk patologii społecznej w skali roku	szt.
• liczba systemów monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych	szt.
• liczba zakupionych urządzeń monitoringu bezpieczeństwa	szt.
• liczba nowych lamp oświetlenia ulicznego	szt.
• liczba zmodernizowanych lamp oświetlenia ulicznego	szt.
• liczba energooszczędnych lamp oświetlenia ulicznego	szt.
• liczba funkcjonariuszy policji na 1000 mieszkańców	osoba
• liczba funkcjonariuszy straży miejskiej na 1000 mieszkańców	osoba
• liczba programów z zakresu promocji bezpieczeństwa mieszkańców	szt.
• liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	szt.
• liczba zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	szt.
• liczba zmodernizowanych urządzeń sterowania ruchem drogowym	szt.
• liczba wypadków drogowych	szt.
• liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
• liczba sytuacji kryzysowych	szt.
• liczba lokalnych podtopień i powodzi	szt.
• nakłady na remont i modernizację placówek ochrony zdrowia	zł
• liczba wyremontowanych i zmodernizowanych placówek ochrony	szt.
• powierzchnia wyremontowanych i zmodernizowanych	m ²

	placówek ochrony	
	• liczba programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia	szt.
	• wydatki na ochronę zdrowia ogółem na 1 mieszkańca	zł
	• liczba mieszkańców na 1 lekarza specjalistę	osoba
	• liczba specjalistycznych usług medycznych	szt.
	• nakłady na dofinansowanie usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych	zł
	• liczba zakupionego specjalistycznego sprzętu dla służb bezpieczeństwa publicznego	szt.
	• nakłady na funkcjonowanie służb bezpieczeństwa publicznego	zł
	• liczba narzędzi analizowania i prognozowania zagrożeń	szt.
	• liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe funkcjonariuszy służb mundurowych i pracowników służb miejskich	szt.

Obszar Zarządzanie rozwojem gminy

Cel strategiczny	Sprawne i efektywne zarządzanie miastem	
Cel operacyjny	5.1 Sprawny system zarządzania i administracji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego 5.2 Promocja miasta oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych 5.3 Współpraca krajowymi i zagranicznymi partnerami oraz rozwój współpracy w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego	
Rodzaj wskaźnika	• udział mieszkańców w wyborach	%
	• udział mieszkańców w organizacjach pozarządowych	%
	• udział mieszkańców gminy w rozwiązywanie problemów społecznych	%
	• udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	%
	• liczba programów aktywizujących mieszkańców	szt.
	• odsetek gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowego Internetu	%
	• odsetek podmiotów gospodarczych z dostępem do szerokopasmowego Internetu	%
	• odsetek szkół podłączonych do Internetu szerokopasmowego	%
	• odsetek urzędów podłączonych do Internetu szerokopasmowego	%
	• liczba inicjatyw (działań) promujących korzystanie z Internetu	szt.
	• liczba opracowanych i wdrożonych programów szkoleń z zakresu obsługi komputera oraz korzystania z Internetu	szt.
	• liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu obsługi komputera oraz korzystania z Internetu	osoba
	• liczba punktów dostępu do Internetu w miejscach publicznych	szt.
	• liczba osób korzystających z Internetu w miejscach publicznych	osoba
	• nakłady na rozbudowę i modernizację infrastruktury informatycznej urzędów	zł
	• liczba systemów informatycznych ułatwiających załatwianie	szt.

spraw administracyjnych w urzędach	
• liczba usług administracji publicznej dostępnych on-line	szt.
• liczba przeszkolonych nauczycieli w zakresie ICT	osoba
• liczba wdrożonych w szkołach nowoczesnych rozwiązań technicznych tj. sieci radiowe, urządzenia multimedialne,	szt.
• liczba elektronicznych materiałów i środowisk uczenia się w szkołach	szt.
• liczba obwodów głosowania	szt.
• liczba tablic informacyjnych w urzędach	szt.
• liczba podjazdów, wind i innych urządzeń ułatwiających przemieszczanie się w urzędach administracji publicznej	szt.
• liczba opracowanych i wdrożonych programów promocji gminy	szt.
• liczba wydanych nowych materiałów promocyjnych (broszury, plakaty itp.)	szt.
• liczba zaktualizowanych materiałów promocyjnych (broszury, plakaty itp.)	szt.
• udział w targach, konferencjach itp. promujących gminę	szt.
• wydatki na promocję gminy na 1 mieszkańca	zł
• liczba sołectw prowadzących współpracę zagraniczną z innymi podmiotami	szt.
• liczba sołectw prowadzących współpracę krajową z innymi podmiotami	szt.
• liczba partnerów z którymi gmina prowadzi współpracę krajową	szt.
• liczba partnerów z którymi gmina prowadzi współpracę zagraniczną	szt.

Planowanie strategiczne wymaga stałego monitorowania realizacji zamierzonych osiągnięć oraz porównywania ich z założonym planem. Aby „Strategii Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020” przyniosła zaplanowane efekty musi być systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wczesne wykrycie ewentualnych nieprawidłowości, które mogą wystąpić przy realizacji założonych celów. Dzięki monitoringowi możliwe również będzie określenie stopnia wdrożenia strategii, czy w przewidzianym przedziale czasowym zostały zrealizowane zaplanowane działania. Z uwagi na długi okres, który przyjmuje się w procesie planowania strategicznego (w tym przypadku lata 2014 – 2020) ważne jest, aby poprzez proces monitoringu i aktualizacji dokument pozostawał „żywy” oraz adekwatny do potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, także w zmieniających się warunkach otoczenia.

Podsumowując, należy przytoczyć motywy, dla których Miasto Żagań powinna przygotować własną strategię rozwoju. Po pierwsze, konieczne było zidentyfikowanie najważniejszych problemów i określenie wspólnej wizji jej rozwoju w perspektywie najbliższych ośmiu lat, aby jak najefektywniej wykorzystać zasoby budżetowe do przyspieszenia rozwoju. Po drugie, niezbędne jest osiągnięcie porozumienia i nawiązanie współpracy między różnymi środowiskami co do konieczności rozwiązania kluczowych problemów miasta oraz określenia niezbędnych metod i środków. Po trzecie, strategia

jest ważnym instrumentem podnoszącym sprawność zarządzania publicznego. Jednocześnie może stanowić swego rodzaju biznesplan w momencie ubiegania się o pozabudżetowe środki finansowe.

Zgodność Strategii Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020 ze strategiami: krajową, wojewódzką i powiatową.

Konieczność zapewnienia zgodności Strategii Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020 ze strategiami wyższego rzędu była jedną z podstawowych przesłanek podjęcia trudu opracowania niniejszego dokumentu. Jako plan wieloletniego rozwoju miasta, będącego integralną częścią regionu i kraju, nie może on odstawać od założeń przyjętych w strategiach: krajowej, regionalnej i powiatowej lub pozostawać w sprzeczności z ich zapisami. Dlatego też istotne jest wykazanie, że cele strategiczne w Żaganiu wpisują się w odpowiednie cele strategiczne kraju, województwa i powiatu, przyczyniając się tym samym – przy zachowaniu odpowiedniej skali- do ich realizacji. Poniżej zamieszczone tabele przedstawiają obszary wzajemnych realizacji Strategii Żagania z poszczególnymi dokumentami.

Strategia Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020		Strategia Rozwoju Kraju 2020										
		Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo			Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka					Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna		
		Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem	Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki	Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu	Cel III.1. Integracja społeczna
CEL I Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego	1.1 Tworzenie warunków technicznych dla rozwoju gospodarczego											
	1.2 Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców											
	1.3 Opracowanie procedur organizacyjno-prawnych warunkujących rozwój przedsiębiorczości											
CEL II Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta	2.1 Rewitalizacja, zachowanie obiektów i terenów kulturowych oraz zabytkowych											
	2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej											
	2.3 Kompleksowa promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych miasta											
	2.4 Wspieranie instytucji kultury i działań artystycznych mieszkańców											
CEL III Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	3.1 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych											
	3.2 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców miasta											
	3.3 Stworzenie efektywnego systemu edukacji spójnego z potrzebami lokalnego rynku pracy											
	3.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży											
CEL IV Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój	4.1 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym											
	4.2 Rozwój infrastruktury technicznej											
	4.3 Poprawa estetyki miasta i edukacja ekologiczna											
	4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego											
CEL V Sprawne i efektywne zarządzanie miastem	5.1 Sprawny system zarządzania i administracji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego											
	5.2 Promocja miasta oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych											
	5.3 Współpraca krajowymi i zagranicznymi partnerami oraz rozwój współpracy w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego											

Strategia Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020		Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020																							
		Cel strategiczny I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna					Cel strategiczny II. Wysoka dostępność transportowa i			Cel strategiczny III. Społeczna i terytorialna spójność regionu			Cel strategiczny IV. Region efektywnie zarządzany												
		Cel 1.1 Rozwój sektora B+R oraz usprawnienie mechanizmów transferu innowacji	Cel 1.2 Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej	Cel 1.3 Podniesienie jakości kształcenia i dostosowanie go do potrzeb regionalnego rynku pracy	Cel 1.4 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich	Cel 1.5 Rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich	Cel 1.6 Udoskonalenie oraz rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska	Cel 1.7 Rozwój potencjału turystycznego województwa	Cel 1.8 Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Cel 2.1 Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury komunikacyjnej	Cel 2.2 Usprawnienie systemu transportu publicznego	Cel 2.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego	Cel 3.1 Wzrost dostępności i atrakcyjności kształcenia w placówkach edukacyjnych	Cel 3.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna	Cel 3.3 Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej	Cel 3.4 Promocja włączenia zawodowego i społecznego	Cel 3.5 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	Cel 3.6 Wsparcie budowy oraz modernizacji systemów i infrastruktury zapobiegania zagrożeniom	Cel 4.1 Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie	Cel 4.2 Wzmocnienie współpracy transregionalnej i międzyregionalnej	Cel 4.3 Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej	Cel 4.4 Wzmocnienie integralności systemów zarządzania strategicznego i planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym	Cel 4.5 Podwyższenie sprawności działania administracji samorządowej i instytucji regionalnych		
CEL I Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego	1.1 Tworzenie warunków technicznych dla rozwoju gospodarczego																								
	1.2 Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców																								
	1.3 Opracowanie procedur organizacyjno-prawnych warunkujących rozwój przedsiębiorczości																								
CEL II Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta	2.1 Rewitalizacja, zachowanie obiektów i terenów kulturowych oraz zabytkowych																								
	2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej																								
	2.3 Kompleksowa promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych miasta																								
	2.4 Wspieranie instytucji kultury i działań artystycznych mieszkańców																								
CEL III Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	3.1 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych																								
	3.2 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców miasta																								
	3.3 Stworzenie efektywnego systemu edukacji spójnego z potrzebami lokalnego rynku pracy																								
	3.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży																								
CEL IV Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój	4.1 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym																								
	4.2 Rozwój infrastruktury technicznej																								
	4.3 Poprawa estetyki miasta i edukacja ekologiczna																								
	4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego																								
CEL V Sprawne i efektywne zarządzanie miastem	5.1 Sprawny system zarządzania i administracji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego																								
	5.2 Promocja miasta oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych																								
	5.3 Współpraca krajowymi i zagranicznymi partnerami oraz rozwój współpracy w ramach Żagańsko – Zarskiego Obszaru Funkcjonalnego																								

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego na lata 2015-2023										
Strategia Rozwoju Miasta Żagań na lata 2015-2020	Zwiększenie konkurencyjności powiatu żagańskiego			Poprawa jakości życia mieszkańców				Rozwój infrastruktury powiatu żagańskiego		
	1.1. Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców powiatu	1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na terenie powiatu	2.1. Rozwój bezpieczeństwa społecznego, zdrowotnego i publicznego	2.2. Podniesienie poziomu edukacji i kształcenia ustawicznego	2.3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych	2.4. Rozwój administracji publicznej i społeczeństwa obywatelskiego	3.1. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej	3.2. Wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej	3.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
CEL I Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie klimatu dla wzrostu gospodarczego	1.1 Tworzenie warunków technicznych dla rozwoju gospodarczego									
	1.2 Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców									
	1.3 Opracowanie procedur organizacyjno-prawnych warunkujących rozwój przedsiębiorczości									
CEL II Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego miasta	2.1 Rewitalizacja, zachowanie obiektów i terenów kulturowych oraz zabytkowych									
	2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej									
	2.3 Kompleksowa promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych miasta									
	2.4 Wspieranie instytucji kultury i działań artystycznych mieszkańców									
CEL III Tworzenie warunków aktywnego rozwoju młodzieży i dorosłych oraz budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	3.1 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych									
	3.2 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców miasta									
	3.3 Stworzenie efektywnego systemu edukacji spójnego z potrzebami lokalnego rynku pracy									
	3.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży									
CEL IV Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, walka z bezrobociem i zrównoważony rozwój	4.1 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym									
	4.2 Rozwój infrastruktury technicznej									
	4.3 Poprawa estetyki miasta i edukacja ekologiczna									
	4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego									
CEL V Sprawne i efektywne zarządzanie miastem	5.1 Sprawny system zarządzania i administracji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego									
	5.2 Promocja miasta oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych									
	5.3 Współpraca krajowymi i zagranicznymi partnerami oraz rozwój współpracy w ramach Żagańsko – Żarskiego Obszaru Funkcjonalnego									

Załącznik – ŻAGAŃ W OCZACH MIESZKAŃCÓW – Wyniki ankiety społecznej

1. Wzór ankiety dystrybuowany wśród mieszkańców

Kwestionariusz ankiety

Strategia rozwoju miasta czy gminy winna być dokumentem wynikającym z potrzeb społeczności lokalnej, nie może, więc powstać jedynie w oparciu o dokumenty i przemyślenia urzędników lub zewnętrznych ekspertów. Dlatego też, konieczne jest poznanie Państwa opinii – opinii mieszkańców w tym zakresie. W imieniu Zespołu Strategicznego oraz Burmistrza Miasta Żagań, zwracamy się z prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Informujemy jednocześnie, iż ankieta jest anonimowa i posłuży tylko dla celów opracowania wspomnianej strategii.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety i poświęcony czas!

1. Jak długo Pani/Pan mieszka w mieście Żagań? (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
<input type="checkbox"/>	do 1 roku
<input type="checkbox"/>	1-3 lata
<input type="checkbox"/>	3-5 lat
<input type="checkbox"/>	5-10 lat
<input type="checkbox"/>	powyżej 10 lat

2. Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z życia w mieście Żaganiu? (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
<input type="checkbox"/>	tak, dlatego nie planuję przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania
<input type="checkbox"/>	tak, ale warunki życia i perspektywy rozwoju zawodowego zmuszą mnie do zmiany miejsca zamieszkania w najbliższym czasie
<input type="checkbox"/>	nie, w najbliższym czasie planuję się przeprowadzić
<input type="checkbox"/>	nie, ale nie mam możliwości zmiany miejsca zamieszkania
<input type="checkbox"/>	trudno powiedzieć

3. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia w Żaganiu? (proszę wpisać „x” w odniesieniu do poszczególnych kategorii)					
Warunki życia w gminie:	<i>bardzo dobre</i>	<i>dobre</i>	<i>dostateczne</i>	<i>złe</i>	<i>nie mam zdania</i>
lokalny rynek pracy					
pomoc społeczna					
opieka zdrowotna					
bezpieczeństwo mieszkańców					
edukacja przedszkolna					
szkolnictwo podstawowe					

szkolnictwo gimnazjalne					
dostępność do kultury i rozrywki					
dostępność do sportu i rekreacji					
stan dróg					
komunikacja publiczna					
stan środowiska przyrodniczego					
dostęp do Internetu					
dostępność handlu i usług					
inne, jakie?.....					

4. Jakie problemy społeczne zdaniem Pani/Pana należy rozwiązać w mieście Żagań? Proszę wskazać maksymalnie trzy.

(proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)

<input type="checkbox"/>	przestępczość
<input type="checkbox"/>	bezrobocie
<input type="checkbox"/>	ubóstwo
<input type="checkbox"/>	alkoholizm
<input type="checkbox"/>	przemoc w rodzinie
<input type="checkbox"/>	narkomanię
<input type="checkbox"/>	niezaradność życiową
<input type="checkbox"/>	wykluczenie społeczne
<input type="checkbox"/>	małą aktywność środowisk lokalnych
<input type="checkbox"/>	emigracja ludzi młodych i dobrze wykształconych
<input type="checkbox"/>	inne, jaki? ...

5. Które zdaniem Pani/Pana działania powinny być realizowane przede wszystkim w mieście Żaganiu?

(proszę używając skali od 1 do 5 ocenić, wpisać w lewej kolumnie, na ile są one ważne i służą rozwojowi miasta)

1-----2-----3-----4-----5

mało ważne

bardzo ważne

<input type="checkbox"/>	remonty i budowa dróg
<input type="checkbox"/>	poprawa infrastruktury drogowej (parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki)
<input type="checkbox"/>	nakłady inwestycyjne na rozwój szkół
<input type="checkbox"/>	rozwój przedsiębiorczości (wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych)
<input type="checkbox"/>	dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy
<input type="checkbox"/>	rozwój infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa)
<input type="checkbox"/>	rozwój infrastruktury turystycznej
<input type="checkbox"/>	budowa i modernizacja budynków ochrony zdrowia
<input type="checkbox"/>	zwiększenie oferty edukacyjnej szkół
<input type="checkbox"/>	budowa sieci kanalizacyjnej i odwodnienia
<input type="checkbox"/>	całkowite uregulowanie gospodarki odpadami
<input type="checkbox"/>	sprawny urząd
<input type="checkbox"/>	sprawny samorząd gminny

	współpraca z innymi gminami krajowymi
	współpraca z innymi gminami zagranicznymi
	współpraca na rzecz bezpieczeństwa publicznego
	aktywna promocja gminy
	dostęp do Internetu
	zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych
	wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych
	wsparcie podejmowania przez mieszkańców gminy działalności pozarolniczej (np. zakładanie firm, agroturystyka)
	wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy
	wsparcie samozatrudnienia i przedsiębiorczości
	wykorzystanie funduszy unijnych
	rewitalizacja zabudowy miejskiej
	zagospodarowanie przestrzenne Odry
	dostęp do usług
	tworzenie stref gospodarczych
	inny, jaki?

6. Proszę o wskazanie Pani/Pana zdaniem najważniejszych inwestycji/zadań/projektów koniecznych do zrealizowania w najbliższych latach w mieście Żagań: (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
	rozbudowa dróg gminnych, np. otwierających miejsca nowych terenów budowlanych
	poprawa stanu dróg i chodników
	rozbudowa wodociągów
	rozbudowa kanalizacji
	modernizacja oczyszczalni ścieków
	rozbudowa sieci informatycznej (Internet)
	budowa i modernizacja obiektów ochrony zdrowia
	budowa i modernizacja szkół i innych placówek oświatowych
	rozbudowa infrastruktury turystycznej
	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
	poprawa zasobów i warunków mieszkaniowych
	poprawa dostępności komunikacji publicznej
	inne, jakie? ...

7. Czy kiedykolwiek załatwiała Pani/Pana, jako klient jakąkolwiek sprawę w Urzędzie Miasta Żagań?
<input type="checkbox"/> Tak, jeśli tak to proszę o odpowiedź na pytania 8 do 12 <input type="checkbox"/> Nie, jeśli tak to proszę o przejść do pytania 13

8. Jak ocenia Pani/Pan następujące obszary funkcjonowania Urząd Miasta. (jako ocenę, proszę w poszczególnych obszarach wpisać „x” w wybranym przez siebie polu)	<i>bardzo dobre</i>	<i>dobrze</i>	<i>dostateczne</i>	<i>złe</i>	<i>nie mam zdania</i>
---	----------------------------	----------------------	---------------------------	-------------------	------------------------------

warunki lokalowe Urzędu					
dostępność dla osób niepełnosprawnych					
organizację obsługi klientów					
możliwości elektronicznego załatwienia sprawy					
oznakowanie urzędu					

9. Jak ocenia Pani/Pan działanie Punktu Obsługi Interesanta?

<i>bardzo dobrze</i> , uzyskałam/em pełną informację i pomoc	
<i>dobrze</i> , uzyskałam/em informację	
<i>dostatecznie</i> , uzyskałam/em jedynie połowiczą informację	
<i>źle</i> , nie uzyskałam/em požądanej informacji	
<i>nie korzystałam/em</i> z Punktu Obsługi Interesanta	

10. Jak ocenia Pani/Pan pracownika obsługującego Pana/Panią pod kątem?	<i>bardzo dobrze</i>	<i>dobrze</i>	<i>dostatecznie</i>	<i>źle</i>	<i>nie mam zdania</i>
uprzejmości i kultury obsługi					
wiedzy i kompetencji					
komunikatywności					

11. Jak ocenia Pani/Pan działanie Urzędu w zakresie?	<i>bardzo dobrze</i>	<i>dobrze</i>	<i>dostatecznie</i>	<i>źle</i>	<i>nie mam zdania</i>
rozpatrzenia sprawy					
dostępności odpowiednich druków, wniosków, formularzy					
terminowości rozpatrywania spraw					

12. Jak ogólnie ocenia Pani/Pan swoje zadowolenie z obsługi w Urzędzie?

jestem bardzo zadowolona/y	
jestem zadowolona/y	
jestem średnio zadowolona/y	
jestem niezadowolona/y	
jestem bardzo niezadowolona/y	

13. Czym w szczególności kieruje się Pani/Pan przy ocenie, jakości obsługi w Urzędzie?

uprzejmością i kulturą obsługi przez urzędników	
wiedzą i kompetencjami urzędników	
komunikatywnością urzędników	
uzyskaniem rzetelnej informacji/instrukcji	
dostępnością wniosków, formularzy	
terminowością rozpatrywania spraw	

14. Które z poniższych zdań odzwierciedla Pana/ Pani opinie na temat działań Urzędu Miasta w zakresie walki z bezrobociem bądź wspierania przedsiębiorczości?

(proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)

<input type="checkbox"/>	Tak, widoczne są dziaania, dzięki którym zmniejsza się stopień bezrobocia w mieście i powstają nowe miejsca pracy
<input type="checkbox"/>	Prawdopodobnie podejmowane są działania Urzędu Miasta przeciwdziałające bezrobociu i wspierające powstające miejsca pracy
<input type="checkbox"/>	Nie zauważam takich działań Urzędu Miasta, które bezpośrednio przyczyniałyby się do zmniejszenia bezrobocia czy wsparcia nowych przedsiębiorców
<input type="checkbox"/>	Nie posiadam wiedzy odnośnie tego zagadnienia
<input type="checkbox"/>	Prawdopodobnie nie są podejmowane żadne działania Urzędu Miasta mające przeciwdziałać bezrobociu czy wspierać nowych przedsiębiorców

Metryczka

(proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)

Płeć:

<input type="checkbox"/>	kobieta
<input type="checkbox"/>	mężczyzna

Wiek:

<input type="checkbox"/>	15-24
<input type="checkbox"/>	25-35
<input type="checkbox"/>	36-45
<input type="checkbox"/>	46-55
<input type="checkbox"/>	56-65
<input type="checkbox"/>	powyżej 65 lat

Wykształcenie:

<input type="checkbox"/>	podstawowe
<input type="checkbox"/>	średnie
<input type="checkbox"/>	wyższe

Aktywność zawodowa:

<input type="checkbox"/>	osoba pracująca
<input type="checkbox"/>	rencista/emeryt
<input type="checkbox"/>	uczeń/student

	bezrobotny
	inna, jaka? ...

Jeszcze raz dziękujemy za cenne spostrzeżenia.

2. Analiza zebranych wyników (ocena, jakości życia mieszkańców miasta Żagań oraz preferowane kierunki rozwoju w świetle badań ankietowych)

Do oceny, jakości życia oraz preferowanych kierunków zmian została wykorzystana metoda ankiety. Zastosowano ankietę bezpośrednią oraz Internetową. W wyniku przyjętego postępowania badawczego pozyskano 43 kwestionariusze. Wśród badanych 89% stanowiły osoby zamieszkujące miasto ponad 10 lat. Wśród badanych przeważali mężczyźni, którzy stanowili 54% badanych, blisko 70% badanych to osoby powyżej 45 roku życia. Pod względem wykształcenia dominowały osoby z wyższym wykształceniem, które stanowiły 72% badanych, pozostali legitymowali się wykształceniem średnim. Pod względem aktywności zawodowej 70% stanowiła osoby aktywne zawodowo, 28% emeryci i renciści, a 2% osoby bezrobotne.

Połowa badanych wyraziła się pozytywnie o swoim stopniu zadowolenia z życia w mieście, jednak niepokojące jest, iż co piąty badanych nie jest z tego zadowolony.

Tabela 17 Ogólny stopień zadowolenia z życia w Żaganiu

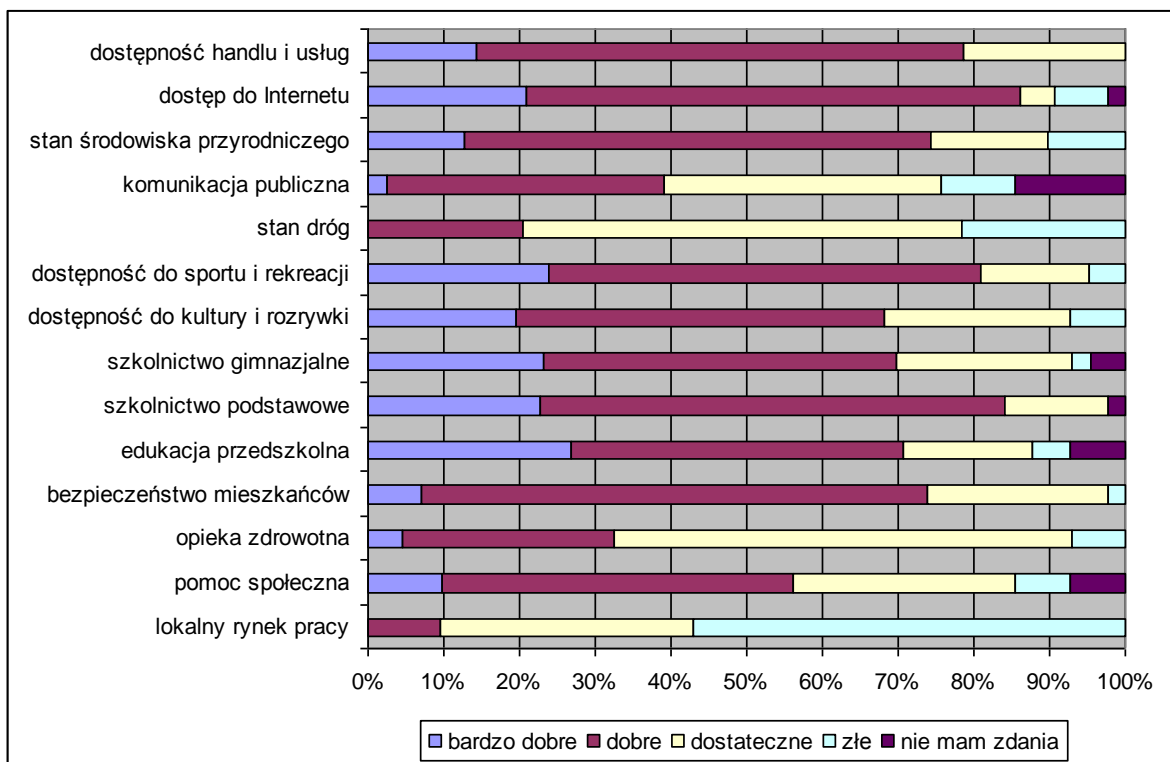
Stopień ogólnego zadowolenia z życia w mieście Żagań	
tak, dlatego nie planuję przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania	51%
tak, ale warunki życia i perspektywy rozwoju zawodowego zmuszą mnie do zmiany miejsca zamieszkania w najbliższym czasie	10%
nie, w najbliższym czasie planuję się przeprowadzić	7%
nie, ale nie mam możliwości zmiany miejsca zamieszkania	20%
trudno powiedzieć	12%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Badani mieszkańcy Żagania najlepiej ocenili dostęp do Internetu oraz edukację na poziomie podstawowy, natomiast najbardziej krytycznie został oceniony lokalny rynek pracy. Dowodzi to, że priorytetowym kierunkiem zmian dla władz miasta Żagania powinna się stać aktywizacja rynku pracy.

Niezadowolająca, w opinii znacznej części respondentów, jest również opieka zdrowotna i komunikacja publiczna. Żaden z badanych nie ocenił na ocenę bardzo dobrą stan dróg.

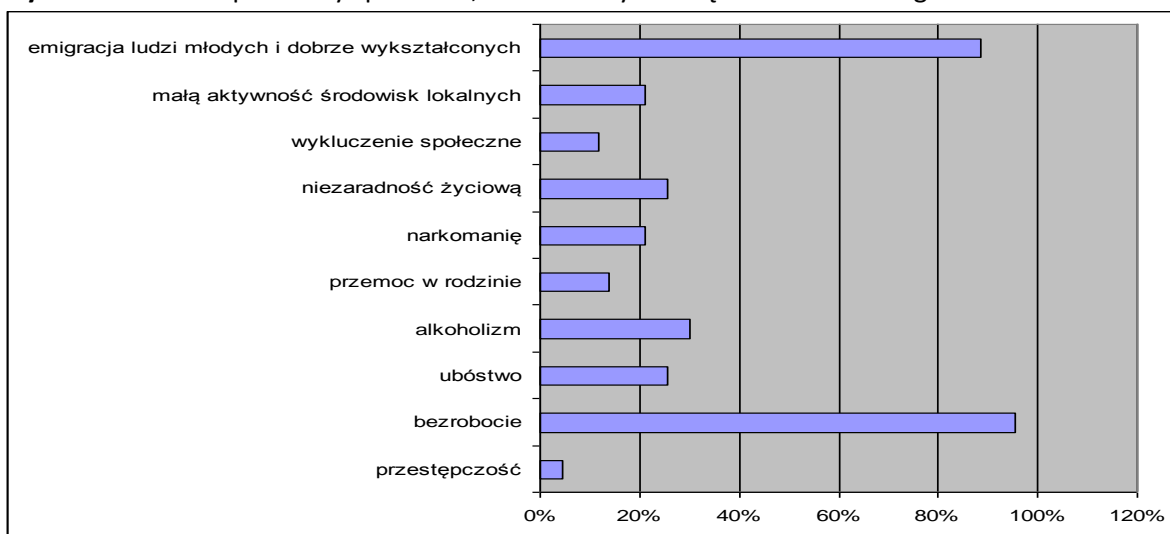
Wykres 14 Ocena warunków życia przez mieszkańców Żagania



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jako główne problemy społeczne do rozwiązania respondenci wskazali bezrobocie oraz emigrację młodych i dobrze wykształconych ludzi.

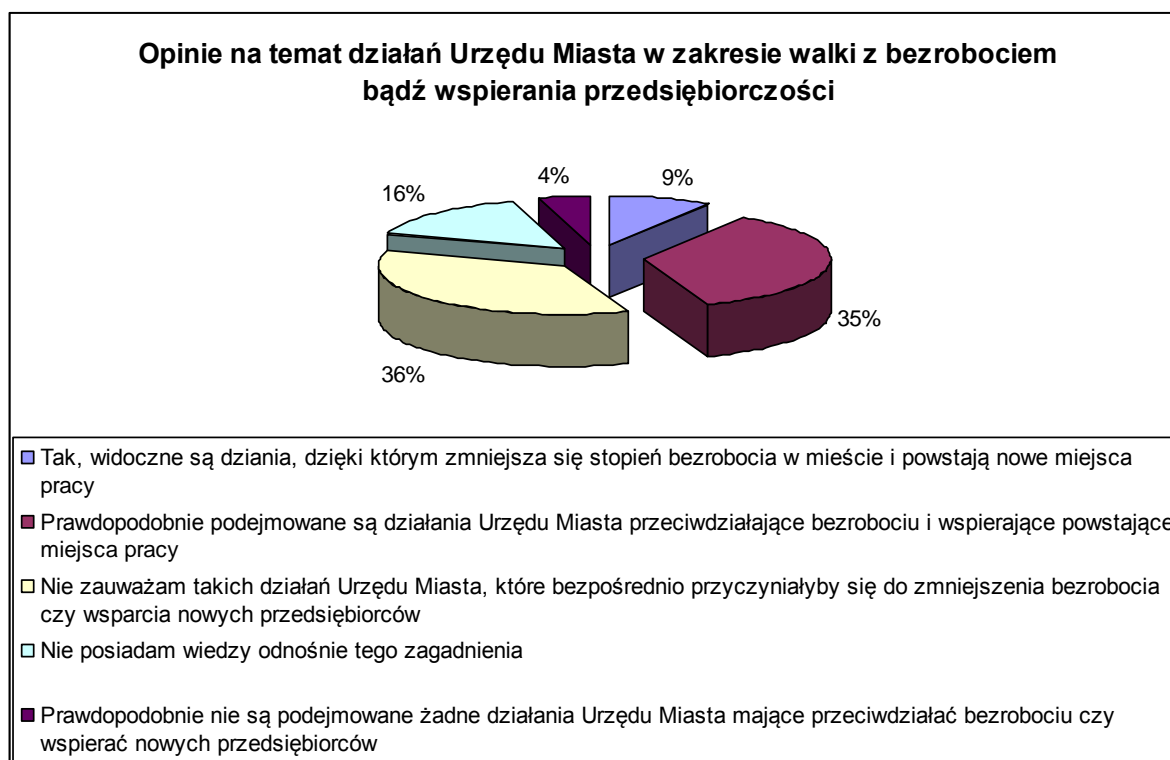
Wykres 15 Główne problemy społeczne, które należy rozwiązać w mieście Żagań



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Należy zauważyć, że znaczna część badanych nie zauważa działań Urzędu Miasta w zakresie walki z bezrobociem oraz wspierania przedsiębiorczości. Może to być rezultat nie tyle braku takich działań, co małej ich skuteczności. Poprawa, jakości życia mieszkańców wymaga, zatem intensyfikacji działań w tym obszarze oraz uruchomienia skutecznych inicjatyw również oddolnych w celu poprawy działań na rzecz tworzenia miejsc pracy.

Wykres 16 Opinie na temat działań na rzecz walki z bezrobociem i wspierania przedsiębiorczości



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

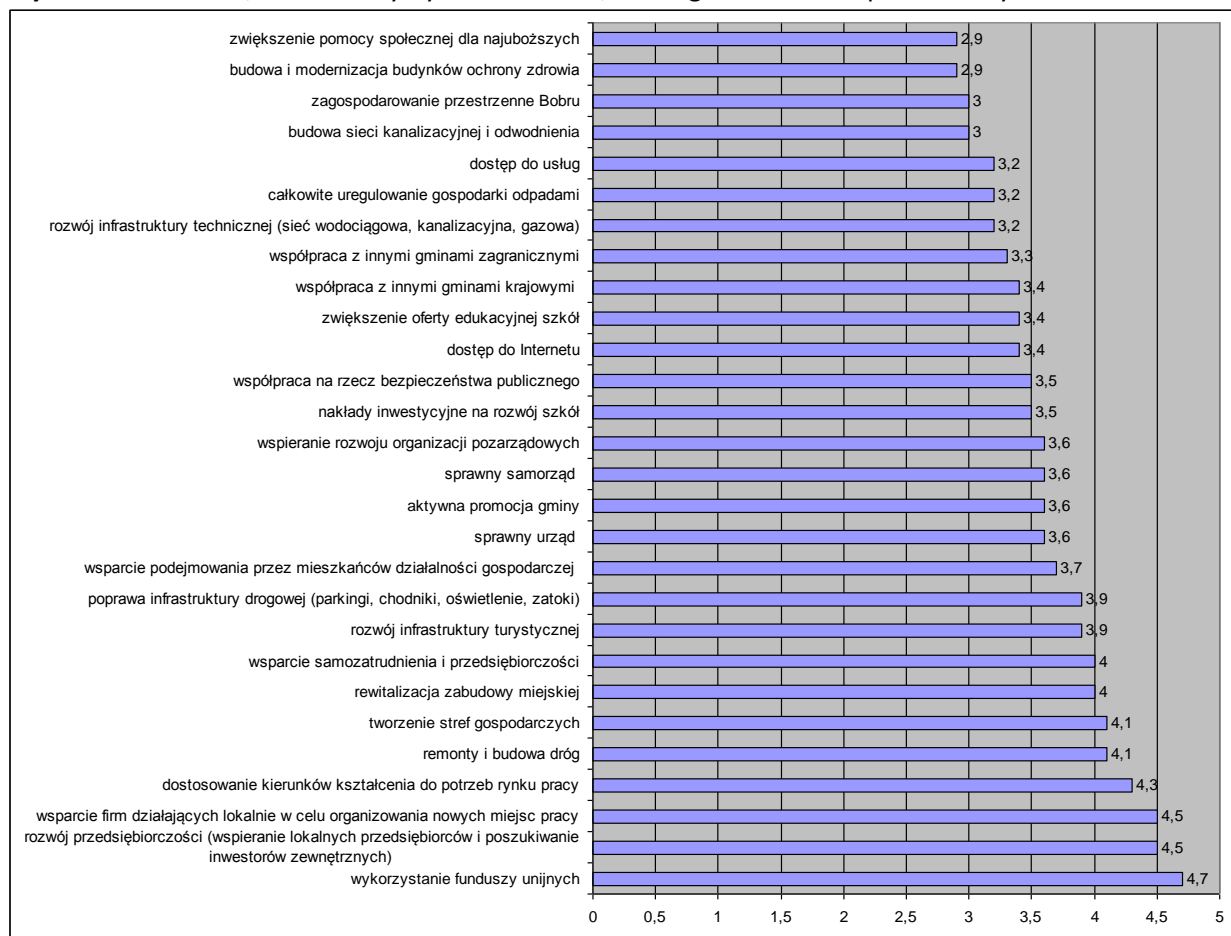
W opinii badanych działaniami, które należy podjąć w pierwszej kolejności to:

- wykorzystanie funduszy unijnych;
- wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy;
- rozwój przedsiębiorczości (wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych);
- dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- remonty i budowa dróg.

Analizując wskazania badanych, zauważa się istotną potrzebę aktywizacji życia gospodarczego na terenie miasta Żagań. Badanych wyraźnie niepokoi sytuacja gospodarcza, a przede wszystkim niedostateczny rozwój przedsiębiorczości, który przyczynia się również do wysokiego poziomu bezrobocia. Wzrost przedsiębiorczości miałby wpływ na dochody Miasta, jaka również wzrost konsumpcji, co w sposób pośredni również przyczyniałoby się do wzrostu dochodów

miasta. Należy jednak zauważyć, że gmina pod względem dochód z podatków *per capita* zajęła 192 pozycję wśród 2479 sklasyfikowanych (dochód 1732,14 złotych).

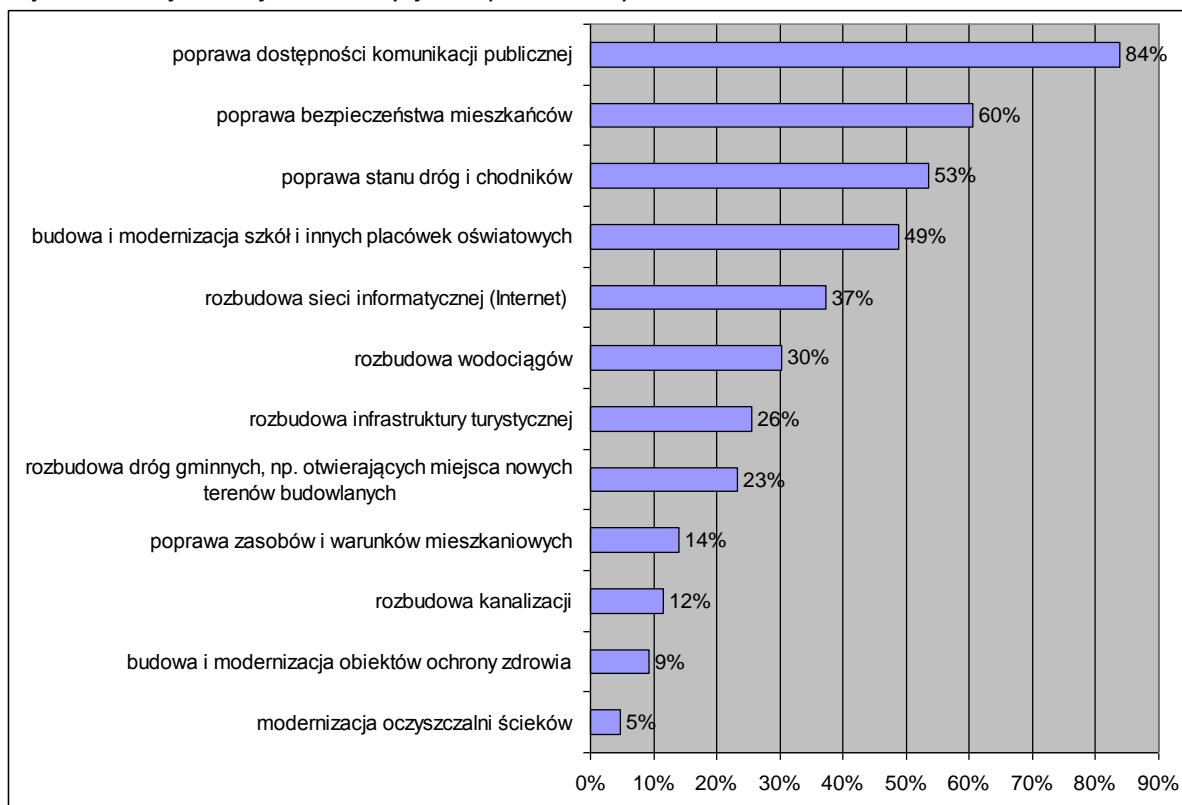
Wykres 17 Działania, które winny być realizowane, według ważności w opinii badanych



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci wyrazili opinię, że najważniejszymi inwestycjami winny być: poprawna dostępności komunikacji publicznej, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawa stanu dróg i chodników. Jednym z najmniej ważnych – zdaniem badanych - obszarów inwestycyjnych jest budowa i modernizacja budynków ochrony zdrowia, można, zatem przypuszczać, że wcześniejsze wskazywane niskie oceny dotyczące ochrony zdrowia, są spowodowane przede wszystkim problemami z dostępem i zakresem świadczonych usług, a nie stanem technicznym tego typu placówek.

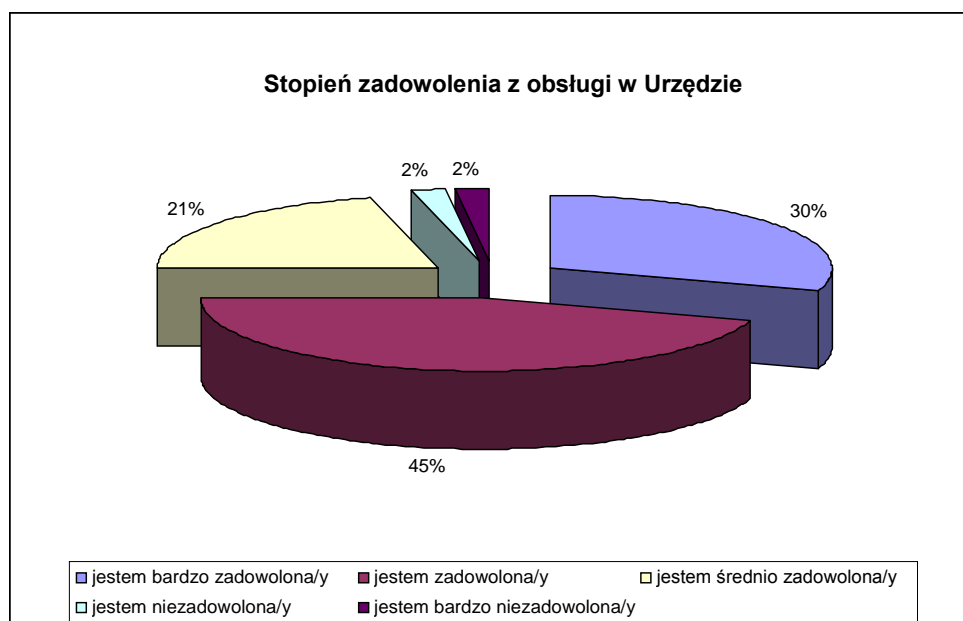
Wykres 18 Najważniejsze inwestycje w opinii badanych



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Istotnym zadaniem władz Miasta jest zapewnienie sprawnej i życzliwej obsługi petentów, dlatego też istotną część kwestionariusza stanowiły pytania dotyczące oceny jakości usług w urzędzie. Warto zauważyć, że zaledwie 4% badanych było niezadowolonych z jakości obsługi w placówce.

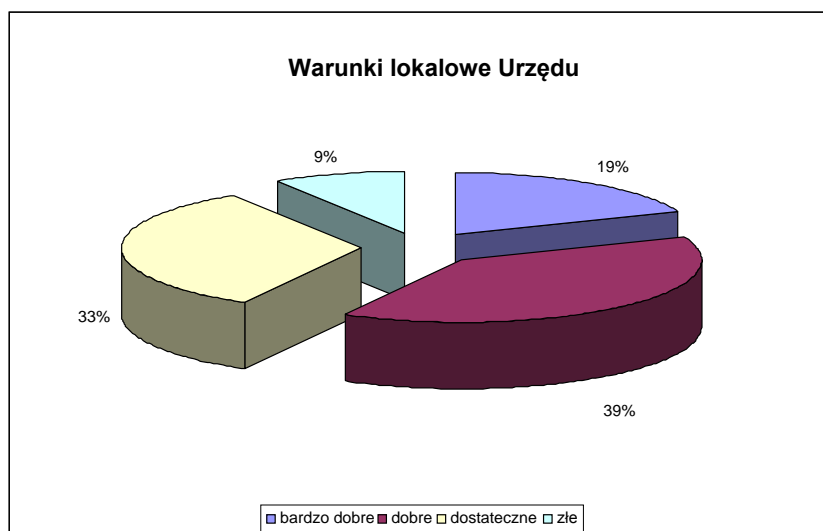
Wykres 19 Stopień zadowolenia z obsługi w Urzędzie Miasta



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Blisko sześciu spośród dziesięciu badanych oceniła bardzo i dobrze warunki lokalowe Urzędu, co trzeci ocenił je, jako dostateczne.

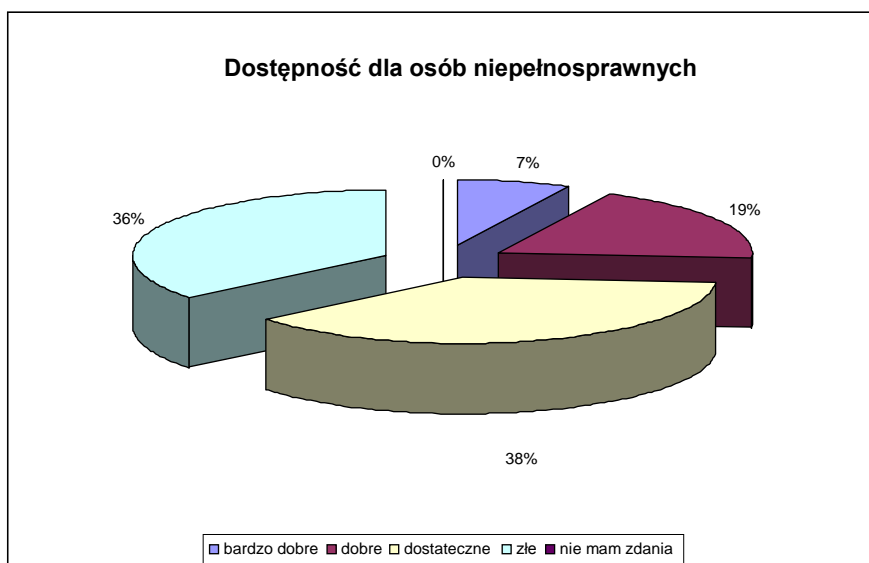
Wykres 20 Ocena warunków lokalowych Urzędu przez klientów



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Natomiast badani krytycznie ocenili przyjazność Urzędu wobec osób niepełnosprawnych. Warto przyrzeć się tej opinii z punktu widzenia trudności, na jakie napotykają osoby niepełnosprawne, jako klienci urzędu; czy są to ograniczenia architektoniczne, czy trudności w bezpośredniej komunikacji a pracownikami, czy też inne?

Wykres 21 Przyjazność Urzędu dla klientów niepełnosprawnych



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci, w zdecydowanej większości, bardzo dobrze i dobrze ocenili organizację obsługi klienta.

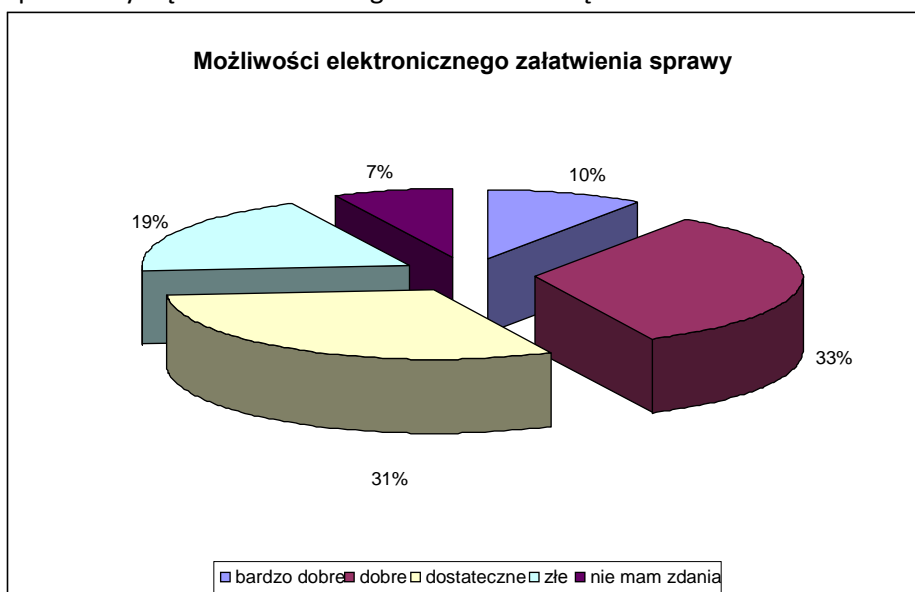
Wykres 22 Opinie dotyczące organizacji obsługi klientów w Urzędzie



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Znaczny odsetek badanych docenił również możliwość elektronicznego załatwiania spraw, co stanowi niewątpliwie korzyść nie tylko w postaci płynności działań w urzędzie, ale również ceną oszczędność czasu dla petentów.

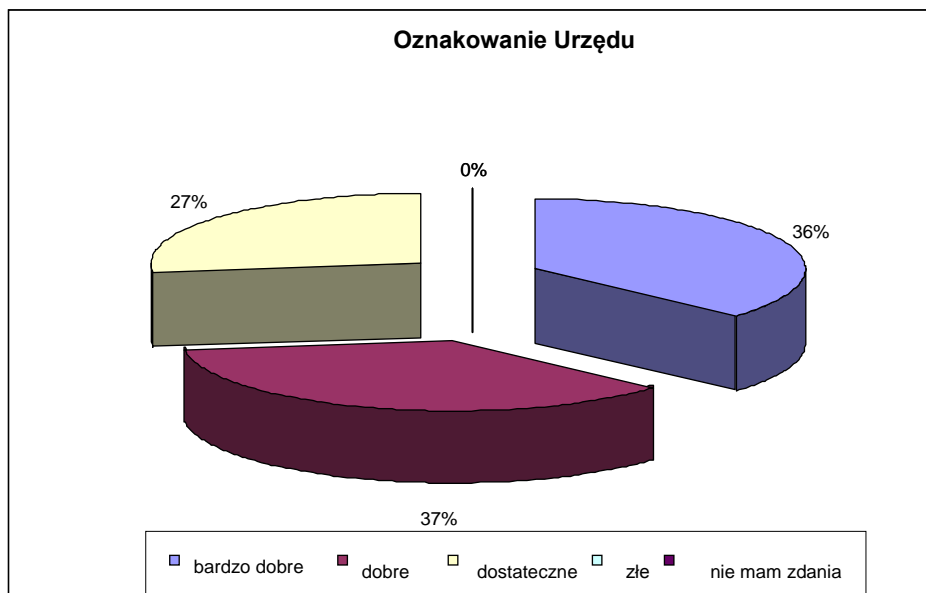
Wykres 23 Opinie dotyczące elektronicznego kontaktu z Urzędem



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 2/3 ankietowanych postrzega informację oraz oznakowanie Urzędu, jako dobre i bardzo dobre.

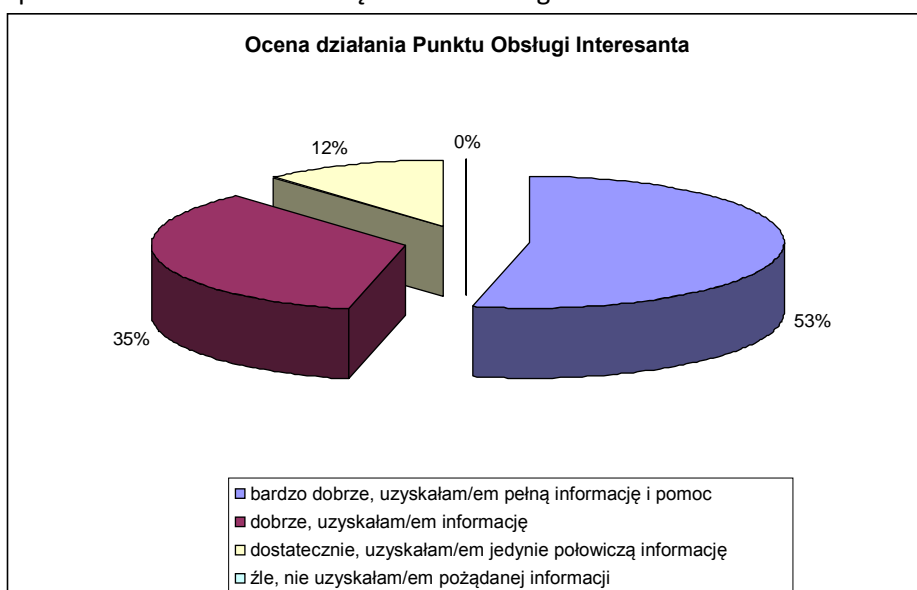
Wykres 24 Postrzeganie przez respondentów oznakowania Urzędu



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 80 procent respondentów ocenia bardzo dobrze i dobrze Punkt Obsługi Interesantów w Urzędzie miasta Żagań, co może świadczyć o wysokich kompetencjach pracowników oraz właściwych standardach organizacyjnych urzędu.

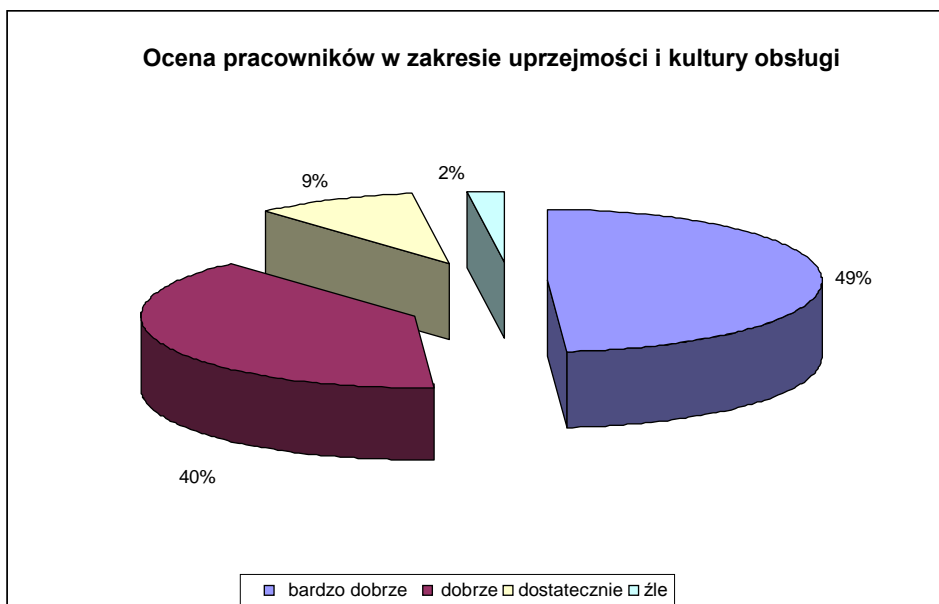
Wykres 25 Opinie nt. działania POI w Urzędzie Miasta Żagań



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Około 90 procent ankietowanych również bardzo pozytywnie ocenia uprzejmość i kulturę obsługi przez urzędników, co może świadczyć o ich profesjonalizmie i empatii.

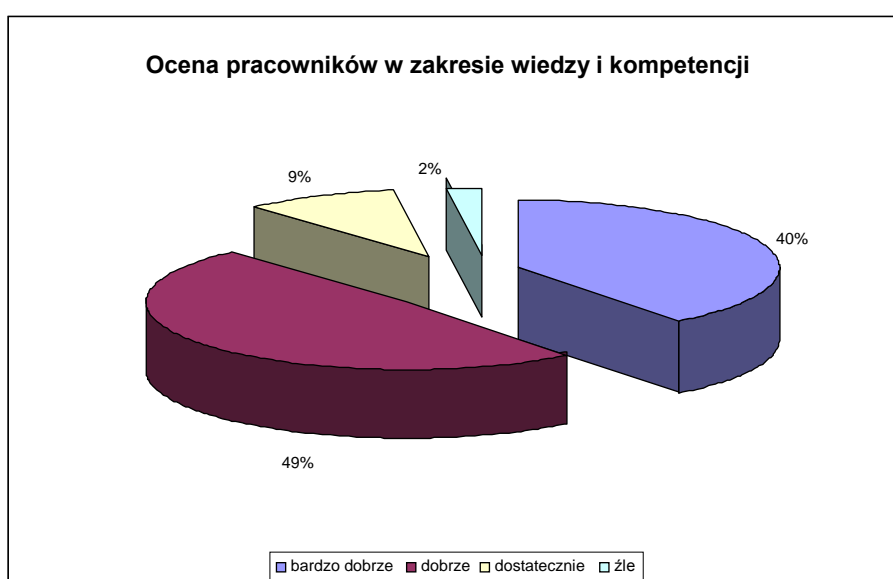
Wykres 26 Postrzeganie pracowników urzędu w zakresie kultury obsługi klienta



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Również, dobrze i bardzo dobrze (ok. 90 procent odpowiedzi) uważa, iż, pracownicy Urzędu posiadają odpowiednią wiedzę i kompetencje niezbędne do właściwego załatwiania zgłaszanych przez petentów spraw.

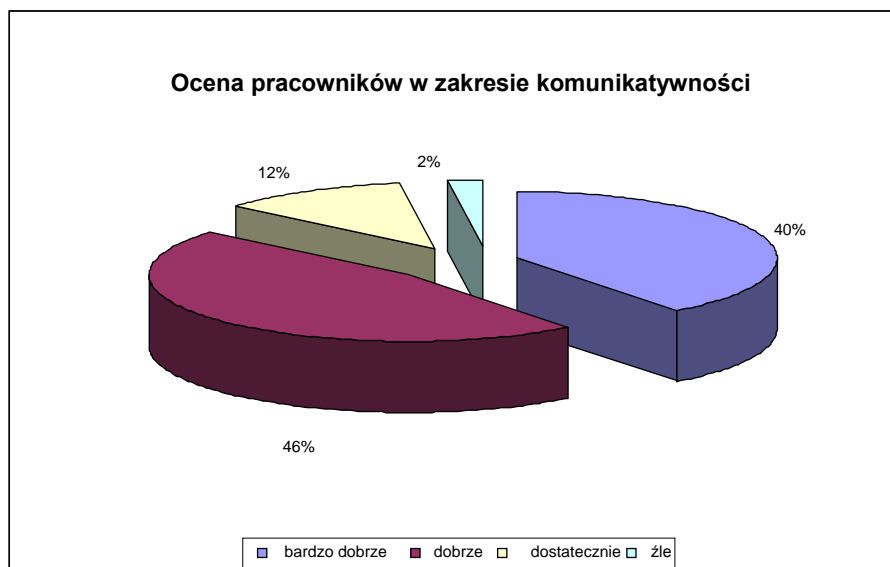
Wykres 27 Opinie respondentów nt. wiedzy i kompetencji pracowników Urzędu



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kolejną cechą oceniania pracowników Urzędu była komunikatywność, która również przez ankietowanych została wysoko oceniona (ok. 90 procent ja

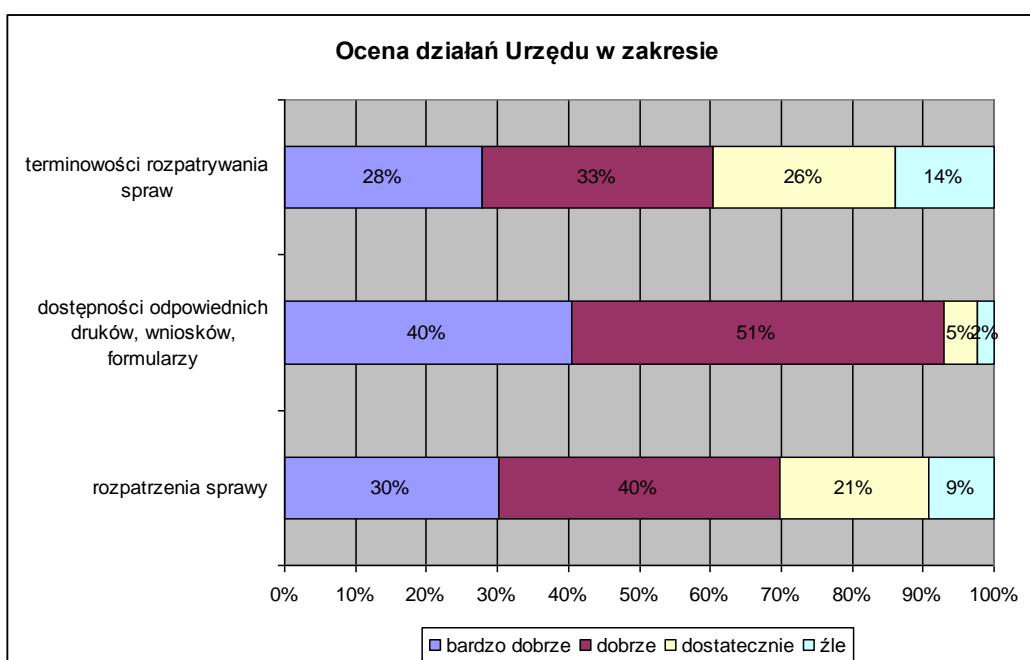
Wykres 28 Skuteczność komunikacji pracowników Urzędu w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W zakresie terminowości rozpatrywania spraw przez Urząd ponad połowa respondentów wypowiada się pozytywnie. Dostępność w urzędzie odpowiednich druków i formularzy pozytywnie dostrzega ponad 90 procent ankietowanych. Pod względem rozpatrywania spraw z działań urzędu jest zadowolonych (dobrze i bardzo dobrze) 70 procent ankietowanych.

Wykres 29 Opinie respondentów dotyczące działań w zakresie skuteczności rozpatrywania spraw klientów przez Urząd



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena Urzędu miasta wypada bardzo pozytywnie w opinii respondentów, jednakże należy wciąż doskonalić standardy obsługi klienta, aby nadal utrzymać tę pozycję w oczach nie tylko dotychczasowych klientów Urzędu, ale również przyszłych.